Қазақстан Республикасы
Экология және табиғи ресурстар
министрінің 2025 жылғы 12
желтоқсандағы № 345-Ө бұйрығы

Кәсіптік стандарт: «Кәсіби стандарт «Қалдықтарды басқару (қауіпті және қауіпті емес қалдықтарды басқару)»»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Кәсіби стандарт «Қалдықтарды басқару (қауіпті және қауіпті емес қалдықтарды басқару)» Қазақстан Республикасының «Кәсіптік біліктілік туралы» Заңының 5-бабына сәйкес әзірленген, функцияларды анықтауға және білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға арналған, оның ішінде: ұйымдарда (қалдықтарды басқару жөніндегі мамандандырылған кәсіпорындарда) кадрларды даярлау, білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен түлектерін аттестациялау, персоналды басқару саласындағы кең ауқымды міндеттерді шешу, қалдықтарды басқару жөніндегі мамандандырылған кәсіпорындардағы персоналдың функцияларын анықтау.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Кәсіптік стандарт – кәсіптік қызметтің нақты саласындағы біліктілік деңгейіне, құзыреттеріне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт

2) Еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше мәселелерін шешуге бағытталған өзара байланысты іс-әрекеттер жиынтығы

3) Салалық біліктілік шеңбері – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы

4) Ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы

5) Экология – тірі организмдер мен олардың қоршаған ортасының өзара байланысын, сондай-ақ экологиялық жүйелердің ұйымдастырылуы мен қызмет ету заңдылықтарын зерттейтін ғылым

6) Үдеріс – өнімнің өмірлік циклінің процестерін қоса алғанда, қандай да бір белгіленген нәтижеге қол жеткізу мақсатындағы өзара байланысты және дәйекті іс-әрекеттердің (жұмыстардың) жиынтығы

7) Жаңартылатын ресурстар – табиғи ресурстардың биосферадағы заттар айналымы шеңберіндегі, адамның шаруашылық әрекетінің (өсімдік жамылғысы, жануарлар дүниесі, атмосфералық оттегі және т.б.) мерзіміне сәйкес уақытында өзін-өзі сауықтыруға қабілетті бөлігі

8) Қалпына келмейтін ресурстар – табиғатта өндірілгеннен гөрі қайта пайдалануға болмайтын немесе тезірек тұтынылатын ресурстар

9) Ең жақсы қолжетімді әдістер – бұл іс-шараларды дамытудың ең тиімді және озық кезеңі және оларды жүзеге асыру әдістері, бұл олардың алдын алуға бағытталған технологиялық стандарттарды және басқа да экологиялық жағдайларды белгілеуге негіз болу үшін практикалық жарамдылығын көрсетеді. немесе, егер бұл іс жүзінде мүмкін болмаса, қоршаған ортаға теріс антропогендік әсерді барынша азайту

10) Қалдығы аз технология – өнім бірлігін өндіру кезінде осы өнімді өндірудің қолданыстағы әдістерімен салыстырғанда қалдықтардың аз мөлшері түзілетін өнім өндіру процесі

11) Өндірісті ұйымдастыру – өндіріс тиімділігін арттыру, пайданы арттыру, қызметтерді көрсету мақсатында өндірістің материалдық элементтерін түрлендіруге арналған еңбектің нысаны мен тәртібін қамтамасыз ететін ережелердің, ресурстардың, процестердің және әрекеттердің жиынтығы. , қауіпсіздік және ресурстарды үнемдеу

12) Өндірісті ұйымдастырушылық-технологиялық дайындау – бұйым конструкциясының технологиялық тиімділігін талдауды, технологиялық процестерді әзірлеуді және типтеуді, технологиялық жабдықтарды жасауды, ресурстарға қажеттілікті нормалауды, өндірісті қамтамасыз етуді ұйымдастыруды, өндірісті дайындауды жедел басқаруды қамтитын жұмыстар кешені.

13) Табиғатты пайдалану – табиғи ресурстарды адам әрекеті процесінде пайдалану

14) Объектіні жөндеу – объектінің одан әрі қалыпты пайдаланылуы және (немесе) тұтынылуы мақсатында оның сапалық сипаттамаларын қалпына келтіру

15) Технологиялық жабдық – технологиялық процестің белгілі бір бөлігін жүзеге асыру үшін материалдар немесе дайындамалар, оларға әсер ету құралдары, сондай-ақ технологиялық жабдықтар орналастырылатын технологиялық жабдық құралдары

16) Қалдықтар – өндіріс, жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету немесе тұтыну процесінде (соның ішінде тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан тауарларды қоса алғанда) пайда болған, олардың иесі тікелей қалдықтар деп танитын немесе заң талаптарына сәйкес кәдеге жаратуға немесе қалпына келтіруге жіберуге тиіс заттар, материалдар немесе заттар. немесе кәдеге жарату немесе қалпына келтіру операцияларына ұшыратуға ниетті немесе ұшырайды

17) Өндіріс қалдықтары – өнімдерді өндіру, жұмыстарды (көрсетілетін қызметтерді) орындау процесінде түзілген және бастапқы тұтынушылық қасиеттерін толық немесе ішінара жоғалтқан шикізаттың, материалдардың, заттардың, бұйымдардың, заттардың қалдықтары

18) Тұтыну қалдықтары – адам өмірінің нәтижесінде пайда болған қалдықтар, тұтыну қасиеттерін, өнімдерін және (немесе) бұйымдарын, олардың қаптамаларын және басқа заттарды немесе олардың қалдықтарын толығымен немесе ішінара жоғалтқан, жарамдылық мерзімі немесе пайдалану мерзімі өткен агрегаттық күйіне қарамастан, сондай-ақ меншік иесі өз бетінше физикалық түрде құтылған, немесе тұтыну қалдықтарының санатына құжатпен аударылған

19) Қалдықтарды басқару – қалдықтар пайда болған сәттен бастап түпкілікті жойылғанға дейін

оларға қатысты жүзеге асырылатын операциялар

20) Қалдықтарды кәдеге жарату – қалдықтарды өңдеуден басқа өзге мақсаттарда, оның ішінде жылу немесе электр энергиясын алу, отынның әртүрлі түрлерін өндіру үшін қайталама энергетикалық ресурс ретінде, сондай-ақ жер немесе жер қойнауындағы игерілген кеңістіктерді (бос жерлерді) салу, толтыру (салу, көму) мақсаттары үшін қайталама материалдық ресурс ретінде немесе ландшафттарды құру немесе өзгерту кезінде инженерлік мақсаттарда пайдалану процесі

21) Қалдықтарды құрту – қолдану нәтижесінде көлемі және (немесе) массасы елеулі түрде төмендейтін және қалдықтардың физикалық жай-күйі мен химиялық құрамы өзгеретін, бірақ өзінің басты мақсаты ретінде өнім өндіру немесе энергия алу жоқ термиялық, химиялық немесе биологиялық процестер арқылы қалдықтарды жою тәсілі

22) Қалдықтарды көму – қалдықтарды алып қою ниетінсіз, оларды шектеусіз мерзімге қауіпсіз сақтау үшін арнайы белгіленген орындарда сақтау

23) Қалдықтарды жою – қалдықтарды көмуге немесе жоюға дайындау жөніндегі (оның ішінде оларды сұрыптау, өңдеу, залалсыздандыру жөніндегі)қосалқы операцияларды қоса алғанда, қалдықтарды көму немесе жою жөніндегі кез келген, қалпына келтірілмейтін операция

24) Қалдықтарды сұрыптау – қалдықтарды олардың түрлері және (немесе) фракциялары бойынша бөлу не қалдықтарды олардың құрамдас бөліктері бойынша бөлшектеу жөніндегі, қалдықтарды жинау процесінде және (немесе) қалдықтарды қалпына келтіру немесе жою жөніндегі операцияларға ұшырайтын объектілерде оларды жинағанға дейін жеке немесе жинақтаған кезде жүзеге асырылатын операциялар

25) Қалдықтарды өңдеу – процесінде қалдықтарды одан әрі басқаруды жеңілдету мақсатында қалдықтар өздерінің сипаттамасын өзгертетін физикалық, термиялық, химиялық немесе биологиялық әсер етуге ұшырайтын және жинау процесінде және (немесе) қалдықтар қалпына келтіру немесе жою жөніндегі операцияларға ұшырайтын объектілерде жеке жүзеге асырылатын немесе жинауға дейін қалдықтарды жинақтау кезінде жүзеге асырылатын операциялар

26) Қалдықтарды залалсыздандыру – қалдықтардың қауіпті қасиеттерін азайту немесе жою үшін оларды механикалық, физика-химиялық немесе биологиялық өңдеу

27) Қалдықтарды қайта өңдеу – қалдықтарды кәдеге жарату жағдайларын қоспағанда, олардың мақсатына қарамастан өнімді, материалдарды немесе заттарды өндіруде (дайындауда) одан әрі пайдалануға жарамды пайдалы компоненттерді, шикізатты және (немесе) өзге де материалдарды қалдықтардан алуға бағытталған механикалық, физикалық, химиялық және (немесе) биологиялық процестер

28) Қалдықтарды қайта пайдалануға дайындау – қалдықтарға айналған өнім немесе оның компоненттері қандай да бір өзге өңдеуді жүргізбей қайта пайдалану үшін дайындалатын жай-күйін тексеру, тазалау және (немесе) жөндеу процестері

29) Қалдықтарды қалпына келтіру – қалдықтарды азайтуға бағытталған кез келген операция, оның негізгі мақсаты кез келген пайдалы функцияны орындау үшін қалдықтарды пайдалану болып табылады

30) Қалдықтарды тасымалдау – қалдықтарды жинау, сұрыптау, өңдеу, қалпына келтіру және (немесе) жою процесінде олардың пайда болу, жинақталу орындары арасында мамандандырылған көлік құралдарының көмегімен олардың орнын ауыстыруға байланысты қызмет

31) Қалдықтарды жинау – мұндай қалдықтарды одан әрі қалпына келтіруге немесе жоюға жіберу мақсатында мамандандырылған ұйымдардың жеке және заңды тұлғалардан қалдықтарды ұйымдасқан түрде қабылдауы жөніндегі қызмет

32) Қалдықтарды бөлек жинау – оларды одан әрі мамандандырылған басқаруды жеңілдету мақсатында Қалдықтарды түрлері немесе топтары бойынша бөлек жинау

33) Қалдықтарды жинақтау – қалдықтарды түпкілікті қалпына келтіру немесе жою сәтіне дейін оларды қалыптастыру немесе одан әрі басқару процесінде жүзеге асырылатын, осы баптың 2-тармағында көрсетілген мерзімдер ішінде арнайы белгіленген орындарда қалдықтарды уақытша жинақтау

34) Қалдықтардың түрі – олардың шығу тегіне, қасиеттеріне және оларды басқару технологиясына сәйкес ортақ белгілері бар қалдықтардың жиынтығы

35) Қайталама материалдық ресурстар, ҚМР – қалпына келтіру жөніндегі операциялар жүргізілген өндіріс және тұтыну қалдықтары

36) Қайталама шикізат; (ХДП. Кәдеге жарату, кәдеге жарату) – экономика салаларында қайта пайдалануға болатын қайталама материалдық ресурстар

37) Қайталама шикізатты жинау – кейіннен пайдалану мақсатында қайталама шикізатты қалыптастыру және жинақтау орындарынан ұйымдасқан түрде қабылдау немесе әкету жөніндегі қызмет

38) Қайталама шикізатты өңдеу – кейіннен пайдалану үшін қайталама шикізатты дайындау жөніндегі технологиялық операциялардың жиынтығы

39) Қайталама шикізатты сұрыптау – қайталама шикізатты белгілі бір белгілер бойынша сыныптарға, топтарға, маркаларға бөлу

40) Қоршаған ортаның ластануы – атмосфералық ауада, жер үсті және жер асты суларында, топырақта немесе жер бетінде ластаушы заттардың, жылудың, шудың, дірілдің, электромагниттік өрістердің, радиацияның мемлекет белгілеген қоршаған орта сапасының экологиялық нормативтерінен асатын мөлшерде (концентрацияларда, деңгейлерде) болуы

41) Отын – өнім өндіру үшін пайдаланылатын бастапқы немесе қайталама материал

42) Энергия – табиғаттың барлық құбылыстарын, материя қозғалысының әртүрлі нысандарын біріктіретін жалпы сандық өлшем

43) Объектінің тиімділігі – жиынтық пайдалы әсердің оның өмірлік циклі үшін жиынтық шығындарға қатынасы ретінде объектіні құру және пайдалану нәтижелілігі

44) Қайталама ресурстар – сол немесе басқа өндірісте материалдық немесе энергетикалық

ресурстар ретінде қайта пайдалануға болатын қалпына келтіру операцияларына ұшыраған өндіріс және тұтыну қалдықтары

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) КС – басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы

2) КС – кәсіптік стандарт

3) СБШ – салалық біліктілік шеңбері

4) НҚА – нормативтік-құқықтық акт

5) GPS – Global Positioning System

6) ERP – Enterprise Resource Planning

7) BI – Business Intelligence

8) ГАЖ – геоақпараттық жүйе

9) CAD – Computer-Aided Design

10) ЖӨБ – жергілікті өзін-өзі басқару органдары

11) ҚР СТ – Қазақстан Республикасының Ұлттық стандарттары

12) МЕМСТ – мемлекетаралық стандарттар

13) СанЕмН – санитарлық ережелер мен нормалар

14) RCA – Root Cause Analysis

15) ISO – халықаралық стандарттар International fganization for Standardization

16) IoT – Internet of Things

17) SCADA – Supervisory Control And Data Acquisition

18) FMEA – Failure Mode and Effects Analysis

19) HAZOP – Hazard and Operability Study

20) ҚНмЕ – құрылыс нормалары мен ережелері

21) ҚОӘБ – қоршаған ортаға әсерді бағалау

22) ӨЭБ – өндірістік экологиялық бақылау

23) ШРК – шекті рұқсат етілген концентрациялар

24) ШРШ – шекті рұқсат етілген шығарындылар

25) ШРҚК – шекті рұқсат етілген қалпына келтіру

26) LCA – Life-cycle assessment

27) ESG – Environmental, Social, Governance

28) ҚЖЕЖӘ – қол жетімді ең жақсы әдістер

29) ҚОТӘ – қоршаған ортаға теріс әсер ететін объектілерді мемлекеттік есепке алу

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Кәсіби стандарт «Қалдықтарды басқару (қауіпті және қауіпті емес қалдықтарды басқару)»

5. Кәсіптік стандарттың коды: E38110007

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.1 Қалдықтарды жинау
38.12 Қауіпті қалдықтарды жинау
38.12.0 Қауіпті қалдықтарды жинау
E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.1 Қалдықтарды жинау
38.11 Қауіпсіз қалдықтарды жинау
38.11.0 Қауіпсіз қалдықтарды жинау
E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.2 Қалдықтарды өңдеу және жою
38.21 Қауіпсіз қалдықтарды өңдеу және жою
38.21.0 Қауіпсіз қалдықтарды өңдеу және жою
E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.2 Қалдықтарды өңдеу және жою
38.22 Қауіпті қалдықтарды өңдеу және жою
38.22.0 Қауіпті қалдықтарды өңдеу және жою
E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.3 Материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.31 Қалпына келтіруге жатпайтын, машиналар және жабдықтарды бөлшектеу
38.31.0 Қалпына келтіруге жатпайтын, машиналар және жабдықтарды бөлшектеу
E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.3 Материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)

38.32 Сұрыпталған материалдарды қайта өңдеу
38.32.1 Қара металдың қалдықтары мен сынықтарын қайта өңдеу
E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.3 Материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.32 Сұрыпталған материалдарды қайта өңдеу
38.32.2 Түсті металдардың қалдықтары мен сынықтарын қайта өңдеу
E Сумен жабдықтау; қалдықтарды жинау, өңдеу және жою, ластануды жою бойынша қызмет
38 Қалдықтарды жинау, өңдеу және жою; материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.3 Материалдарды кәдеге жарату (қалпына келтіру)
38.32 Сұрыпталған материалдарды қайта өңдеу
38.32.3 Металл емес қалдықтарды қайта өңдеу

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: «Қалдықтарды басқару (қауіпті және қауіпті емес қалдықтарды басқару)» Кәсіби стандарты қалдықтарды басқару саласында жұмыс істейтін мамандардың функцияларын, біліктілік талаптарын, міндеттері мен дағдыларын айқындайды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау жөніндегі оператор - 3 СБШ-нің деңгейі
2) Қалдықтарды жою жөніндегі оператор - 3 СБШ-нің деңгейі
3) Экология жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі
4) Қалдықтарды азайту жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі
5) Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі
6) Инфекцияланған қалдықтар жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі
7) Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау жөніндегі ауысым шебері - 5 СБШ-нің деңгейі
8) Эколог - 5 СБШ-нің деңгейі
9) Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман - 6 СБШ-нің деңгейі
10) Инженер-эколог - 6 СБШ-нің деңгейі
11) Қалдықтарды жинауды және жоюды ұйымдастыру жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі
12) Қалдықтарды қайта өңдеу және пайдалану жөніндегі инженер-технолог - 6 СБШ-нің деңгейі
13) Қауіпті қалдықтарды өңдеуді басқару жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау жөніндегі оператор»:			
Топтың коды:	8189		
Қызмет атауының коды:	8189-0-038		
Кәсіптің атауы:	Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау жөніндегі оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	- -		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Қалдықтарды қайта өңдеу	Біліктілік: Қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу жөніндегі оператор
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жалпы орта білім немесе негізгі орта білім негізінде техникалық және кәсіптік білім немесе практикалық тәжірибесіз жалпы орта білім болған жағдайда практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік дайындық (бір жылға дейінгі кәсіптік оқыту бағдарламалары бойынша білім беру ұйымына негізделген курстар немесе кәсіпорында оқыту).		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қалдықтарды түрлері мен санаттары бойынша өңдеу және сұрыптау; Оларды кейіннен өңдеуді немесе қауіпсіз жоюды қамтамасыз ету; Өндірістік циклдегі қайталама материалдық ресурстардың үлесін арттыру.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қалдықтарды өңдеу агрегатының машиналарында қалдықтарды өңдеудің өндірістік процесінің барысын жедел есепке алуды және оларды автоматты престе белгіленген үлгідегі бумаларға престеуді және кәсіпорынның негізгі қызметінің басқа да түрлерін жүйелі түрде жүргізу, орындалған жұмыстарды тапсыру 2. Жабдықтардың көмегімен қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау бойынша жұмыстарды орындау 3. Бекітілген жұмыс жоспарларының уақтылы және сапалы орындалуын қамтамасыз ету; қалдықтарды өңдеу және сұрыптау тиімділігі бойынша тікелей басшылыққа ұсыныстар енгізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қалдықтарды сұрыптау кезінде қосалқы операцияларды орындау
Еңбек функциясы 1: Қалдықтарды өңдеу агрегатының машиналарында қалдықтарды өңдеудің өндірістік процесінің барысын жедел есепке алуды және оларды автоматты престе белгіленген үлгідегі бумаларға престеуді және кәсіпорынның негізгі қызметінің басқа да түрлерін жүйелі түрде жүргізу, орындалған жұмыстарды тапсыру	Дағды 1: Престеуді, дайын өнімді беруді және орындалған жұмыстарды тапсыруды қоса алғанда, жабдықтағы қалдықтарды өңдеудің өндірістік процесінің есебін жүргізу және бақылау.	Машықтар:
		1. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен қалдықтарды өңдеу және престеу операцияларын орындау. 2. Өндіріс процесінің көлемі мен нәтижелерінің бастапқы есебін жүргізу. 3. Қалдықтарды өңдеуге және престеуге арналған жабдықты автоматты және қолмен жұмыс режимінде басқару. 4. Өнімнің сапасын бақылау және өндірістік есепке алу деректерін есепке алу.
		Білімдер:
		1. Қалдықтарды өңдеуге арналған жабдықтың құрылымы мен жұмыс принципінің негіздері. 2. Пресс жабдығын қауіпсіз пайдалану және пайдалану ережелері. 3. Қалдықтарды өңдеу және престеу процесінің технологиялық параметрлері. 4. Өнім сапасына қойылатын нормативтік талаптар және есеп беру ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Профилактикалық қызмет көрсетуді, ағымдағы жөндеуді жүргізу және ұсақ ақауларды жою.	Машықтар:
		1. Жабдыққа техникалық қызмет көрсетудің қарапайым операцияларын орындау (тазалау, майлау, бекітпелерді тексеру). 2. Аға оператордың басшылығымен анықталған ақаулар туралы хабарлау және ұсақ ақауларды жоюға қатысу. 3. Жөндеу қызметтерін тартпай, жабдықтарға профилактикалық қызмет көрсетуді және кішігірім жөндеу жұмыстарын жүргізу. 4. Ақаулы бөлшектерді ауыстырыңыз, механизмдерді реттеңіз және жөндеуден кейін жұмысқа қабілеттілігін тексеру.
		Білімдер:
		1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың негізгі тораптары мен элементтері. 2. Құрал-саймандармен және майлау материалдарымен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. 3. Қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылымы, жұмыс істеу принциптері және техникалық параметрлері. 4. Механикалық және электрлік тораптардағы ұсақ ақауларды диагностикалау және жою әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Жұмыс нәтижелерін жоспарлармен және өндірістік тапсырмалармен салыстыру.	Машықтар:
		1. Орындалған операциялардың нақты көлемін аға оператордың бақылауымен белгіленген тапсырмалармен салыстыру. 2. Жұмыстардың орындалу барысы туралы деректерді кейіннен есепке алу және есепке алу үшін беру талдау. 3. Өндірістік қызметтің нәтижелерін талдау және оларды белгіленген жоспарлармен салыстыру. 4. Ауытқуларды жою және өнімділікті арттыру бойынша ұсыныстар енгізу.
		Білімдер:
		1. Өндірістік процесті жоспарлау негіздері. 2. Бастапқы есептілікті жүргізудің нысандары мен тәртібі. 3. Өндірістік талдау және тапсырмалардың орындалуын есепке алу әдістері. 4. Жабдықтар мен персоналдың жұмыс тиімділігін бағалаудың нормативтік көрсеткіштері мен критерийлері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Жабдықтардың көмегімен қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау бойынша жұмыстарды орындау	Дағды 1: Жабдықтарды пайдалана отырып, қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау.	Машықтар:
		1. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен қалдықтарды тиеу, сұрыптау және қайта өңдеуге жіберу операцияларын орындау. 2. Жабдықты белгіленген нұсқауларға сәйкес пайдалану және жұмыс кезінде қауіпсіздік талаптарын сақтау. 3. Қалдықтарды өңдеуге және сұрыптауға арналған жабдықты автоматты және қолмен жұмыс режимінде басқару. 4. Сұрыптау сапасын және технологиялық регламентке сәйкестігін бақылау.
		Білімдер:
		1. Қалдықтардың негізгі типтері және оларды бөлу принциптері. 2. Сұрыптау және өңдеу үшін қолданылатын жабдықтың құрылғысы мен мақсаты. 3. Әр түрлі санаттағы қалдықтарды қайта өңдеу мен сұрыптаудың технологиялық процестері. 4. Қайта өңдеу сапасын бақылау әдістері және жабдықты пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қайта өңдеудің технологиялық процестерін бақылау.	Машықтар:
		1. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен қалдықтарды тиеу, сұрыптау және қайта өңдеуге жіберу операцияларын орындау. 2. Жабдықты белгіленген нұсқауларға сәйкес пайдалану және жұмыс кезінде қауіпсіздік талаптарын сақтау. 3. Қалдықтарды өңдеуге және сұрыптауға арналған жабдықты автоматты және қолмен жұмыс режимінде басқару. 4. Сұрыптау сапасын және технологиялық регламентке сәйкестігін бақылау.

		Білімдер:
		1. Қалдықтардың негізгі типтері және оларды бөлу принциптері. 2. Сұрыптау және өңдеу үшін қолданылатын жабдықтың құрылғысы мен мақсаты. 3. Әр түрлі санаттағы қалдықтарды қайта өңдеу мен сұрыптаудың технологиялық процестері. 4. Қайта өңдеу сапасын бақылау әдістері және жабдықты пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Өндірістік міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету және процестің тұрақтылығын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Өндірістік тапсырмаларды белгіленген технологиялық реттілікке сәйкес орындау. 2. Біліктілігі жоғары оператордың бақылауымен жабдықтың тұрақты жұмысын қамтамасыз ету. 3. Белгіленген параметрлер мен жұмыс кестелеріне сәйкес өндірістік міндеттерді орындауды ұйымдастыру. 4. Технологиялық процестің тұрақтылығын бақылау және өз құзыреті шегінде ауытқуларды жою.
		Білімдер:
		1. Өндірістік процестің негізгі кезеңдері және олардың өзара байланысы. 2. Технологиялық регламенттің талаптары және өндірістік тәртіптің нормалары. 3. Өндірістік циклдің үздіксіздігін қамтамасыз ету принциптері. 4. Процестің тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін технологиялық параметрлерді талдау және реттеу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және оның жұмысқа жарамдылығын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Жабдыққа техникалық қызмет көрсетудің қарапайым операцияларын орындау (тазалау, майлау, бекіткіштер мен қосылыстарды тексеру). 2. Аға оператордың басшылығымен анықталған ақаулар туралы хабарлау және оларды жоюға қатысу. 3. Жабдықтарға профилактикалық қызмет көрсетуді және кестеге сәйкес реттеуді жүзеге асыру. 4. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін қамтамасыз ету және жөндеу қызметтерін тартпай-ақ ұсақ ақауларды жою.
		Білімдер:
		1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың негізгі тораптары мен элементтері. 2. Техникалық қызмет көрсету кезінде құралдармен және материалдармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. 3. Қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылымы, жұмыс істеу принциптері және техникалық сипаттамалары. 4. Технологиялық қондырғыларды диагностикалау, техникалық қызмет көрсету және техникалық қызмет көрсету әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Бекітілген жұмыс жоспарларының уақтылы және сапалы орындалуын қамтамасыз ету; қалдықтарды өңдеу және сұрыптау тиімділігі бойынша тікелей басшылыққа ұсыныстар енгізу.		

	Дағды 1: Өндірістік тапсырмаларды белгіленген мерзімде орындау	Машықтар:
		1. Тапсырылған операцияларды белгіленген кестеге және технологиялық нұсқаулықтарға сәйкес орындау. 2. Тапсырмаларды уақытында орындау үшін жеке жұмыс уақытын ұтымды ұйымдастыру. 3. Сапа мен технологиялық параметрлерді сақтай отырып, өндірістік тапсырмалардың белгіленген мерзімде орындалуын қамтамасыз ету. 4. Ауысым құрамындағы жұмыстардың орындалуын үйлестіру және мүмкін болатын кідірістердің себептерін уақтылы жою.
		Білімдер:
		1. Өндірістік операцияларды орындау реттілігі және уақыт нормалары. 2. Ішкі еңбек тәртібінің талаптары және жұмыс күнін жоспарлау принциптері. 3. Еңбекті нормалау және өндірістік процестерді жоспарлау әдістері. 4. Тапсырмаларды орындауды жедел басқару және өндірістік көрсеткіштерді есепке алу ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Өндірістік процестердің тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар енгізу	Машықтар:
		1. Өндіріс процесінің барысын қадағалап, тоқтап қалу, ауытқу немесе тиімсіздік жағдайларын анықтау. 2. Ауысым жетекшісіне немесе біліктілігі жоғары операторға жұмысты жақсарту бойынша ұсыныстар беру 3. Өндірістік процестерді талдау және өнімділігі төмен аймақтарды анықтау. 4. Жұмысты ұйымдастыруды жақсарту, ысыраптарды азайту және жабдықтың тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу және енгізу.
		Білімдер:
		1. Өндіріс процесінің негізгі кезеңдері және оның тиімділігіне әсер ететін факторлар. 2. Еңбекті ұтымды ұйымдастыру және жұмыс уақытын пайдалану принциптері. 3. Өндірістік процестерді талдау әдістері (салыстырмалы, хронометраждық, технологиялық). 4. Үнемді өндіріс негіздері және технологиялық циклдарды оңтайландыру принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Қалдықтарды сұрыптау кезінде қосалқы операцияларды орындау	Дағды 1: Еңбекті қорғау, экологиялық, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес жұмыс орнын дайындау	Машықтар:
		1. Еңбекті қорғау және санитарлық нормалар талаптарын сақтай отырып, жұмыс орнын дайындау. 2. Жеке қорғаныс құралдары мен алғашқы өрт сөндіру құралдарының болуын және жұмысқа жарамдылығын тексеру. 3. Өндірістік және экологиялық қауіпсіздік талаптарына сәйкес жұмыс орнын ұйымдастыру. 4. Технологиялық операцияларды орындау және жабдықты пайдалану кезінде қауіпсіздік стандарттарының сақталуын бақылау.

	Білімдер:
	1. Еңбекті қорғаудың, өрт және экологиялық қауіпсіздіктің негізгі талаптары. 2. Қауіпсіз жұмыс кеңістігін дайындау және ұйымдастыру ережелері. 3. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамалық және нормативтік актілер. 4. Қауіпсіздік талаптары бойынша жұмыс аймағының жағдайын тексеру, тіркеу және бақылау тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Қалдықтарды сұрыптау кезінде қосалқы операцияларды орындау үшін құрал-саймандардың, жабдықтардың, механикаландыру және жеке қорғаныс құралдарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру	Машықтар:
	1. Жұмысқа кіріспес бұрын қол құралдарының, құрал-саймандардың және жеке қорғаныс құралдарының жұмысқа жарамдылығын тексеру. 2. Жабдықтың анықталған ақаулары мен ақаулы элементтері туралы жауапты тұлғаға хабарлау. 3. Сұрыптау операцияларын бастамас бұрын жабдықтар мен механикаландыру құралдарының техникалық жағдайын тексеруді жүзеге асыру. 4. Жөндеу қызметтерінің қатысуын қажет етпейтін ұсақ ақауларды жою және тексеру нәтижелерін журналға тіркеу.
	Білімдер:
	1. Қалдықтарды сұрыптауда қолданылатын құралдардың негізгі түрлері және олардың мақсаты. 2. Жабдықтар мен жеке қорғаныс құралдарын қауіпсіз пайдалану ережелері. 3. Қалдықтарды сұрыптауға арналған жабдықтың құрылымдық ерекшеліктері мен жұмыс істеу принциптері. 4. Механикаландыру және жеке қорғаныс құралдарының жарамдылығы мен техникалық қызмет көрсетуін тексеру әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Қалдықтарды қабылдау аймағындағы қоқыс таситын көліктерден қалдықтарды шығаруды үйлестіру	Машықтар:
	1. Қоқыс таситын көліктерден қалдықтарды шығаруды ұйымдастыруға көмектесу және көлік құралдарын түсіру алаңына бағыттау. 2. Қалдықтарды қабылдау аймағындағы қауіпсіздік және тазалық ережелерінің сақталуын қадағалау. 3. Ағынның біркелкілігін қамтамасыз ету және кептелістердің алдын алу арқылы қалдықтарды шығару процесін үйлестіру. 4. Қоқыс таситын көліктерді түсіру кезінде технологиялық реттілік пен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын бақылау.
	Білімдер:
	1. Қалдықтарды шығаруды және алаңдағы техниканың қауіпсіз қозғалысын ұйымдастырудың жалпы ережелері. 2. Көлікпен және қалдықтармен жұмыс істеу кезінде еңбекті қорғаудың негізгі талаптары. 3. Қалдықтарды қабылдау тәртібі және түсіру аймақтарына қойылатын талаптар. 4. Қалдықтармен жұмыс істеудің технологиялық сызбалары және өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік нормалары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Технологиялық жабдықты (таспалы транспортер (конвейер), шредер (ұсатқыш), пресс, пресс-компактор, сепаратор, барабанды елек) пайдалану құжаттамасында белгіленген есептік нормалар шегінде қалдықтармен тиеу	Машықтар:
		1. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен жабдықтың қабылдау құрылғыларына қалдықтарды тиеуді орындау. 2. Тиеу нормаларын сақтау және материалдардың тасымалдағышқа немесе ұсатқышқа біркелкі берілуін қадағалау. 3. Қалдықтардың көлемін және біркелкі берілуін бақылай отырып, технологиялық жабдыққа өздігінен тиеуді жүзеге асыру. 4. Белгіленген жобалау нормалары мен пайдалану нұсқауларына сәйкес жеткізу жылдамдығы мен көлемін реттеу.
		Білімдер:
		1. Қалдықтарды өңдеуге арналған технологиялық жабдықтардың негізгі типтері мен тағайындалуы. 2. Қалдықтарды қауіпсіз тиеу және жабдықтың шамадан тыс жүктелуіне жол бермеу ережелері. 3. Конвейерлер, престер, ұсатқыштар мен сепараторлар жұмысының технологиялық параметрлері. 4. Тиеудің есептік нормалары және жұмыс кезіндегі қауіпсіздік шаралары бойынша пайдалану құжаттамасының талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Кеден одағының "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" техникалық регламенті	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Сұрыптау желісінің операторы
	3	Қалдықтарды жою операторы
	3	Баспасөз операторы
	3	Ұсату қондырғысының операторы
	4	Экология бойынша техник
	4	Инфекцияланған қалдықтар бойынша техник
	4	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник
	4	Қалдықтарды азайту жөніндегі техник
	5	Қалдықтарды сұрыптау бойынша ауысым шебері
	5	ҚТҚ полигонының шебері
	5	Сұрыптау желісінің учаске шебері
	5	Қалдықтарды қайта өңдеу бойынша ауысым шебері
	5	Престеу және брикеттеу учаскесінің шебері
	5	Эколог
10. Кәсіптің карточкасы «Қалдықтарды жою жөніндегі оператор»:		
Топтың коды:	8184-1	
Қызмет атауының коды:	8184-1-025	
Кәсіптің атауы:	Қалдықтарды жою жөніндегі оператор	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	- -		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Қалдықтарды қайта өңдеу	Біліктілік: Қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу жөніндегі оператор
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік дайындық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту) жалпы орта білім немесе негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім немесе практикалық тәжірибесі жоқ жалпы орта білім болған кезде		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қалдықтарды жою жөніндегі операцияларды орындау, техникалық қызмет көрсетуді және қалдықтарды жоюға арналған жабдықты пайдалану режимдерін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қалдықтарды жоюға арналған жабдықтардың жұмысын техникалық қадағалау 2. Қалдықтарды жоюға арналған жабдықтарды пайдалануға дайындау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу 3. Қалдықтарды жою бойынша операцияларды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Қалдықтарды жоюға арналған жабдықтардың жұмысын техникалық қадағалау	Дағды 1: Жұмыс орны мен жабдықты қалдықтарды жою процесіне дайындау	Машықтар:	
		1. Жұмысты бастамас бұрын жабдық пен қорғаныс құралдарының жұмысқа жарамдылығын тексеру. 2. Сайт пен материалдарды нұсқаулыққа сәйкес дайындау. 3. Технологиялық режимнің ақаулары немесе бұзылулары туралы хабарлау. 4. Пайдалануды бастамас бұрын жабдықтың техникалық жағдайын тексеру 5. Біліктілігі анағұрлым жоғары маманның басшылығымен жабдықты іске қосуды, сынамалауды және реттеуді орындау.	
		Білімдер:	
		1. Өндірістік санитария және еңбекті қорғау негіздері. 2. Жабдықтар мен қорғаныс құралдарын дайындауға қойылатын талаптар. 3. Қауіптіліктің әртүрлі кластарының қалдықтарымен жұмыс істеуге рұқсат беру тәртібі. 4. Жабдықты пайдалану және техникалық байқау бойынша нормативтік құжаттардың талаптары. 5. Іске қосу алдында визуалды және функционалдық бақылауды жүргізу тәртібі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді	

Дағды 2: Қалдықтарды жою бойынша операцияларды орындау	Машықтар:
	1. Қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулықтарды сақтай отырып, қалдықтарды қондырғыға тиеуді жүзеге асыру. 2. Процесс параметрлерін (уақыт, температура, көлем) бақылау. 3. Орындалған операциялардың есебін белгіленген нысанда жүргізу 4. Технологиялық регламентке сәйкес қалдықтарды кәдеге жарату операцияларының толық циклін орындау. 5. Реактор камерасында қалдықтарды тиеу, жағу, жою немесе престеу процесін басқару. 6. Цикл аяқталғаннан кейін қалдықтарды, токсиндерді немесе газбен тазартылған заттарды түсіруді жүргізу. 7. Жабдықтың жұмысының көрсеткіштері мен нәтижелерін белгіленген тәртіпте есепке алуды жүргізу.
	Білімдер:
	1. Қалдықтарды жоюдың негізгі әдістері (термиялық, механикалық және т.б.). 2. Қалдықтарды жою кезінде оларды қауіпсіз пайдалану ережелері. 3. Қалдықтарды кәдеге жарату және түзілетін өнімдермен жұмыс істеу тәртібі. 4. Қалдықтарды жоюға арналған қондырғылар мен жабдықтардың құрылғысы және жұмыс принципі. 5. Әр түрлі типтегі қалдықтарды жоюдың технологиялық режимдері. 6. Қалдықтармен жұмыс істеу кезіндегі өнеркәсіптік, экологиялық және өрт қауіпсіздігінің талаптары. 7. Параметрлерді бақылау және орындалған операцияларды құжаттау тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Технологиялық және өндірістік тәртіпті сақтау	Машықтар:
	1. Қатаң түрде бекітілген нұсқауларға сәйкес және жоғары санаттағы оператордың басшылығымен жұмыс жасау. 2. Технологиялық процестің кез келген бұзушылықтары туралы шеберге немесе инженерге хабарлау. 3. Жауапкершілік аймағында тәртіпті сақтау. 4. Өндірістік операцияларды белгіленген технологиялық кестелер мен ережелерге сәйкес қатаң түрде орындау. 5. Технологиялық процестердің реттілігін және жабдықтың жұмыс режимдерін сақтау. 6. Жұмыс орнындағы тәртіпті сақтау және ішкі еңбек тәртібінің бұзылуына жол бермеу. 7. Жабдықтың жұмысындағы бұзушылықтарды немесе ауытқуларды тіркеу, шеберге немесе біліктілігі жоғары операторға хабарлау. 8. Жұмыс барысында материалдарды, отынды және энергия ресурстарын тұтыну нормаларын сақтау.
	Білімдер:
	1. Кәсіпорынның ішкі регламенттері. 2. Еңбек тәртібі мен өндіріс мәдениетінің негіздері. 3. Ауысымның басқа мүшелерімен өзара әрекеттесу ережелері. 4. Технологиялық нұсқаулықтар, қалдықтарды жою процестерінің режимдері мен параметрлері. 5. Еңбекті қорғаудың, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздіктің негізгі талаптары. 6. Технологиялық регламент пен өндірістік нұсқаулықтарды бұзғаны үшін жауапкершілік.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Жөндеу қызметтерінің жұмыскерлерін тартуды талап етпейтін жабдықтардың жекелеген тораптарын жөндеу	Машықтар:
		1. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету бойынша қарапайым жұмыстарды орындау (тазалау, майлау, сүзгілерді ауыстыру). 2. Жабдықты тексеруге қатысу және анықталған ақаулар туралы хабарлау. 3. Біліктілігі жоғары жұмысшының нұсқауы бойынша қол құралдары мен құралдарды пайдалану. 4. Жөндеу қызметтерін тартпай-ақ, жабдықтың жекелеген бөліктерін кішігірім жөндеу және реттеуді жүзеге асыру. 5. Тығыздағыштарды, тығыздағыштарды, болтты қосылыстарды, бекіту элементтерін және сүзгі материалдарын ауыстыру. 6. Елеусіз ақаулардың себептерін анықтау және оларды өз құзыреті шегінде жою. 7. Жөндеуден кейін жабдықтың жұмысқа қабілеттілігін тексеру және техникалық жай-күй журналына жазба енгізу.
		Білімдер:
		1. Қалдықтарды жоюға арналған жабдықтың негізгі тораптарының құрылымы, жұмыс істеу принципі және тағайындалуы. 2. Механизмдерді ұсақ жөндеу мен реттеудің технологиясы мен реттілігі. 3. Жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және электр қауіпсіздігі ережелері. 4. Жабдықтың техникалық жай-күйі бойынша құжаттаманы жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Қалдықтарды жоюға арналған жабдықтарды пайдалануға дайындау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу	Дағды 1: Жұмыс орны мен жабдықтың дайындығын тексеру	Машықтар:
		1. Жұмысқа кіріспес бұрын қажетті құрал-саймандардың, құрал-саймандардың және жеке қорғаныс құралдарының болуын тексеру. 2. Белгіленген қауіпсіздік және санитарлық талаптарға сәйкес жұмыс орнын дайындау. 3. Жабдықтың анықталған ақаулары немесе құрал-саймандардың жоқтығы туралы жауапты маманға хабарлау. 4. Іске қосу алдында жабдықтың, механизмдердің және жүйелердің жұмысқа жарамдылығын кешенді тексеруден өткізу. 5. Бақылау-өлшеу аспаптарының, желдеткіштердің және т.б. дайындығын тексеру қалдықтарды жою жүйелерінің. 6. Технологиялық регламентке сәйкес жабдықты жұмысқа дайындау. 7. Жөндеу қызметтерінің қатысуын қажет етпейтін ұсақ ақауларды жою және тексеру нәтижелерін журналға тіркеу.

	Білімдер:
	1. Жұмыс орнын ұйымдастыруға қойылатын негізгі талаптар. 2. Құрал-саймандар мен жабдықтардың жұмысқа жарамдылығын тексеру ережелері. 3. Жеке қорғаныш құралдарын пайдалану тәртібі және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар. 4. Негізгі технологиялық жабдықтың құрылымы мен жұмыс істеу принциптері. 5. Жабдықты пайдалануға дайындау бойынша технологиялық нұсқаулықтардың талаптары. 6. Жабдықтарды дайындау кезіндегі еңбекті қорғау, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік нормалары. 7. Тексеру нәтижелерін ресімдеу және жабдықты жұмысқа жіберу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Қондырғыларды іске қосуға және жұмыс параметрлерін бақылауға дайындау	Машықтар:
	1. Қосалқы жабдықты және жұмыс орнын қондырғыны іске қосуға дайындау. 2. Жабдықты іске қосу кезінде біліктілігі жоғары оператордың нұсқауы бойынша әрекеттерді орындау. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштерін бақылау және нормадан ауытқулар туралы сигнал беру. 4. Технологиялық регламентке сәйкес қондырғыны іске қосуға дайындаудың толық циклін жүргізу. 5. Қоректендіру, салқындату жүйелерінің жұмысын тексеру, газды жою және автоматты басқару. 6. Температура, қысым, ұстау уақытының параметрлерін бақылау және ауытқулар кезінде режимді реттеу. 7. Іске қосу журналын және қондырғының жұмыс параметрлерін бақылауды жүргізу.
	Білімдер:
	1. Қондырғыны жұмысқа дайындаудың негізгі кезеңдері. 2. Қондырғының негізгі элементтерінің мақсаты мен жұмыс істеу принципі. 3. Жабдықты іске қосу, тоқтату және қауіпсіз пайдалану ережелері. 4. Жабдықтың техникалық жағдайы туралы ақпараттар мен есептерді беру тәртібі. 5. Қалдықтарды жоюға арналған қондырғының құрылымы, мақсаты және жұмыс істеу принциптері. 6. Жабдықты іске қосу мен пайдаланудың нормативтік технологиялық параметрлері. 7. Технологиялық процестің параметрлерін өлшеу және бақылау әдістері. 8. Іске қосу-баптау операциялары кезіндегі еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Жұмыс орнында қауіпсіз жағдайлар мен тәртіпті сақтау	Машықтар:
		1. Жұмыс орнын, құрал-жабдықтар мен құрал-саймандарды тазалық пен тәртіпте ұстау. 2. Операцияларды орындағаннан кейін қалдықтар мен ластануларды уақтылы тазалау. 3. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі нұсқаулықтардың талаптарын орындау. 4. Жеке қорғаныш құралдарын пайдалану және оларды сақтау тәртібін сақтау. 5. Қалдықтарды жою операцияларын орындау үшін қауіпсіз жұмыс кеңістігін ұйымдастырыу. 6. Жабдықтың, желдетудің, жарықтандырудың және жұмыс аймағындағы жүру жолдарының жағдайын бақылау. 7. Еңбек қауіпсіздігіне әсер ететін ластанулар мен қоқыстардың пайда болуын болдырмау. 8. Жұмыс орнын күнделікті тексеріп отыру және анықталған бұзушылықтарды жою.
		Білімдер:
		1. Өнеркәсіптік санитария мен еңбек қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Жұмыс орнында құрал-саймандар мен материалдарды жинау, сақтау ережелері. 3. Жеке қорғаныс құралдарының мақсаты мен қолданылуы. 4. Қауіпсіздік шарттарының бұзылғаны анықталған кездегі іс-қимыл тәртібі. 5. Өндірістегі қауіпсіз жұмыс орындарын ұйымдастырудың нормалары мен талаптары. 6. Өрт, санитарлық және өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар жүйесі. 7. Қалдықтармен, реагенттермен және құралдармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. 8. Апаттық және штаттан тыс жағдайлар кезіндегі іс-қимылдардың реттілігі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Қалдықтарды жою бойынша операцияларды орындау	Дағды 1: Қалдықтардың жиналатын контейнерлерінен (ыдыстарынан) реактор камерасына қалдықтарды қайта тиеу	Машықтар:
		1. Контейнерлер мен алаңды қалдықтарды қайта тиеуге дайындау. 2. Қалдықтары бар контейнерлерді тиеу орнына жеткізуге және тасымалдауға қатысу. 3. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен қалдықтарды қолмен немесе механикаландырылған қайта тиеуді жүзеге асыру. 4. Қалдықтармен жұмыс істеу және көтергіш-көлік жабдығымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік талаптарын сақтау. 5. Технологиялық регламентке сәйкес реактор камерасына қалдықтарды қайта тиеу процесін ұйымдастыру. 6. Қалдықтарды беру және тиеу механизмдерін басқару, тиеудің біркелкілігі мен көлемін бақылау. 7. Жұмысқа кіріспес бұрын қосылыстардың тығыздығын және тиеу құрылғыларының күйін тексеру. 8. Қалдықтарды автоматты түрде беру кезінде температура, қысым және тиеу уақытының параметрлерін бақылау. 9. Реакторға жіберілген қалдықтардың мөлшері мен құрамының есебін жүргізу.

	Білімдер:
	1. Қауіптіліктің әртүрлі санаттарындағы қалдықтармен жұмыс істеу ережелері. 2. Қалдықтарды реакторға қайта тиеу операцияларының реттілігі. 3. Қалдықтармен жанасу және тиеу аймағында жұмыс істеу кезіндегі негізгі сақтық шаралары. 4. Қолданылатын көтергіш және тиеу жабдықтарының мақсаты мен құрылғысы. 5. Қондырғыдағы қалдықтарды тиеу және тасымалдау жүйелерінің құрылымы мен жұмыс істеу принципі. 6. Реактор жұмысының технологиялық сызбасы және әртүрлі типтегі қалдықтарды тиеу ерекшеліктері. 7. Қалдықтарды қайта тиеу кезіндегі өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік бойынша нормативтік талаптар. 8. Тиеу жабдығының герметикалығын және жарамдылығын бақылау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Қалдықтардың морфологиялық құрамын анықтау және реактор камерасының температуралық режимін таңдау	Машықтар:
	1. Қалдықтардың түрін сыртқы белгілері бойынша анықтау және оларды санаттары бойынша сұрыптау. 2. Температуралық режимді таңдау үшін қалдықтардың құрамы туралы мәліметтерді біліктілігі жоғары операторға беру. 3. Реактордың оңтайлы жұмысын анықтау үшін қалдықтардың морфологиялық құрамын бағалауды жүзеге асыру. 4. Технологиялық регламентке сәйкес температура параметрлерін орнату және бақылау.
	Білімдер:
	1. Қалдықтардың негізгі топтары және олардың термиялық әсердегі қасиеттері. 2. Температуралық режимдерді қауіпсіз таңдаудың жалпы принциптері. 3. Қалдықтарды морфологиялық талдау және жіктеу әдістері. 4. Қалдықтардың құрамының термиялық өңдеудің температурасы мен жылдамдығына әсері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Реактор камерасының белгіленген температуралық режимін ұстау және температуралық режимді бақылау шарттарын қамтамасыз ету	Машықтар:
	1. Аға оператордың бақылауымен реактор камерасының температуралық режимін тұрақты ұстау. 2. Маманның нұсқауы бойынша рұқсат етілген ауытқулар шегінде жабдықтың жұмысына түзетулер енгізу. 3. Технологиялық регламентке сәйкес реактор камерасының температуралық режимін орнату, бақылау және реттеу. 4. Бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштерін талдау, ауытқуларды тіркеу және оларды өз құзыреті шегінде жою.
	Білімдер:
	1. Қалдықтарды жою процесіндегі термодинамика және жылуфизика негіздері. 2. Температураның нормативтік параметрлері және оны бақылау әдістері. 3. Термиялық жабдықтар мен автоматты реттеу жүйелерінің жұмыс істеу принциптері. 4. Қалдықтарды жою процесінің термиялық параметрлерін қамтамасыз ету және бақылау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Газбен тазалау жүйесін белгіленген тәртіпте іске қосу шарттарын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Жоғары білікті оператордың басшылығымен газды тазарту жүйесінің жабдықтарын іске қосуға дайындау. 2. Сүзгі элементтерінің, қосылыстардың және өшіру клапандарының болуын және күйін тексеру. 3. Газды тазарту жүйесін іске қосу және оның белгіленген технологиялық режимге сәйкес жұмыс істеуін қамтамасыз ету. 4. Сүзгілердің қысымын, температурасын және ластану деңгейін бақылау, қарапайым ақауларды жою.
		Білімдер:
		1. Газды тазарту жүйесінің мақсаты мен жұмыс принципі. 2. Фильтрациялық қондырғылармен және газ құбырларымен жұмыс істеу кезіндегі негізгі қауіпсіздік талаптары. 3. Газды тазарту жүйелерін іске қосудың технологиялық сызбалары мен реттілігі. 4. Газ тазарту қондырғыларының параметрлерін бақылау және техникалық қызмет көрсету әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Кеден одағының «Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы» техникалық регламенті	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Сұрыптау желісінің операторы
	3	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі оператор
	3	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі оператор
	3	Баспасөз операторы
	3	Ұсату қондырғысының операторы
	4	Экология бойынша техник
	4	Инфекцияланған қалдықтар бойынша техник
	4	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник
	4	Қалдықтарды азайту жөніндегі техник
	5	Қалдықтарды сұрыптау бойынша ауысым шебері
	5	ҚТҚ полигонының шебері
	5	Сұрыптау желісінің учаске шебері
	5	Қалдықтарды қайта өңдеу бойынша ауысым шебері
	5	Престеу және брикеттеу учаскесінің шебері
	5	Эколог
11. Кәсіптің карточкасы «Экология жөніндегі техник»:		
Топтың коды:	3114-1	
Қызмет атауының коды:	3114-1-009	
Кәсіптің атауы:	Экология жөніндегі техник	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-	

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Қалдықтарды қайта өңдеу	Біліктілік: Техник-технолог
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3114-1-006 - Қоршаған ортаның ластануына мониторинг жүргізу жөніндегі техниктер 3114-1-007 - Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник 3114-1-008 - Табиғатты пайдалану жөніндегі техник 3114-1-010 - Экологиялық қауіпсіздік жөніндегі техник 3114-1-011 - Экологиялық ағарту жөніндегі техник 3114-2-003 - Қалдықтарды азайту жөніндегі техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұйымдағы қоршаған ортаны қорғау және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы талаптардың орындалуын бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және енгізуге қатысу 2. Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және ауыстыру, қалдықтарды барынша азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату, өндірістің аз қалдықты, қалдықсыз және экологиялық таза технологиясын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу. 3. Қоршаған ортаның жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштердің есебін жүргізуді, экологиялық мониторинг деректерін, қалдықтарды жою жөніндегі құжаттаманы және табиғат қорғау қызметінің үйлестірушісінің қарамағына берілетін экологиялық сипаттағы өзге де ақпаратты жасауды жүзеге асыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы рұқсат беру құжаттамасын ресімдеу 2. Ұйымның табиғатты қорғау қызметі туралы есеп беру құжаттарын рәсімдеу	
Еңбек функциясы 1: Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және енгізуге қатысу	Дағды 1: Қоршаған ортаны қорғаудың ағымдағы және перспективалық жоспарларын іске асыру.	Машықтар:	
		1. Жоспарға сәйкес қоршаған ортаны қорғау бойынша ағымдағы іс-шараларды жүзеге асыру. 2. Экологиялық қауіпсіздік бойынша перспективалық бағдарламалар мен жобаларды іске асыруға қатысу. 3. Іс-шараларды жүзеге асыру кезінде белгіленген нормалар мен стандарттардың сақталуын бақылау. 4. Жоспарлардың орындалуы туралы есептер құрастырып, басшылыққа ұсыну.	
		Білімдер:	
		1. Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнаманың және нормативтік құқықтық актілердің талаптары. 2. Кәсіпорындағы экологиялық іс-шараларды жоспарлау және жүзеге асыру тәртібі. 3. Жоспарларды іске асырудың тиімділігін бақылау және бағалау әдістері. 4. Экологиялық менеджмент және табиғатты қорғау қызметін стратегиялық жоспарлау негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді	

Дағды 2: Өнімдер мен технологиялардың экологиялық қауіпсіздігі бойынша шараларды әзірлеуге қатысу.	Машықтар:
	1. Өнімдерге және технологиялық процестерге байланысты экологиялық тәуекелдерді талдау. 2. Қоршаған ортаға кері әсерді азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 3. Ұсынылып отырған экологиялық қауіпсіздік шараларының тиімділігін бағалау. 4. Экологиялық қауіпсіз шешімдерді енгізу үшін материалдар мен негіздемелерді дайындау.
	Білімдер:
	1. Өнімдер мен технологияларға қойылатын экологиялық қауіпсіздік талаптары. 2. Экологиялық тәуекелдер мен жағымсыз әсерлерді бағалау әдістері. 3. Қоршаған ортаға әсерді азайту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу тәсілдері. 4. Экологиялық қауіпсіздік және орнықты даму саласындағы нормативтік құжаттар мен стандарттар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Жобаларға экологиялық сараптама жүргізу және экологиялық таңбалау жүйелерін енгізу.	Машықтар:
	1. Жобалардың экологиялық талаптар мен нормативтерге сәйкестігін бағалау. 2. Жобалардың қоршаған ортаға ықтимал әсерін талдау. 3. Экологиялық сараптама нәтижелері бойынша қорытындылар дайындау. 4. Өнімдер мен процестердің экологиялық таңбалау жүйесінің талаптарына сәйкестігін бағалау.
	Білімдер:
	1. Экологиялық сараптама жүргізу тәртібі және экологиялық заңнаманың талаптары. 2. Қоршаған ортаға әсерді бағалау әдістемесі (ҚОӘБ) және жобалардың экологиялық қауіпсіздігінің өлшемдері. 3. Өнімдер мен көрсетілетін қызметтерді экологиялық таңбалау стандарттары мен қағидалары. 4. Экологиялық таңбалау жүйелерін енгізу кезіндегі сәйкестікті растау рәсімдері мен құжаттамалық талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 4: Қалдықтар мен қайталама шикізаттың түзілуін, қозғалысын және қайта өңделуін есепке алуды жүргізу.	Машықтар:
	1. Қалдықтар мен қайталама ресурстардың мөлшері мен түрлері туралы мәліметтерді жинау және жүйелеу. 2. Кәсіпорындағы қалдықтар мен қайта өңделетін материалдардың қозғалысын есепке алуды жүргізу. 3. Қалдықтарды қайта өңдеу және мамандандырылған ұйымдарға беру жөніндегі құжаттаманы ресімдеу. 4. Енгізілген есептік деректердің толықтығы мен дұрыстығын бақылау.
	Білімдер:
	Білімдер: 1. Қалдықтар мен қайталама ресурстардың түзілуін, қозғалысын және өңделуін есепке алу тәртібі. 2. Қалдықтардың жіктелуі және олардың айналымына қойылатын талаптар. 3. Бастапқы есепке алу құжаттамасының нысандары және оны жүргізу ережелері. 4. Қалдықтар мен қайта өңделетін материалдарды есепке алу, сақтау және беру жөніндегі нормативтік құқықтық актілер мен ережелер.

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Технологиялық қондырғыларды пайдалану кезінде қоршаған ортаның жай-күйін бақылау.	Машықтар:
		1. Технологиялық қондырғылардың жұмыс аймағындағы қоршаған ортаның жай-күйіне жүйелі түрде бақылау жүргізу. 2. Қоршаған ортаның көрсеткіштерін (ауа, су, топырақ, шу, діріл және т.б.) өлшеу және тіркеу. 3. Нормативтік мәндерден ауытқуларды анықтау және жауапты мамандарға хабарлау. 4. Кейінгі талдау үшін мониторинг деректерін рәсімдеу және жүйелеу.
		Білімдер:
		1. Қоршаған ортаның жай-күйін бағалаудың нормативтік көрсеткіштері мен өлшемдері. 2. Мониторинг әдістері және экологиялық параметрлерді өлшеу құралдары. 3. Бақылау нәтижелерін өңдеу, талдау және құжаттау тәртібі. 4. Экологиялық заңнаманың және кәсіпорынның экологиялық бақылау жөніндегі ішкі ережелерінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және ауыстыру, қалдықтарды барынша азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және көдеге жарату, өндірістің аз қалдықты, қалдықсыз және экологиялық таза технологиясын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу.	Дағды 1: Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және ауыстыру, қалдықтарды барынша азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және көдеге жарату, өндірістің аз қалдықты, қалдықсыз және экологиялық таза технологиясын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу	Машықтар:
		1. Қоршаған ортаның ластануын болғызбау, қолайлы еңбек жағдайларын қамтамасыз ететін экологиялық нормаларды сақтау, сондай-ақ авариялар мен апаттар ықтималдығының алдын алу жөніндегі шараларды әзірлеу. 2. Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және ауыстыру, қалдықтарды барынша азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және көдеге жарату, өндірістің аз қалдықты, қалдықсыз және экологиялық таза технологиясын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу. 3. Қоршаған ортаға зиянды заттар шығарындыларының себептері мен салдарын тергеуді ұйымдастыру, кәсіпорында олардың алдын алу бойынша ұсыныстар дайындау. 4. Отандық және шетелдік ұйымдардың озық тәжірибелерін зерделеу және жинақтау негізінде қоршаған ортаны қорғауды жақсарту жөніндегі шараларды әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Қалдықтарды түгендеу жөніндегі есептің нысандары және оны толтыру жөніндегі нұсқаулық. 2. Зиянды заттарды, радиоактивті қалдықтарды және сарқынды суларды жер қойнауына көмудің мемлекеттік кадастрын жүргізу қағидаларын бекіту туралы. 3. Жойылуы қиын органикалық ластауыштармен және олар құрамында бар қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларын. 4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария; өрт қауіпсіздігі жөніндегі қағидалар мен нормалар. 5. Кәсіби мамандарды жүйелік талдау және жобалау әдіснамасы жағдайларды, басқарушылық шешімдерді қабылдау тәсілдерін, ұжым- және команда құру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Жағдайды өз бетінше талдау, шешім қабылдау және оларды жүзеге асыру үшін жағдай жасау, басқарушылық және орындаушылық кәсіпқойлықты озық түрде арттыра отырып, командалық жұмыс контекстіндегі іс-әрекеттерді бақылау және түзету	Машықтар: 1. Ағымдағы жағдайды талдау және негізгі міндеттер мен тәуекелдерді анықтау. 2. Шешімдер қабылдау және оларды тиімді жүзеге асыру үшін жағдайларды ұйымдастыру. 3. Тапсырмалардың орындалуын бақылау және қажет болған жағдайда команданың әрекеттерін реттеу. 4. Басқарушылық және орындаушылық дағдыларын жетілдіре отырып, өзінің және командалық кәсібилігін арттыруға ұмтылу. Білімдер: 1. Өндірістік және басқарушылық жағдайларды талдау әдістері. 2. Шешімдер қабылдау және топ жұмысын ұйымдастыру принциптері. 3. Орындаушылардың қызметін бақылау, бағалау және түзету әдістері. 4. Кәсіби құзыреттілікті дамыту және ұжым жұмысының тиімділігін арттыру тәсілдері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Қоршаған ортаның жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштердің есебін жүргізуді, экологиялық мониторинг деректерін, қалдықтарды жою жөніндегі құжаттаманы және табиғат қорғау қызметінің үйлестірушісінің қарамағына берілетін экологиялық сипаттағы өзге де ақпаратты жасауды жүзеге асыру	Дағды 1: Қоршаған ортаның жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштердің есебін жүргізуді, экологиялық мониторинг деректерін, қалдықтарды жою жөніндегі құжаттаманы және табиғат қорғау қызметінің үйлестірушісінің қарамағына берілетін экологиялық сипаттағы өзге де ақпаратты жасауды жүзеге асыру	Машықтар: 1. Белгіленген есептіліктің жасалуын қамтамасыз ету. 2. Жаңа зерттеулердің бағыттарын негіздеу, жұмыс жоспарлары бойынша ұсыныстар енгізу. 3. Бекітілген жұмыс жоспарларының уақытылы және сапалы орындалуын қамтамасыз ету. 4. Алынған жұмыс нәтижелерін қорытындылау және оларды қолдану. 5. Біліктілікті арттыруға қатысу. 6. Кәсіпорынның еңбек тәртібі ережелерінің сақталуын қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Қалдықтарды орналастыру полигондарының жою қорларын қалыптастыру қағидалары. 2. Жер қойнауына зиянды заттарды, радиоактивті қалдықтарды көмудің және сарқынды суларды ағызудың мемлекеттік кадастрын жүргізу жөніндегі нұсқаулық. 3. Экология, экологиялық сараптама; экологиялық бақылау; экологиялық рұқсаттар; қоршаған ортаның ластану учаскелерін мемлекеттік есепке алу; өндіріс және тұтыну қалдықтарының мемлекеттік кадастры; зиянды заттарды, радиоактивті қалдықтарды көмудің мемлекеттік кадастры саласындағы Қазақстан Республикасының ең жақсы қолжетімді әдістерінің және өзге де нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі. қалдықтарды жер қойнауына төгу. 4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік қағидалары мен нормалары. санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары; қалдықтарды өңдеу және сұрыптау саласындағы заманауи ақпараттық технологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Қоршаған ортаны қорғау саласындағы рұқсат беру құжаттамасын ресімдеу		

	Дағды 1: Кәсіпорынның санатын қоршаған ортаға кері әсер ету дәрежесі бойынша анықтау.	Машықтар:
		1. Кәсіпорынның қоршаған ортаға кері әсерінің негізгі көздерін анықтау. 2. Шығарындылар, төгінділер, қалдықтар және басқа да әсер ету көрсеткіштері туралы мәліметтерді жинау және талдау. 3. Кәсіпорынның қызметін ҚОТӘ-тың тиісті санатына жатқызу үшін нормативтік талаптармен салыстыру. 4. Талдау нәтижелерін ресімдеу және санатты белгіленген нысанда беру.
		Білімдер:
		1. Кәсіпорындарды қоршаған ортаға кері әсер ету дәрежесі бойынша жіктеу критерийлері (қоршаған ортаға кері әсер ету). 2. Кәсіпорындарды ҚОТӘ санаттарына жатқызуға арналған нормативтік құқықтық актілер мен әдістемелік ұсынымдар. 3. Әсер ету көздерінің түрлері және экологиялық жүктемені бағалауға арналған көрсеткіштер. 4. Кәсіпорын категориясын анықтау үшін экологиялық мәліметтерді талдау және өңдеу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қажетті рұқсат құжаттарын таңдау және рәсімдеу.	Машықтар:
		1. Кәсіпорынның қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметіне қажетті рұқсат беру құжаттарының тізбесін анықтау. 2. Белгіленген талаптар мен стандарттарға сәйкес құжаттарды дайындау және рәсімдеу. 3. Қадағалау органдарына ұсынбас бұрын ресімделген құжаттардың толықтығы мен дұрыстығын тексеру. 4. Рұқсат беру құжаттамасының жауапты тұлғалардың қарамағына уақтылы берілуін қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		1. Табиғатты қорғау қызметі саласындағы рұқсат беру құжаттамасының түрлері мен талаптары. 2. Рұқсат құжаттарын дайындау, тапсыру және жүргізу тәртібі. 3. Рұқсаттар мен келісімдердің орындалуын реттейтін нормативтік құқықтық актілер мен стандарттар. 4. Құжаттаманы рәсімдеу ережелерін сақтамаудың жауапкершілігі мен салдары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Лицензиялар мен экологиялық рұқсаттарды алу үшін материалдарды дайындау.	Машықтар:
		1. Лицензиялар мен экологиялық рұқсаттарды алуға қажетті құжаттар мен материалдардың тізбесін айқындау. 2. Құжаттар пакетін дайындау үшін ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау. 3. Заңнаманың және нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес материалдарды рәсімдеу. 4. Дайындалған материалдардың лицензиялау және бақылау органдарына уақтылы ұсынылуын қамтамасыз ету

		Білімдер:
		1. Лицензиялар мен экологиялық рұқсаттардың түрлері, оларды алу тәртібі. 2. Лицензиялауға арналған құжаттар пакетіне заңнаманың және нормативтік құжаттардың талаптары. 3. Бақылаушы органдарға ұсыну үшін материалдарды рәсімдеу нысандары мен ережелері. 4. Құжаттарды дайындау және тапсыру кезінде талаптарды сақтамаудың салдары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Ұйымды ҚОҚЖ объектілерін есепке қою үшін өтінімдерді қалыптастыру	Машықтар:
		1. НВОС бойынша тіркеуге жататын кәсіпорын объектілерін анықтау. 2. Өтінім беру үшін қажетті мәліметтерді жинау және жүйелеу. 3. Белгіленген талаптар мен регламенттерге сәйкес өтінімді қалыптастыру. 4. Есепке алу органына жібермес бұрын деректердің дұрыстығы мен толықтығын тексеру.
		Білімдер:
		1. Объектілерді қоршаған ортаға жағымсыз әсер ету дәрежесі бойынша есепке алу тәртібі (қоршаған ортаға кері әсер ету). 2. Нормативтік құқықтық актілер және есеп құжаттамасын ресімдеуге қойылатын талаптар. 3. Объектілердің экологиялық жіктелуіне әсер ететін көрсеткіштері мен сипаттамалары. 4. Объектілерді есепке алу кезінде талаптарды сақтамаудың салдары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Құжаттарды дайындау үшін электронды жүйелер мен мәтіндік редакторларды қолдану.	Машықтар:
		1. Мәтіндік редакторлардың көмегімен құжаттарды құру, редакциялау және форматтау. 2. Деректерді енгізу, сақтау және өңдеу үшін электрондық жүйелерді пайдалану. 3. Белгіленген талаптар мен үлгілерге сәйкес құжаттарды дайындау. 4. Ақпаратқа оңай қол жеткізу және алмасу үшін электрондық файлдарды жүйелеу және жүйелеу.
		Білімдер:
		1. Мәтіндік редакторлардың негізгі функциялары және электрондық құжат айналымы жүйелерінің мүмкіндіктері. 2. Іс қағаздарын жүргізу ережелері және іскери хат алмасу стандарттары. 3. Электрондық деректерді сақтау, резервтік көшіру және қорғау әдістері. 4. Құжаттарды форматтауға, құрылымына және ресми пайдалануға дайындауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 2: Ұйымның табиғатты қорғау қызметі туралы есеп беру құжаттарын рәсімдеу	Дағды 1: Экологиялық есептілікті электронды түрде дайындау, жүргізу және ұсыну.	Машықтар:
		1. Ұйымның табиғатты қорғау қызметі бойынша статистикалық және есептік құжаттаманы ұсыну үшін ластаушы заттардың шығарындылары, төгінділері және қалдықтарды басқару бойынша материалдарды рәсімдеу. 2. Ұйымның табиғатты қорғау қызметі бойынша есеп беру құжаттарын электронды түрде жүргізу. 3. Ұйымның экологиялық қызметі туралы есеп беру құжаттарын ұсыну.

		Білімдер:
		1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы статистикалық есептіліктің нысандары, толтыру қағидалары, ұсыну мерзімдері. 2. Ұйым туралы және ұйымда өндірістік экологиялық бақылауды жүзеге асыру нәтижелері туралы есептің нысаны, толтыру қағидалары, ұсыну мерзімдері. 3. Экологиялық төлемдердің түрлері. 4. Өзінің тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан өнімдерді (тауарларды) кәдеге жарату нормативтері. 5. Ұйымның экологиялық қызметі туралы есеп беру тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қалдықтарды бастапқы есепке алу және өндірістік бақылау деректерін жүйелеу.	Машықтар:
		1. Қалдықтарды бастапқы есепке алу және өндірістік бақылау нәтижелері туралы мәліметтерді жинау және жүйелеу. 2. Есепке алуды жүргізу және белгіленген нысандар бойынша тиісті құжаттаманы ресімдеу. 3. Енгізілген мәліметтердің толықтығы мен дұрыстығына тексеру жүргізу. 4. Жиынтық есептерді қалыптастыру және оларды жауапты мамандарға ұсыну.
		Білімдер:
		1. Қалдықтардың бастапқы есебін және өндірістік бақылауды жүргізудің нысандары мен тәртібі. 2. Қалдықтардың жіктелуі және есепке алу мен бақылауға арналған көрсеткіштер. 3. Деректерді құжаттауға және есеп беруге қойылатын талаптар. 4. Қалдықтармен жұмыс істеудің нормативтік актілері мен ережелері, олардың сақталуын бақылау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Қалдықтарды жинауды ұйымдастыру жөніндегі техник
	4	Инфекцияланған қалдықтар бойынша техник
	5	Эколог
	5	Қалдықтарды қайта өңдеу бойынша ауысым шебері
	5	ҚТҚ полигонының шебері
	5	Қалдықтарды сұрыптау бойынша ауысым шебері
	4	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник
	4	Шығарындыларды бақылау жөніндегі техник
	4	Қалдықтарды азайту жөніндегі техник
	5	Престеу және брикеттеу учаскесінің шебері
	5	Сұрыптау желісінің учаске шебері
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Инженер-эколог
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
12. Кәсіптің карточкасы «Қалдықтарды азайту жөніндегі техник»:		

Топтың коды:	3114-2		
Қызмет атауының коды:	3114-2-003		
Кәсіптің атауы:	Қалдықтарды азайту жөніндегі техник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	- -		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Қалдықтарды қайта өңдеу	Біліктілік: Техник-технолог
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3114-1-006 - Қоршаған ортаның ластануына мониторинг жүргізу жөніндегі техниктер 3114-1-007 - Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник 3114-1-008 - Табиғатты пайдалану жөніндегі техник 3114-1-010 - Экологиялық қауіпсіздік жөніндегі техник 3114-1-011 - Экологиялық ағарту жөніндегі техник 3114-1-009 - Экология жөніндегі техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұйымдағы қоршаған ортаны қорғау және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы талаптардың орындалуын бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және енгізуге қатысу 2. Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және алмастыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және көдеге жарату, аз қалдықты қалдықтарды енгізу жоспарларын әзірлеуге қатысу, қалдықсыз және экологиялық таза өндіріс технологиясы, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану 3. Қоршаған ортаның жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштерді есепке алуды жүзеге асыру, экологиялық мониторинг деректерін, қалдықтарды көдеге жарату құжаттамасын және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі үйлестірушінің қарауына ұсынылатын басқа да экологиялық ақпаратты жасау.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және енгізуге қатысу	Дағды 1: Экологиялық нормативтер мен стандарттарды практикалық қызметте қолдану	Машықтар: 1. Қолданылатын экологиялық нормалар мен стандарттарды анықтау. 2. Өндірістік процестердің талаптарға сәйкестігін талдау. 3. Қоршаған ортаға кері әсерді азайту шараларын әзірлеуге қатысу. 4. Экологиялық көрсеткіштерді жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу.	

		Білімдер:
		1. Экологиялық заңнаманың негізгі ережелері. 2. Қалдықтардың жіктелуі. 3. Жинау, сақтау және тасымалдау ережелері. 4. Қалдықтарды басқару саласындағы нормативтік-құқықтық актілер. 5. Сәйкестікті бағалаудың әдіснамалық негізі. 6. Ең жақсы қолжетімді әдістердің принциптері (ОҚТ).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Өндірістік процестердің табиғатты қорғау заңнамасының талаптарына сәйкестігін бағалау	Машықтар:
		1. Қалдықтар көздеріне бастапқы түгендеу жүргізу. 2. Табиғатты қорғау талаптарының бұзылуын анықтау. 3. Технологиялық сызбаларды түзету бойынша ұсыныстар дайындау. 4. Ластануды азайту бойынша іс-шаралар жоспарларын әзірлеуге қатысу.
		Білімдер:
		1. Қалдықтармен жұмыс істеуге қойылатын талаптар. 2. Жол берілетін шығарындылар мен қалдықтарды орналастыру нормативтері. 3. ҚОӘБ әсерін экологиялық бағалау әдістемесі (қоршаған ортаға әсерді бағалау). 4. Санитарлық ережелер мен гигиеналық нормалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Ішкі нұсқаулықтар мен экологиялық регламенттерді әзірлеуге қатысу	Машықтар:
		1. Қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулықтар мен ережелердің жобаларын дайындау. 2. Стандарттар мен процедураларды ұйымның ерекшеліктеріне бейімдеу. 3. Ішкі экологиялық құжаттаманы бекітуге қатысу. 4. Жобаларды жауапты бөлімшелермен келісу.
		Білімдер:
		1. Ішкі нормативтік актілердің құрылымы. 2. Экологиялық құжаттаманы ресімдеуге қойылатын талаптар. 3. Экологиялық менеджмент жүйесінің принциптері. 4. Стандарттардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Өндірістік объектілерде табиғатты қорғау талаптарының орындалуын бақылау	Машықтар:
		1. Объектілер мен аумақтарға тұрақты тексерулер жүргізу. 2. Бұзушылықтарды тіркеу және тексеру актілерін құрастыру. 3. Сәйкессіздіктер туралы жауапты тұлғаларды хабардар ету. 4. Түзету әрекеттерін әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Қоршаған ортаны қорғау және қауіпсіздік техникасы талаптары. 2. Өндірістік экологиялық бақылауды жүргізу тәртібі. 3. Экологиялық тәуекелдерді бағалау әдістері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын		

ресурстарды үнемдеу және алмастыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және көдеге жарату, аз қалдықты қалдықтарды енгізу жоспарларын әзірлеуге қатысу, қалдықсыз және экологиялық таза өндіріс технологиясы, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану	Дағды 1: Қалдықтардың пайда болуы тұрғысынан технологиялық процестердің тиімділігін талдау	Машықтар:
		1. Қалдықтардың пайда болу көздерін анықтау. 2. Қалдықтардың көлемі мен құрамын талдау. 3. Оларды қысқарту шараларын ұсыну. 4. Технологияларды жаңғырту бойынша ұсыныстарды дайындауға қатысу.
		Білімдер:
		1. Экологиялық заңнаманың негізгі ережелері. 2. Қалдықтардың жіктелуі. 3. Жинау, сақтау және тасымалдау ережелері. 4. Қалдықтарды басқару саласындағы нормативтік-құқықтық актілер. 5. Сәйкестікті бағалаудың әдіснамалық негізі. 6. Ең жақсы қолжетімді әдістердің (ОҚТ) принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Экологиялық қауіпсіз және ресурс үнемдейтін технологияларды енгізу бойынша ұсыныстар дайындау	Машықтар:
		1. Қолданылатын технологияларға ықтимал баламаларды талдау. 2. Қалдығы аз немесе қалдықсыз ерітінділерді таңдауды негіздеу. 3. Енгізу жоспарларын жасауға қатысу. 4. Ұсыныстардың экологиялық және экономикалық тиімділігін бағалау.
		Білімдер:
		1. Экологиялық заңнаманың негізгі ережелері. 2. Қалдықтардың жіктелуі. 3. Жинау, сақтау және тасымалдау ережелері. 4. Қалдықтарды басқару саласындағы нормативтік-құқықтық актілер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Қалдықтарды қайта пайдалану және қайта өңдеу жобаларына қатысу	Машықтар:
		1. Қайта пайдалануға жарамды қалдықтардың түрлерін анықтау. 2. Сұрыптау және өңдеуге дайындау әдістерін таңдау. 3. Қайталама пайдалану көлемдерінің есебін жүргізу. 4. Қайта өңдеуші ұйымдармен өзара әрекеттесу.
		Білімдер:
		1. Қалдықтарды сұрыптау және қайта пайдалануға дайындау әдістері. 2. Қайталама ресурстармен жұмыс істеу қағидаттары. 3. Өндіріс қалдықтарымен жұмыс істеу бойынша ұлттық талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Қалпына келмейтін ресурстарды үнемдеу және ауыстыру бойынша ұсыныстар әзірлеу	Машықтар:
		1. Ресурстарды (су, энергия, шикізат) тұтынуды талдау. 2. Ең көп шығынға ұшыраған учаскелерді анықтау. 3. Оларды азайту бойынша іс-шараларды ұсыну. 4. Ресурстарды үнемдеу жоспарларын әзірлеуге қатысу.

		Білімдер:
		1. Жаңартылмайтын ресурстарды ұтымды пайдалану және үнемдеу қағидаттары. 2. Жаңартылмайтын ресурстарды баламалы материалдармен алмастыру әдістері. 3. Өндірістегі ресурстарды үнемдеудің заманауи технологиялары мен тәсілдері. 4. Табиғи ресурстарды пайдалану мен қорғауды реттейтін нормативтік құжаттар мен стандарттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Қоршаған ортаның жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштерді есепке алуды жүзеге асыру, экологиялық мониторинг деректерін, қалдықтарды кәдеге жарату құжаттамасын және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі үйлестірушінің қарауына ұсынылатын басқа да экологиялық ақпаратты жасау.	Дағды 1: Экологиялық мониторинг деректерін жинау және жүйелеу	Машықтар:
		1. Шығарындылар, төгінділер және қалдықтар бойынша деректерді іріктеу және жүйелеу. 2. Өлшеу аспаптары мен зертханалық деректерді пайдалану. 3. Бақылау нәтижелерін рәсімдеу. 4. Мәліметтердің анықтығы мен толықтығын қамтамасыз ету. 5. Шығарындылар, төгінділер және қалдықтар бойынша деректерді іріктеу және жүйелеу. 6. Өлшеу аспаптары мен зертханалық деректерді пайдалану. 7. Бақылау нәтижелерін рәсімдеу. 8. Мәліметтердің анықтығы мен толықтығын қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		1. Экологиялық мониторинг жүйесінің құрылымы. 2. Ауаның, судың, топырақтың ластануын бақылау әдістері. 3. МЕМСТ, ҚР СТ талаптары. 4. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қалдықтардың есебін жүргізу және олардың айналымы бойынша құжаттама жасау	Машықтар:
		1. Қалдықтардың пайда болуы мен қозғалысының журналдарын жүргізу. 2. Қалдықтарды бөгде ұйымдарға беру актілерін дайындау. 3. Белгіленген шаблондар бойынша есеп беру формаларын қалыптастыру. 4. Деректердің нақты көрсеткіштерге сәйкестігін тексеру.
		Білімдер:
		1. Қалдықтарды есепке алу тәртібі. 2. Қалдықтардың жіктелуі. 3. Қалдықтар бойынша есептілік нысандары. 4. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Табиғатты қорғау қызметін үйлестірушіге экологиялық ақпаратты дайындау және ұсыну	Машықтар:
		1. Талдамалық және жиынтық есептерді ресімдеу. 2. Графиктерді, кестелерді және диаграммаларды дайындау. 3. Материалдарды электронды және қағаз түрінде ұсыну. 4. Деректерді ұсыну мерзімдері мен тәртібін сақтау.

		Білімдер:
		1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі. 2. Экологиялық есептілікке және ішкі құжат айналымына қойылатын талаптар. 3. Талдамалық есептерді дайындау ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Экология бойынша техник
	4	Шығарындыларды бақылау жөніндегі техник
	4	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник
	4	Қалдықтарды жинауды ұйымдастыру жөніндегі техник
	4	Инфекцияланған қалдықтар бойынша техник
	5	Эколог
	5	Қалдықтарды қайта өңдеу бойынша ауысым шебері
	5	ҚТҚ полигонының шебері
	5	Қалдықтарды сұрыптау бойынша ауысым шебері
	6	Инженер-эколог
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды жинауды және тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
	6	Инженер-эколог
13. Кәсіптің карточкасы «Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник»:		
Топтың коды:	3114-1	
Қызмет атауының коды:	3114-1-007	
Кәсіптің атауы:	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	- -	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Қалдықтарды қайта өңдеу Біліктілік: Техник-технолог
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі тиісті мамандық (біліктілік) бойынша (орта арнаулы, орта кәсіптік) білімі және өндірісті жедел басқару бойынша жұмыс өтілі кемінде 1 жыл.	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	-	

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3114-1-006 - Қоршаған ортаның ластануына мониторинг жүргізу жөніндегі техниктер 3114-1-009 - Экология жөніндегі техник 3114-1-008 - Табиғатты пайдалану жөніндегі техник 3114-1-010 - Экологиялық қауіпсіздік жөніндегі техник 3114-1-011 - Экологиялық ағарту жөніндегі техник 3114-2-003 - Қалдықтарды азайту жөніндегі техник	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұйымдағы қоршаған ортаны қорғау және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы талаптардың орындалуын бақылау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және енгізуге қатысу 2. Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және ауыстыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату, қалдығы аз, қалдықсыз және экологиялық таза өндіріс технологияларын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу 3. Қоршаған ортаның жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштерді есепке алуды жүзеге асыру, экологиялық деректерді құру мониторинг, қалдықтарды жою жөніндегі құжаттама және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі үйлестірушінің қарауына ұсынылатын басқа да экологиялық ақпарат.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Кәсіпорынның санатын қоршаған ортаға кері әсер ету дәрежесі бойынша анықтау 2. Ұйымның табиғатты қорғау қызметі туралы есеп беру құжаттарын рәсімдеу 3. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау
Еңбек функциясы 1: Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және енгізуге қатысу	Дағды 1: Технологияларды пайдалану кезіндегі қоршаған орта жағдайының мониторингі	Машықтар:
		1. Технологиялық жабдықты пайдалану кезінде қоршаған ортаның жай-күйіне бақылау жүргізу. 2. Өндірістік процестердің экологиялық көрсеткіштерге әсерін бағалау және мониторинг нәтижелерін рәсімдеу. 3. Алынған мониторинг деректерінің есебін және құжаттамасын жүргізу. 4. Көрсеткіштердің белгіленген нормативтерден ауытқуын анықтау. 5. Жауапты мамандарды хабардар ету және бұзушылықтар анықталған жағдайда алғашқы әрекет ету шараларын ұсыну.
		Білімдер:
		1. Технологиялық қондырғыларды пайдалану кезінде ауаның, топырақтың және судың күйін бақылау әдістері. 2. Технологиялық жабдықты пайдалану кезіндегі қоршаған ортаның жай-күйін бағалаудың стандарттары мен көрсеткіштері. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарымен және экологиялық бақылау құралдарымен жұмыс істеу қағидалары. 4. Экологиялық мониторинг бойынша экологиялық заңнаманың және өндірістік регламенттердің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Қалдықтар мен қайталама ресурстардың есебін жүргізу.	Машықтар:
	1. Қалдықтар мен қайталама ресурстардың түзілуіне, қозғалысына, өңделуіне және кәдеге жаратылуына сандық және сапалық есеп жүргізу. 2. Қалдықтарды басқару бойынша есептілікті белгіленген нысандар мен мерзімдерге сәйкес құрастыру. 3. Деректерді қалдықтардың түрлері және оларды пайдалану немесе тасымалдау бағыттары бойынша жүйелеу. 4. Есептік деректерді енгізудің дұрыстығы мен уақтылығын бақылау.
	Білімдер:
	1. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы есепке алу мен есептілікті жүргізу тәртібі. 2. Құжаттау кезінде қолданылатын нормативтік-құқықтық актілер және қалдықтардың сыныптауыштары. 3. Қалдықтардың сыныптамасы және түрлері мен санаттарына жатқызу қағидалары. 4. Бастапқы есепке алу құжаттамасының нысандары және оны жүргізу ережелері. 5. Қалдықтармен жұмыс істеуге және оларды қайта өңдеуге немесе мамандандырылған ұйымдарға беруге қойылатын талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Жобаларға экологиялық сараптама жүргізу және экологиялық таңбалау жүйелерін енгізу.	Машықтар:
	1. Жобалық шешімдердің экологиялық заңнама талаптарына сәйкестігін талдау. 2. Экологиялық сертификаттау және өнімді таңбалау жүйелерін енгізуге және жүргізуге қатысу. 3. Жобаның қоршаған ортаға ықтимал әсерін талдау. 4. Экологиялық сараптама нәтижелері бойынша қорытындылар дайындау. 5. Өнімдер мен процестердің экологиялық таңбалау жүйесінің талаптарына сәйкестігін бағалау.
	Білімдер:
	1. Экологиялық сараптаманы жүргізу тәртібі және экологиялық заңнаманың талаптары мен өнімді сертификаттау. 2. Экологиялық таңбалаудың халықаралық және ұлттық стандарттары (ISO 14020, ISO 14024 және т.б.). 3. Қоршаған ортаға әсерді бағалау әдістемесі (ҚОӘБ) және жобалардың экологиялық қауіпсіздігінің өлшемдері. 4. Өнімдер мен көрсетілетін қызметтерді экологиялық таңбалау стандарттары мен қағидалары. 5. Экологиялық таңбалау жүйелерін енгізу кезіндегі сәйкестікті растау рәсімдері мен құжаттамалық талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Өнімдер мен технологиялардың экологиялық қауіпсіздігі бойынша шараларды әзірлеуге қатысу.	Машықтар:
		1. Өнімдер мен технологиялардың қоршаған ортаға кері әсерін азайту бойынша ұсыныстар дайындауға қатысу. 2. Өнімдерге және технологиялық процестерге байланысты экологиялық тәуекелдерді талдау және оларды азайту шараларын ұсыну. 3. Ұсынылып отырған экологиялық қауіпсіздік шараларының тиімділігін бағалау. 4. Экологиялық қауіпсіз шешімдерді енгізу үшін материалдар мен негіздемелерді дайындау.
		Білімдер:
		1. Экологиялық қауіпсіздік және орнықты даму негіздері. 2. Өнімдердің және технологиялық процестердің экологиялылығына қойылатын нормативтік талаптар. 3. Өнімдер мен технологияларға қойылатын экологиялық қауіпсіздік талаптары. 4. Экологиялық тәуекелдер мен жағымсыз әсерлерді бағалау әдістері. 5. Қоршаған ортаға әсерді азайту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және ауыстыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату, қалдығы аз, қалдықсыз және экологиялық таза өндіріс технологияларын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу	Дағды 1: Технологиялық процестердің экологиялылығын және ресурс үнемдеуін талдау	Машықтар:
		1. Технологиялық процестерді экологиялылық және ресурстарды пайдалану тиімділігі тұрғысынан талдау. 2. Экологиялық таза материалдар мен технологияларды енгізуге болатын аумақтарды анықтау. 3. Жаңартылмайтын ресурстарды тұтыну көлемін бағалау және оны азайту жолдарын ұсыну. 4. Процестерді бағалау нәтижелері бойынша аналитикалық материалдарды құрастыру.
		Білімдер:
		1. Ресурстарды үнемдеу және технологияларды экологиялық жобалау принциптері. 2. Экологиялық таза материалдардың қасиеттері және олардың қолданылу аясы. 3. Қалпына келмейтін ресурстарды баламалы материалдармен және шешімдермен алмастыру әдістері. 4. Технологиялық процестерге қойылатын экологиялық стандарттардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қалдықтардың пайда болуын азайту және оларды пайдалану тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу	Машықтар:
		1. Өндірістік процестерде қалдықтардың пайда болуын барынша азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2. Қалдықтарды қайта пайдалану және қайта өңдеу мүмкіндіктерін анықтау. 3. Қалдықтарды басқарудың қолданыстағы схемаларын талдау және оңтайландыру нүктелерін анықтау. 4. Кәдеге жарату және қайталама пайдалану әдістерін енгізу үшін негіздемелерді дайындау

		Білімдер:
		1. Қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және көдеге жарату әдістері. 2. Қалдықтардың әртүрлі түрлерімен жұмыс істеу технологиялары. 3. Өндірістегі қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі нормативтік талаптар. 4. Қалдықтармен жұмыс істеу саласында енгізілетін шешімдердің тиімділігін бағалау негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Қоршаған ортаның жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштерді есепке алуды жүзеге асыру, экологиялық деректерді құру мониторинг, қалдықтарды жою жөніндегі құжаттама және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі үйлестірушінің қарауына ұсынылатын басқа да экологиялық ақпарат.	Дағды 1: Қоршаған ортаның жай-күйі көрсеткіштерінің есебін жүргізу	Машықтар:
		1. Қоршаған ортаның жай-күйінің көрсеткіштерін жинау және есепке алу. 2. Белгіленген тәртіпте бухгалтерлік есеп нысандары мен журналдарын толтыру. 3. Деректерді бақыланатын параметрлер түрлері бойынша жүйелеу. 4. Енгізілген мәліметтердің дұрыстығын тексеру.
		Білімдер:
		1. Қоршаған ортаның жай-күйін бағалаудың нормативтік көрсеткіштері мен өлшемдері. 2. Есептік экологиялық құжаттаманы жүргізу қағидалары. 3. Экологиялық мониторинг деректерін жинау және тіркеу әдістері. 4. Экологиялық ақпаратты құжаттауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Экологиялық мониторинг деректерін қалыптастыру	Машықтар:
		1. Жиналған деректерді талдау және жиынтық есептерді қалыптастыру. 2. Мониторинг жүйелері үшін материалдарды дайындау. 3. Нормативтік көрсеткіштерден ауытқуларды анықтау. 4. Үйлестірушіге тапсыру үшін мониторинг нәтижелерін рәсімдеу.
		Білімдер:
		1. Экологиялық мониторинг негіздері және оның көрсеткіштері. 2. Экологиялық деректерді өңдеу және талдау әдістері. 3. Есептік материалдарды ресімдеуге қойылатын талаптар. 4. Өлшеу құралдары және оларды мониторингте қолдану тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Қалдықтарды жою жөніндегі құжаттаманы және экологиялық ақпаратты дайындау	Машықтар:
		1. Қалдықтарды жою және олармен жұмыс істеу нәтижелері бойынша құжаттаманы ресімдеу. 2. Жауапты мамандарға ұсыну үшін жиынтық мәліметтерді құрастыру. 3. Жойылуға жататын қалдықтардың көлемі мен түрлерінің есебін жүргізу. 4. Экологиялық ақпаратты белгіленген нысандар бойынша дайындау.

		Білімдер:
		1. Қалдықтарды өңдеу және жою туралы заңнама талаптары. 2. Экологиялық және есептік құжаттаманы дайындаудың нысандары мен тәртібі. 3. Кәдеге жаратуға немесе жоюға жататын қалдықтарды есепке алу тәртібі. 4. Экологиялық ақпаратты ұсынуға қойылатын нормативтік талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Кәсіпорынның санатын қоршаған ортаға кері әсер ету дәрежесі бойынша анықтау	Дағды 1: Кәсіпорынның санатын қоршаған ортаға кері әсер ету дәрежесі бойынша анықтау	Машықтар:
		1. Кәсіпорынның қоршаған ортаға кері әсерінің негізгі көрсеткіштерін анықтау. 2. Кәсіпорын қызметінің параметрлерін ҚОТӘ санаттарының белгіленген стандарттары мен өлшемдерімен салыстыру. 3. Әсер ету деңгейін есептеу үшін өндірістік процестердің мәліметтерін талдау. 4. Заңнама талаптарына сәйкес ҚОТӘ санатын анықтау нәтижелерін рәсімдеу.
		Білімдер:
		1. Қоршаған ортаға жағымсыз әсер ету деңгейі бойынша кәсіпорындар санаттарының өлшемдері. 2. Объектілерді НВОС санаттарына жатқызу тәртібін реттейтін нормативтік құжаттар. 3. Әсер ету көздерінің түрлері (шығарындылар, төгінділер, қалдықтар, шу, діріл және т.б.). 4. Кәсіпорын қызметінің экологиялық әсерін бағалау әдістері мен көрсеткіштері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қажетті рұқсат құжаттарын таңдау және рәсімдеу.	Машықтар:
		1. Кәсіпорынның қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметіне қажетті рұқсат беру құжаттарының тізбесін анықтау. 2. Белгіленген талаптар мен стандарттарға сәйкес құжаттарды дайындау және рәсімдеу. 3. Қадағалау органдарына ұсынбас бұрын ресімделген құжаттардың толықтығы мен дұрыстығын тексеру. 4. Рұқсат беру құжаттамасының жауапты тұлғалардың қарамағына уақтылы ұсынылуын қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		1. Табиғатты қорғау қызметі саласындағы рұқсат беру құжаттамасының түрлері мен талаптары. 2. Рұқсат құжаттарын дайындау, тапсыру және жүргізу тәртібі. 3. Рұқсаттар мен келісімдердің орындалуын реттейтін нормативтік құқықтық актілер мен стандарттар. 4. Құжаттаманы рәсімдеу ережелерін сақтамаудың жауапкершілігі мен салдары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Лицензиялар мен экологиялық рұқсаттарды алу үшін материалдарды дайындау.	Машықтар:
		1. Лицензиялар мен экологиялық рұқсаттарды алуға қажетті құжаттар мен материалдардың тізбесін айқындау. 2. Құжаттар пакетін дайындау үшін мәліметтер мен ақпараттарды жинау және жүйелеу. 3. Заңнаманың және нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес материалдарды рәсімдеу. 4. Дайындалған материалдардың лицензиялау және бақылау органдарына уақтылы ұсынылуын қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		1. Лицензиялар мен экологиялық рұқсаттардың түрлері, оларды алу тәртібі. 2. Лицензиялауға арналған құжаттар пакетіне заңнаманың және нормативтік құжаттардың талаптары. 3. Бақылаушы органдарға ұсыну үшін материалдарды рәсімдеу нысандары мен ережелері. 4. Құжаттарды дайындау және тапсыру кезінде талаптарды сақтамаудың салдары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Ұйымды ҚОҚЖ объектілеріне есепке қою үшін өтінімдерді қалыптастыру	Машықтар:
		1. НВОС бойынша тіркеуге жататын өндірістік қызметтің объектілерін анықтау. 2. Өтінім беру үшін қажетті ақпаратты жинау және жүйелеу. 3. Өтінімді белгіленген талаптар мен стандарттарға сәйкес қалыптастыру. 4. Есепке алу органына жібермес бұрын дайындалған мәліметтердің толықтығы мен дұрыстығын бақылау.
		Білімдер:
		1. ҚОТӘ бойынша объектілерді есепке алудың өлшемдері мен тәртібі. 2. Нормативтік құқықтық актілер және өтінімдер мен есеп құжаттарын рәсімдеу ережелері. 3. Объектілердің экологиялық жіктелуіне әсер ететін көрсеткіштері мен сипаттамалары. 4. Объектілерді есепке алу кезінде талаптарды сақтамаудың салдары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Құжаттарды дайындау үшін электронды жүйелер мен мәтіндік редакторларды қолдану.	Машықтар:
		1. Мәтіндік редакторлардың көмегімен құжаттарды құру, редакциялау және форматтау. 2. Деректерді енгізу, сақтау және өңдеу үшін электрондық жүйелерді пайдалану. 3. Белгіленген талаптар мен үлгілерге сәйкес құжаттарды дайындау. 4. Электрондық файлдарды ыңғайлы қол жетімділік пен алмасу үшін жүйелеу және жүйелеу.
		Білімдер:
		1. Мәтіндік редакторлардың негізгі функциялары және электрондық құжат айналымы жүйелерінің мүмкіндіктері. 2. Іс қағаздарын жүргізу ережелері және іскери хат алмасу стандарттары 3. Электрондық деректерді сақтау, резервтік көшіру және қорғау әдістері. 4. Құжаттарды форматтауға, құрылымына және ресми пайдалануға дайындауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Қосымша еңбек функциясы 2: Ұйымның табиғатты қорғау қызметі туралы есеп беру құжаттарын рәсімдеу	Дағды 1: Экологиялық есептілікті электронды түрде дайындау, жүргізу және ұсыну.	Машықтар:
		1. Ұйымның табиғатты қорғау қызметі бойынша статистикалық және есептік құжаттаманы ұсыну үшін ластаушы заттардың шығарындылары, төгінділері және қалдықтарды басқару бойынша материалдарды ресімдеу. 2. Ұйымның табиғатты қорғау қызметі бойынша есеп беру құжаттарын электронды түрде жүргізу. 3. Ұйымның экологиялық қызметі туралы есептік құжаттарды ұсыну.
		Білімдер:
		1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы статистикалық есептіліктің нысандары, толтыру қағидалары, ұсыну мерзімдері. 2. Ұйым туралы және ұйымда өндірістік экологиялық бақылауды жүзеге асыру нәтижелері туралы есептің нысаны, толтыру қағидалары, ұсыну мерзімдері. 3. Экологиялық төлемдердің түрлері. 4. Өзінің тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан өнімдерді (тауарларды) кәдеге жарату нормативтері. 5. Ұйымның экологиялық қызметі туралы есептілікті ұсыну тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қалдықтарды бастапқы есепке алу және өндірістік бақылау деректерін жүйелеу.	Машықтар:
		1. Қалдықтарды бастапқы есепке алу және өндірістік бақылау нәтижелері туралы мәліметтерді жинау және жүйелеу. 2. Есепке алуды жүргізу және белгіленген нысандар бойынша тиісті құжаттаманы ресімдеу. 3. Енгізілген мәліметтердің толықтығы мен дұрыстығына тексеру жүргізу. 4. Жиынтық есептерді қалыптастыру және оларды жауапты мамандарға ұсыну.
		Білімдер:
		1. Қалдықтардың бастапқы есебін және өндірістік бақылауды жүргізудің нысандары мен тәртібі. 2. Қалдықтардың жіктелуі және есепке алу мен бақылауға арналған көрсеткіштер. 3. Деректерді құжаттауға және есеп беруге қойылатын талаптар. 4. Қалдықтармен жұмыс істеудің нормативтік актілері мен ережелері, олардың сақталуын бақылау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 3: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		1. Еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтарды сақтай отырып, өндірістік операцияларды орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын белгіленген талаптарға сәйкес пайдалану. 3. Лауазымдық міндеттер шеңберінде ықтимал қауіпті жағдайларға ден қою.
		Білімдер:
		1. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нормативтік құқықтық актілер. 2. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу нұсқаулықтары мен регламенттері. 3. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Өндірістік учаскеде өртке қарсы талаптардың сақталуын бақылау. 2. Бастапқы өрт сөндіру құралдарының орналасуын және пайдалану ережелерін білу. 3. Төтенше жағдайлар кезінде эвакуациялау жоспарына сәйкес әрекет ету.
		Білімдер:
		1. Өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт қауіптілігі тұрғысынан жабдықты пайдалану ережелері. 3. Өрт туындаған кезде персоналдың іс-қимыл тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		1. Жұмыс орнының және өндірістік аумақтың санитарлық жағдайын қамтамасыз ету. 2. Санитарлық-тұрмыстық жабдықтардың болуын және жарамдылығын бақылау. 3. Зиянды факторлардың әсерін азайту жөніндегі іс-шараларға қатысу.
		Білімдер:
		1. Өндірістік санитария және өндірістік гигиена нормалары. 2. Микроклимат пен жарықтандыру параметрлерін бақылау әдістері. 3. Қауіпсіз және таза жұмыс орындарын ұйымдастыруға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Экология бойынша техник
	4	Шығарындыларды бақылау жөніндегі техник
	4	Қалдықтарды азайту жөніндегі техник
	4	Қалдықтарды жинауды ұйымдастыру жөніндегі техник
	4	Инфекцияланған қалдықтар бойынша техник
	5	Эколог
	5	Қалдықтарды қайта өңдеу бойынша ауысым шебері
	5	ҚТҚ полигонының шебері
	5	Қалдықтарды сұрыптау бойынша ауысым шебері
	5	Престеу және брикеттеу учаскесінің шебері
	5	Сұрыптау желісінің учаске шебері
	6	Инженер-эколог
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
14. Кәсіптің карточкасы «Инфекцияланған қалдықтар жөніндегі техник»:		
Топтың коды:	3114-2	

Қызмет атауының коды:	3114-2-002		
Кәсіптің атауы:	Инфекцияланған қалдықтар жөніндегі техник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	- -		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Қалдықтарды қайта өңдеу	Біліктілік: Техник-технолог
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде 2 жыл немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі тиісті мамандық (біліктілік) бойынша (орта арнаулы, орта кәсіптік) білімі және өндірісті жедел басқару бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3114-1-007 - Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник 3114-1-008 - Табиғатты пайдалану жөніндегі техник 3114-1-010 - Экологиялық қауіпсіздік жөніндегі техник 3114-1-009 - Экология жөніндегі техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Инфекцияланған қалдықтарды басқару бойынша операцияларды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Залалданған қалдықтарды залалсыздандыруға/зарарсыздандыруға арналған жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және пайдалану 2. Инфекцияланған қалдықтарды басқару жүйесін ұйымдастыру 3. Инфекцияланған қалдықтарды басқару саласындағы технологиялық процестерді бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Медициналық және биологиялық қалдықтарды залалсыздандыру/зарарсыздандыру бойынша өндірістік алаңның санитарлық жағдайын бақылау 2. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Залалданған қалдықтарды залалсыздандыруға/зарарсыздандыруға арналған жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және пайдалану	Дағды 1: Қалдықтарды термиялық, химиялық және механикалық зарарсыздандыруға арналған жабдықтармен жұмыс	Машықтар:	
		1. Қондырғыларды іске қосуға дайындау және жұмыс режимін бақылау. 2. Байналдыру камералардың герметикалығы және тораптардың жарамдылығы. 3. Қалдықтардың қауіпсіз тиелуін және шығарылуын қамтамасыз ету.	
		Білімдер:	
		1. Жабдық түрлері (автоклавтар, инсинераторлар, микротолқынды қондырғылар). 2. Температуралық және уақыттық режимдерге қойылатын талаптар. 3. Қауіпті қалдықтармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді	
	Дағды 2: Жабдықтарға техникалық байқауды және профилактикалық қызмет көрсетуді жүргізу	Машықтар:	
		1. Жабдықтың жай-күйіне жүйелі түрде тексеру жүргізу. 2. Тозған бөлшектер мен сүзгілерді ауыстырыңыз. 3. Техникалық байқау актілерін ресімдеу. 4. Ұсақ ақауларды анықтау және жою.	

		Білімдер:
		1. Техникалық қызмет көрсету тәртібі. 2. Ақаулықтардың түрлері және оларды жою әдістері. 3. Жөндеу кезіндегі еңбекті қорғауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Пайдалану және техникалық бақылау журналдарын жүргізу	Машықтар:
		1. Залалсыздандыру параметрлері туралы жазбаларды рәсімдеу. 2. Жүргізілген профилактикалық жұмыстарды ескеру. 3. Құжаттаманы электронды немесе қағаз түрінде жүргізу. 4. Есеп беру үшін деректерді дайындау.
		Білімдер:
		1. Есеп құжаттарының нысандары. 2. Журналдарды жүргізуге қойылатын талаптар. 3. Кәсіпорынның ішкі нұсқаулықтары. 4. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Санитариялық-эпидемиологиялық және өндірістік қауіпсіздік қағидаларын сақтау	Машықтар:
		1. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану. 2. Айқаспалы ластанудың және апаттық жағдайлардың алдын алу. 3. Қалдықтарды тасымалдау маршруттарын сақтау. 4. Дезинфекциялау заттарының қауіпсіз сақталуын қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		1. Қалдықтардың жіктелуі. 2. Эпидемиологиялық қауіпсіздік негіздері. 3. Еңбекті қорғау және өндірістік гигиена принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Инфекцияланған қалдықтарды басқару жүйесін ұйымдастыру	Дағды 1: Қалдықтарды бөлек жинауды және таңбалауды ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Қалдықтардың класын анықтау. 2. Контейнерлер мен қаптамалардың таңбалануын қамтамасыз ету. 3. Бөлек жинау схемасын ұйымдастыру. 4. Толтырылуын және уақтылы шығарылуын қадағалау.
		Білімдер:
		1. Қалдықтардың жіктелуі. 2. Таңбалауға және түсті сәйкестендіруге қойылатын талаптар. 3. Қалдықтармен жұмыс істеу қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Залалданған қалдықтарды уақытша сақтауды және тасымалдауды ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Уақытша сақтаудың қауіпсіз аймақтарын таңдау. 2. Сақтау шарттарын (температура, оқшаулау) бақылау. 3. Қалдықтарды шығару кестесін құру. 4. Мердігерлік ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау.
		Білімдер:
		1. Қауіпті қалдықтарды тасымалдау тәртібі. 2. Арнайы көлікке қойылатын талаптар. 3. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі.

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Инфекцияланған қалдықтарды басқару бойынша есепке алуды, есептілікті және құжаттаманы жүргізу	Машықтар:
		1. Қалдықтардың түзілу, орнын ауыстыру және залалсыздандыру журналдарын жүргізу. 2. Бақылау органдары үшін есеп беру нысандарын дайындау. 3. Есепке алудың цифрлық жүйелерін пайдалану. 4. Ілеспе құжаттарды рәсімдеу.
		Білімдер:
		1. Инфекцияланған және медициналық қалдықтардың есебін жүргізу тәртібі. 2. Инфекцияланған қалдықтарды басқару жөніндегі құжаттама мен есептілікті ресімдеуге қойылатын талаптар. 3. Инфекцияланған қалдықтардың жіктелуі және оларды жинауға, сақтауға және тасымалдауға қойылатын талаптар. 4. Инфекцияланған қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі нормативтік құқықтық актілер мен санитарлық-эпидемиологиялық ережелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Залалданған қалдықтарды қауіпсіз басқару бойынша персоналды оқыту мен нұсқау беруді ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Қалдықтармен жұмыс істеу бойынша кіріспе нұсқаулықты жүргізу. 2. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын түсіндіру. 3. Білімдерін қайта тексеруді ұйымдастыру. 4. Нұсқаулардың сақталуын қадағалау.
		Білімдер:
		1. Негізгі санитарлық және еңбек нұсқаулықтары. 2. Апаттық жағдайлар кезіндегі іс-қимыл тәртібі. 3. ЖҚҚ (жеке қорғаныс құралдары) пайдалануға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Инфекцияланған қалдықтарды басқару саласындағы технологиялық процестерді бақылау	Дағды 1: Залалсыздандыру процесінің параметрлерін мониторингілеу	Машықтар:
		1. Температураны, қысымды, өңдеу уақытын бақылау. 2. Бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану. 3. Нормативтерден ауытқуларды белгілеу. 4. Режим бұзылған жағдайда процесті тоқтату.
		Білімдер:
		1. Санитарлық ережелер мен нормалардың негізгі талаптары. 2. Инфекцияланған қалдықтардың түрлері және олардың қасиеттері. 3. Медициналық қалдықтармен қауіпсіз жұмыс істеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Зарарсыздандырудың сапасы мен тиімділігін бақылау	Машықтар:
		1. Микробиологиялық талдау үшін сынамаларды іріктеу. 2. Стерильділіктің тест-индикаторларын қолдану. 3. Тексерулердің нәтижелерін рәсімдеу. 4. Қанағаттанарлықсыз нәтижелер болған жағдайда шаралар қабылдау.

		Білімдер:
		1. Есепке алу және есептік құжаттаманы жүргізу қағидалары. 2. Дезинфекцияның тиімділігін бақылау әдістері. 3. Стерильділіктің микробиологиялық көрсеткіштері. 4. Зертханалық сынақтардың қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Есептік деректерді дайындау және ішкі аудит	Машықтар:
		1. Технологиялық деректерді жинау және талдау. 2. Ішкі актілер мен есептерді ресімдеу. 3. Қалдықтарды басқару жүйесінің аудиттеріне қатысу. 4. Түзету әрекеттерін әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Ішкі есептіліктің нысандары. 2. Аудитті жүргізу тәртібі. 3. Процестерді үздіксіз жетілдіру принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Медициналық және биологиялық қалдықтарды залалсыздандыру/зарарсыздандыру бойынша өндірістік алаңның санитарлық жағдайын бақылау	Дағды 1: Өндірістік үй-жайлар мен жабдықтардың санитарлық жағдайына жүйелі түрде тексерулер мен бағалау жүргізу	Машықтар:
		1. Үй-жайлар мен жабдықтарға визуалды тексерулер жүргізу. 2. Ластануларды және санитарлық нормаларға сәйкессіздіктерді анықтау. 3. Санитарлық тексерулердің кестелері мен актілерін құрастыру. 4. Кестеге сәйкес тазалау мен дезинфекцияның жүргізілуін бақылау. 5. Анықталған бұзушылықтарды жоюды ұйымдастыру. 6. Бұзушылықтардың себептерін талдау.
		Білімдер:
		1. Қалдықтарды залалсыздандыруға арналған үй-жайларға қойылатын негізгі санитарлық талаптар. 2. Ластанулардың түрлері және оларды жою әдістері. 3. Тазалық аймақтарына және санитарлық кедергілерге қойылатын талаптар. 4. Санитарлық бақылау журналдарын жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Персоналдың санитарлық-гигиеналық талаптарды және еңбекті қорғау ережелерін сақтауын бақылау	Машықтар:
		1. Қызметкерлердің жұмыс киімдері мен жеке қорғаныс құралдарын пайдалануын қадағалау. 2. Бұзушылық жағдайларын тіркеу. 3. Персоналдың санитарлық нормалар мен еңбекті қорғау талаптарының орындалуын бақылау. 4. Жеке гигиена бойынша нұсқаулықтар жүргізу. 5. Ішкі санитарлық-гигиеналық бақылау жүйесін ұйымдастыру. 6. Нормалардың сақталуын талдау және түзету шараларын әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Жұмыс орындары мен өндірістік процестерге қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптар. 2. Кәсіпорындағы еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндірістік қауіпсіздік ережелері. 3. Персоналдың санитарлық-гигиеналық және қауіпсіздік нормаларын сақтауын бақылау әдістері. 4. Еңбекті қорғау және санитария талаптарының сақталуын реттейтін нормативтік құқықтық актілер мен нұсқаулықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Дезинфекциялау және жинау іс-шараларының жүргізілуін бақылау	Машықтар:
		1. Тазалау және дезинфекциялау кезеңділігінің сақталуын қадағалау. 2. Дезинфекциялау құралдарының болуын тексеру. 3. Санитарлық жағдай журналына жазбалар жүргізу. 4. Дезинфекциялау іс-шараларын жүргізудің дұрыстығын тексеру. 5. Тазалау технологиясының бұзылуын анықтау. 6. Дезинфекциялау іс-шараларын жоспарлау және бақылау.
		Білімдер:
		1. Дезинфекциялау және жинау іс-шараларын жүргізуге қойылатын талаптар мен стандарттар. 2. Үй-жайларды дезинфекциялау, жинау және санитарлық тазарту әдістері мен құралдары. 3. Санитарлық шаралардың орындалу сапасын бақылау тәртібі. 4. Дезинфекциялау және жинау жұмыстарын жүргізу кезіндегі нормативтік құқықтық актілер мен еңбекті қорғау ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Санитариялық-гигиеналық құжаттаманы және есептілікті жүргізу	Машықтар:
		1. Санитарлық тексерулер мен тазалау журналдарын толтыру. 2. Санитарлық жағдайы бойынша қорытынды есептерді қалыптастыру. 3. Бақылаушы органдардың тексерулеріне қатысу. 4. Қадағалау органдары үшін жиынтық есептерді дайындау.
		Білімдер:
		1. Санитариялық құжаттаманы жүргізудің нысандары мен тәртібі. 2. Қарап-тексеру нәтижелерін жазу қағидалары. 3. Есептілікке және ішкі құжат айналымына қойылатын талаптар. 4. Актілер мен ұйғарымдарды ресімдеу тәртібі. 5. Санитарлық аудит негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 2: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		1. Жұмысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану және оларды сақтау тәртібін сақтау. 3. Кәсіпорын немесе учаске деңгейінде еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру. 4. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 5. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау. 6. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге бастапқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.

		Білімдер:
		1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Апаттық және қауіпті жағдайлар туындаған кездегі жүріс-тұрыс қағидалары. 3. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды жүргізу, есепке алу және құжаттаманы рәсімдеу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 3. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 4. Өрттердің алдын алу және өрт қаупін азайту шараларын әзірлеу және енгізу. 5. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 6. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастыру.
		Білімдер:
		1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің ережелері мен нормалары. 2. Өрттің алдын алу жолдары және ол анықталған кездегі әрекеттер. 3. Алғашқы өрт сөндіру құралдары мен құлақтандыру жүйелерін пайдалану. 4. Өрт қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нормативтік құқықтық актілер мен нұсқаулықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастыру және бақылау. 3. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 4. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 5. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру.
		Білімдер:
		1. Өндірістік санитарияның жұмыс орындары мен өндірістік процестерге қойылатын нормалары мен талаптары. 2. Өндірістегі тазалықты, желдетуді және санитарлық бақылауды сақтау әдістері. 3. Жеке гигиена және жеке қорғаныс құралдарын пайдалану ережелері. 4. Өндірістік санитария нормаларының сақталуын реттейтін нормативтік құқықтық актілер мен нұсқаулықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Кеден одағының «Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы» техникалық регламенті, МЕМСТ стандарттарының еңбек қауіпсіздігі жүйесі сериясы		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Экология бойынша техник	
	4	Шығарындыларды бақылау жөніндегі техник	
	4	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі техник	
	4	Қалдықтарды жинауды ұйымдастыру жөніндегі техник	
	4	Қалдықтарды азайту жөніндегі техник	
	5	Эколог	
	5	Қалдықтарды қайта өңдеу бойынша ауысым шебері	
	5	ҚТҚ полигонының шебері	
	5	Қалдықтарды сұрыптау бойынша ауысым шебері	
	6	Инженер-эколог	
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман	
	6	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі инженер	
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер	
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер	
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман	
15. Кәсіптің карточкасы «Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау жөніндегі ауысым шебері»:			
Топтың коды:	3114-2		
Қызмет атауының коды:	3114-2-001		
Кәсіптің атауы:	Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау жөніндегі ауысым шебері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	- -		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Қалдықтарды қайта өңдеу	Біліктілік: Қалдықтарды қайта өңдеудің қолданбалы бакалавры
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қалдықтарды өңдеу агрегатының машиналарында қалдықтарды өңдеудің өндірістік процесінің барысын жедел есепке алуды және оларды автоматты престе және кәсіпорынның негізгі қызметінің басқа да түрлерінде белгіленген үлгідегі бумаларға престеуді, дайын өнімді беруді, орындалған жұмыстарды тапсыруды жүйелі жүргізу 2. Жабдықтардың көмегімен қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау бойынша жұмыстарды орындау 3. Бекітілген жұмыс жоспарларының уақтылы және сапалы орындалуын қамтамасыз ету; қалдықтарды өңдеу және сұрыптау тиімділігі бойынша тікелей басшылыққа ұсыныстар енгізу. 4. Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі персоналдың қызметін жоспарлау және бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	

Еңбек функциясы 1: Қалдықтарды өңдеу агрегатының машиналарында қалдықтарды өңдеудің өндірістік процесінің барысын жедел есепке алуды және оларды автоматты престе және кәсіпорынның негізгі қызметінің басқа да түрлерінде белгіленген үлгідегі бумаларға престеуді, дайын өнімді беруді, орындалған жұмыстарды тапсыруды жүйелі жүргізу	Дағды 1: Өндірістік операциялардың және қалдықтарды өңдеудің технологиялық процестерінің есебін жүргізу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Есепке алу журналдары мен нысандарын белгіленген нұсқаулықтар бойынша толтыру. 2. Аға маманның бақылауымен өндірістік процестің барысы туралы мәліметтерді жазып алу. 3. Дайын өнім және орындалған жұмыстар туралы ақпаратты белгіленген нысанда беру. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды өңдеу мен престеудің өндірістік процесінің барысын есепке алу процесін ұйымдастыру және бақылау. 2. Бухгалтерлік есеп нәтижелерін талдау және ауытқуларды анықтау. 3. Процестерді оңтайландыру бойынша аналитикалық есептер мен ұсыныстар қалыптастыру. 2 санат үшін: 1. Есепке алудың журналдары мен электрондық нысандарын дербес жүргізу. 2. Енгізілген деректердің дұрыстығы мен толықтығын тексеру. 3. Ішкі есептілік үшін жиынтық деректерді дайындау
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Деректерді тіркеудің және қарапайым есеп жүргізудің әдіснамалық негізі. 2. Қалдықтарды өңдеудің өндірістік процесінің негізгі түсініктері. 3. Бастапқы есепке алу құжаттарына қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Өндірістік талдау мен бақылаудың әдіснамалық негізі. 2. Жиынтық есептерді құрастыру және басшылыққа мәліметтерді ұсыну тәртібі 3. Қалдықтарды қайта өңдеу саласындағы есепке алу мен есептілікке қойылатын нормативтік талаптар. 2 санат үшін: 1. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы өндірістік есепке алудың әдіснамалық негізі. 2. Технологиялық карталар мен есеп беру нысандарының құрылымы. 3. Ішкі құжат айналымы мен есептіліктің тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Өндірістік процестің барысы туралы мәліметтерді журналдарда және электронды нысандарда тіркеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жабдықтың жұмысының көрсеткіштерін және орындалған операцияларды қағаз және электронды түрде енгізу. 2. Деректерді (кестелер, журналдар, ведомостар) тіркеудің қарапайым құралдарын пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бүкіл өндірістік аумақта деректерді тіркеу процесін ұйымдастыру және бақылау. 2. Енгізілген деректердің дұрыстығын тексеруді және талдауды жүзеге асыру. 2 санат үшін: 1. Деректерді электрондық журналдарға енгізудің толықтығы мен уақтылығын бақылау. 2. Автоматтандырылған есепке алу жүйелерінде көрсеткіштерді тіркеуді жүргізу.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Электрондық құжат айналымының негіздері. 2. Бастапқы деректердің дұрыстығы мен дәлдігіне қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Деректердің сапасын тексеру мен бақылаудың әдіснамалық негізі. 2. Өндірістік есепті цифрландырудың принциптері. 2 санат үшін: 1. Өндірістік деректерді электрондық есепке алудың әдіснамалық негізі. 2. Деректер базаларымен және өндірістік бақылау жүйелерімен жұмыс істеу негіздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Дайын өнім және орындалған жұмыстар туралы ақпаратты беру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Дайын өнімнің мөлшері туралы ақпаратты ағa маманға беру. 2. Деректерді беру кезінде белгіленген есептілік нысанын сақтау. 1 санат үшін: 1. Бөлімшелер арасында өндірістік қызмет туралы мәліметтерді беру процесін ұйымдастыу. 2. Жоғары тұрған органдарға жіберілетін ақпараттың толықтығы мен дәлдігін бақылау. 2 санат үшін: 1. Ауысым нәтижелері бойынша ішкі есептерді қалыптастыру және бағыттау. 2. Берілетін ақпаратты жауапты тұлғалармен келісу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өнімдер мен жұмыстарды беру кезіндегі құжат айналымының негіздері. 2. Өндірістегі ішкі өзара іс-қимыл қағидалары. 1 санат үшін: 1. Есептілік пен аналитикалық есептің әдіснамалық негізі. 2. Басшылыққа және бақылаушы органдарға ақпарат беру ережесі. 2 санат үшін: 1. Ауысымдық есептерді қалыптастырудың әдіснамалық негізі. 2. Есептік құжаттаманы келісу және бекіту тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Өндірістік құжаттаманы ресімдеу және сақтау жөніндегі нұсқаулықтардың сақталуы	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Бекітілген нұсқаулықтарға сәйкес жазбаларды рәсімдеу. 2. Толтырылған нысандарды мұрағатқа немесе жауапты тұлғаға уақтылы тапсыру. 1 санат үшін: 1. Барлық учаскеде құжаттарды рәсімдеу және сақтау бойынша нұсқаулықтардың сақталуын бақылау. 2. Есепке алу және сақтау жүйесін жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Учаскенің басқа қызметкерлерінің құжаттаманың дұрыстығын тексеру. 2. Ішкі бақылау үшін құжаттарды тапсыруға дайындау.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Құжат айналымы және мұрағаттық сақтау негіздері. 2. Өндірістік журналдар мен ведомостарды толтыруға қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Өндірістік құжаттаманы стандарттаудың әдіснамалық негізі. 2. Қалдықтарды қайта өңдеу саласындағы құжаттарды сақтау, мұрағаттау және есепке алу жөніндегі нормативтік құқықтық актілер. 2 санат үшін: 1. Өндірістік кәсіпорындардағы құжат айналымының әдіснамалық негізі. 2. Есептік құжаттаманы сақтау, есепке алу және тапсыру ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Жабдықтардың көмегімен қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау бойынша жұмыстарды орындау	Дағды 1: Қалдықтарды өңдеуге және сұрыптауға арналған жабдықтарды басқару	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Оператордың бақылауымен жабдықты іске қосу және тоқтату. 2. Машиналардың жұмысын бақылау және ақаулар туралы сигнал беру. 3. Жабдықты пайдалану жөніндегі нұсқаулықты сақтау. 1 санат үшін: 1. Жабдықтарды пайдалану бойынша операторлардың жұмысын ұйымдастыру. 2. Технологиялық процестердің тиімділігін бақылау және түзетулер енгізу. 3. Тоқтап қалулар мен іркілістердің себептерін талдау, олардың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік тапсырмаларды орындау кезінде жабдықты өз бетінше басқару. 2. Қалдықтардың сипаттамаларына байланысты жабдықтың жұмыс режимін реттеу. 3. Жабдықтың техникалық жағдайын бақылау және қарапайым техникалық қызмет көрсетуді орындау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Сұрыптау және қайта өңдеу жабдықтарының жұмысының негізгі принциптері. 2. Жабдықты пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы талаптары. 3. Өндірістік операциялардың әдіснамалық негіздері. 1 санат үшін: 1. Өндірістік құрал-жабдықтардың тиімділігін талдаудың әдіснамалық негізі. 2. Технологиялық процестерді оңтайландыру принциптері. 3. Күрделі механизмдерді пайдалану кезінде қауіпсіз еңбекті ұйымдастыруға қойылатын талаптар. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеудің технологиялық процестерінің әдіснамалық негізі. 2. Жабдықтың құрылғысы, жұмыс істеу принциптері және техникалық пайдалану ережелері. 3. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу сапасын бақылау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды негізгі белгілері бойынша (пластик, металл, қағаз және т.б.) көзбен шолып іріктеп алу. 2. Қолмен сұрыптау және төсеу ережелерін сақтау. 3. Анықталған сәйкессіздіктер туралы ақпаратты ауысым бастығына беру. 1 санат үшін: 1. Өндіріс орнында сұрыптау сапасын бақылау жүйесін ұйымдастыру. 2. Сұрыптауды жақсарту бойынша іс-шараларды әзірлеу және енгізу. 3. Тиімділікті арттыру бойынша талдамалық есептер мен ұсыныстар дайындау. 2 санат үшін: 1. Технологиялық параметрлер бойынша сұрыптау сапасын бақылауды жүзеге асыру. 2. Сәйкессіздіктерді анықтау және оларды жою бойынша шаралар қабылдау. 3. Сұрыптау сапасының нашарлау себептерін талдау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтардың классификациясы мен морфологиялық құрамының негіздері. 2. Қалдықтарды бөлек жинақтау және сұрыптау ережелері. 3. Көзбен шолып бақылаудың әдіснамалық негізі. 1 санат үшін: 1. Технологиялық процестердің сапасын бағалаудың әдіснамалық негізі. 2. Қалдықтарды сұрыптауға қойылатын нормативтік талаптар. 3. Өңдеудің фракциялық құрамы мен сапасын бақылау әдістері. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеу сапасын талдаудың әдіснамалық негізі. 2. Сұрыптау саласындағы ұлттық және халықаралық стандарттардың талаптары. 3. Өндірістік бақылауды ұйымдастыру принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Өндірістік құжаттаманы жүргізу және орындалған операциялардың есебін жүргізу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Ауыспалы парақтарды және қарапайым есеп нысандарын толтыру. 2. Өңделген қалдықтардың мөлшері туралы мәліметтерді енгізу. 3. Толтырылған құжаттарды жауапты тұлғаға тапсыру. 1 санат үшін: 1. Өндірістік құжаттаманың жүргізілуін ұйымдастырады және бақылау. 2. Өндірістік көрсеткіштерді талдау және жиынтық есептерді ұсыну. 3. Бухгалтерлік есеп жүйесін жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік операциялардың электрондық есебін жүргізу. 2. Толтырылған деректердің дұрыстығын тексеру. 3. Ауысым нәтижелері бойынша аралық есептерді қалыптастыру.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Бастапқы өндірістік құжаттаманы ресімдеу негіздері. 2. Есепке алу нысандарын толтыру қағидалары. 1 санат үшін: 1. Өндірістік деректерді талдаудың әдіснамалық негізі. 2. Есептілік және ішкі бақылау принциптері. 3. Өндірістік процестерді құжаттауға қойылатын нормативтік талаптар. 2 санат үшін: 1. Өндірістік есеп пен бақылаудың әдіснамалық негізі. 2. Есеп беру нысандары және оларды жүргізу тәртібі. 3. Кәсіпорынның ішкі құжат айналымының негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік талаптарын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Операцияларды қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану. 3. Анықталған қауіпсіздік бұзушылықтары туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Учаскеде еңбекті қорғау және қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру. 2. Еңбек жағдайларын жақсарту және тәуекелдерді азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 3. Қадағалау органдарының ұйғарымдарының орындалуын қадағалау. 2 санат үшін: 1. Сұрыптау және өңдеу кезінде қауіпсіздік ережелерінің сақталуын бақылау. 2. Басқа қызметкерлердің қорғаныс құралдарын дұрыс пайдалануын қамтамасыз ету. 3. Еңбекті қорғау бойынша нұсқаулықтар мен білімді тексеруге қатысу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістегі еңбекті қорғаудың негізгі талаптары. 2. Жеке қорғаныш құралдарын қолдану тәртібі. 3. Жұмыстарды қауіпсіз орындаудың әдіснамалық негізі. 1 санат үшін: 1. Өндірістік қауіпсіздіктің әдіснамалық негіздері. 2. Нұсқамаларды өткізу және білімдерін тексеру тәртібі. 3. Еңбекті қорғау және өндірістік санитария бойынша нормативтік құжаттарға қойылатын талаптар. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғауды басқару жүйесінің әдіснамалық негізі. 2. Нормативтік құжаттар және еңбек қауіпсіздігінің стандарттары. 3. Өндірістік тәуекелдерді бағалау және азайту принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Бекітілген жұмыс жоспарларының уақтылы және сапалы орындалуын қамтамасыз ету; қалдықтарды өңдеу және сұрыптау тиімділігі бойынша тікелей басшылыққа ұсыныстар енгізу.		

	Дағды 1: Өндірістік тапсырмаларды орындауды жоспарлау және ұйымдастыру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік тапсырмаларды белгіленген жоспарға сәйкес орындау. 2. Жұмыстың орындалу барысы туралы басшыны уақтылы хабардар ету. 3. Операциялардың реттілігін және технологиялық нұсқаулықтарды сақтау. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеу және сұрыптау бойынша өндірістік жұмыстардың жоспарларын әзірлеу және бекіту. 2. Олардың орындалуын бақылау, ауытқуларды және мерзімдерді сақтамау себептерін талдау. 3. Өндірісті жоспарлаудың тиімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Учаскеде жоспарланған тапсырмаларды орындауды ұйымдастыру. 2. Операциялардың мерзімдері мен реттілігінің сақталуын бақылау. 3. Жұмыс кестесін оңтайландыру бойынша ұсыныстар енгізу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірісті жоспарлау және міндеттерді бөлу негіздері. 2. Жоспарлы операцияларды орындаудың әдіснамалық негізі. 3. Өндірістік учаскенің ішкі регламенттері мен кестелері. 1 санат үшін: 1. Өндірістік процестерді ұйымдастырудың әдіснамалық негізі. 2. Еңбек ресурстарын ұтымды бөлу принциптері. 3. Жұмыс жоспарларын құру және түзету тәртібі. 2 санат үшін: 1. Стратегиялық және операциялық жоспарлаудың әдіснамалық негізі. 2. Өндірістік қызметті талдау және болжау әдістері. 3. Есептілікті қалыптастыру және жоспар-фактілік көрсеткіштерді талдау принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Технологиялық процестің сапасы мен тиімділігін бақылау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Орындалған жұмыстардың сапасын белгіленген критерийлер бойынша тексеру. 2. Анықталған бұзушылықтар туралы уақтылы хабарлау. 3. Сапаны бақылау жөніндегі нұсқаулықтарды сақтау. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды өңдеудің сапасы мен тиімділігін бақылау жүйесін басқару. 2. Нәтижелерді талдау және өнімділікті арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 3. Басшылыққа аналитикалық есептерді ұсыну. 2 санат үшін: 1. Өз учаскеңізде сапаны бақылауды ұйымдастыру. 2. Технологиялық параметрлердің бекітілген стандарттарға сәйкестігін бағалау. 3. Тексерулердің нәтижелерін жазып алу және түзету шараларын ұсыну.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды өңдеу және сұрыптау сапасының негізгі көрсеткіштері. 2. Сапаны бақылаудың әдіснамалық негізі. 3. Кәсіпорынның өндірістік нұсқаулықтары мен стандарттарының талаптары 1 санат үшін: 1. Өндірістік бақылаудың әдіснамалық негізі. 2. Өндірістік көрсеткіштерді өлшеу және талдау әдістері. 3. Сапаны басқару саласындағы нормативтік құжаттар. 2 санат үшін: 1. Өндірістік процестердің тиімділігін бағалаудың әдіснамалық негізі. 2. Қалдықтарды басқару саласындағы сапа стандарттары. 3. Статистикалық және аналитикалық бақылау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Қалдықтарды өңдеу және сұрыптау тиімділігін арттыру бойынша талдау және ұсыныстар енгізу	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Басшыға жұмыс тиімділігін төмендететін мәселелер туралы хабарлау. 2. Процестерді жақсарту бойынша талқылауларға қатысу. 3. Басшының нұсқауы бойынша түзету шараларын орындау 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды сұрыптау мен қайта өңдеудің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстарды әзірлеу және негіздеу. 2. Өндірістік деректерге талдау жүргізу және оңтайландыру шараларын енгізу. 3. Ұйым басшылығына талдамалық жазбалар мен ұсыныстар енгізу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік операциялардың тиімділігін талдау. 2. Өндіріс процесін жақсарту бойынша шараларды ұсыну. 3. Ұсыныстар мен олардың орындалуын есепке алуды жүргізу.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Өндірістік қызметті талдау негіздері. 2. Технологиялық процестегі кедергілерді анықтаудың әдіснамалық негізі. 1 санат үшін: 1. Өндірістік көрсеткіштерді талдаудың әдіснамалық негізі. 2. Еңбек өнімділігін бағалау әдістері. 3. Технологиялық процестерді оңтайландыру принциптері. 2 санат үшін: 1. Инновациялық шешімдерді әзірлеу мен енгізудің әдіснамалық негізі. 2. Технологиялық жүйелердің тиімділігін талдау әдістері. Іс-шаралардың тиімділігін экономикалық бағалау принциптері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Өндірістік құжаттаманы жүргізу және жоспарларды орындау бойынша есептілік	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Орындалған жұмыстарды есепке алу нысандарын толтыру. 2. Ауысым нәтижелері туралы ақпаратты беру. 3. Құжаттаманы белгіленген тәртіпте сақтау. 1 санат үшін: 1. Есеп беру және өндірістік есеп жүргізу жүйесін ұйымдастыру. 2. Жоспарлардың орындалу нәтижелерін талдау және жиынтық есептерді ұсыну. 3. Құжат айналымын жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік жоспарлардың орындалу есебін жүргізеді және тексеру. 2. Жұмыс нәтижелері бойынша қысқаша есептер құрастыру. 3. Деректерді берудің уақтылығын бақылау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік кәсіпорынның құжат айналымының негіздері. 2. Бастапқы есепке алуды жүргізудің әдіснамалық негізі. 3. Өндірістік есептерді ресімдеуге қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Өндірістік есептілікті талдаудың әдіснамалық негізі. 2. Жоспар-фактілік талдаудың принциптері. 3. Есеп беру және ішкі бақылау бойынша нормативтік құжаттар. 2 санат үшін: 1. Есеп пен есептіліктің әдіснамалық негізі. 2. Ішкі құжаттаманың нысандары мен талаптары. 3. Өндірістік деректерді жинау және талдау принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 4: Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі персоналдың қызметін жоспарлау және бақылау	Дағды 1: Учаске персоналының жұмысын ұйымдастыру және бөлу қалдықтарды сұрыптау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Тапсырмаларды қабылдау және шебердің тапсырмаларын орындау. 2. Сұрыптау жұмыстарын бөлу кезінде көмек көрсету. 3. Қарапайым операциялардың орындалу реті мен уақтылығын қадағалау. 1 санат үшін: 1. Ауысымдық тапсырмаларды жоспарлау және олардың орындалуын бақылау. 2. Ауысымдардың жұмысын үйлестіру, біліктілік деңгейі бойынша міндеттерді бөлу. 3. Еңбек өнімділігін талдау және оны арттыру бойынша ұсыныстар енгізу. 2 санат үшін: 1. Технологиялық процесті ескере отырып, жұмысшылар арасында тапсырмаларды бөлу. 2. Жұмыс орындары мен жабдықтардың дайындығын тексеру. 3. Ауысым бойынша орындалған тапсырмалардың есебін жүргізу.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Өндірістік учаскедегі еңбекті ұйымдастыру негіздері. 2. Сұрыптау жабдығының мақсаты және жалпы жұмыс принциптері. 3. Ішкі еңбек тәртібінің қағидалары. 1 ссанат үшін: 1. Өндірістік тапсырмаларды жоспарлау негіздері. 2. Ауысымдық құжаттаманы жүргізу тәртібі. 3. Жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыруға қойылатын талаптар. 2 санат үшін: 1. Өндірістік процесті жоспарлаудың әдіснамалық негіздері. 2. Еңбек өнімділігін талдау әдістері. 3. Персоналды және өндірістік процесті басқару негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Технологиялық талаптардың сақталуын бақылау. қалдықтарды сұрыптау режимдерінің	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Сұрыпталатын фракциялардың сапасын көзбен тексеру. 2. Қалдықтардың желіге дұрыс тиелуін қадағалау. 3. Шеберге жұмыс барысындағы ақаулар туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Сұрыптаудың технологиялық режимдерінің сақталуын бақылауды ұйымдастыру. 2. Бақылау нәтижелерін талдау және оңтайландыру бойынша ұсыныстар дайындау. 3. Ауытқулар анықталған жағдайда түзету шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Сұрыптаудың белгіленген нормаларының сақталуын бақылау. 2. Учаскедегі технологиялық тәртіпті тексеру. 3. Сұрыптау сапасы бойынша есеп және есептілік журналын жүргізу.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Қалдықтардың негізгі түрлері және оларды бөлу принциптері. 2. Сұрыптау жабдығын қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Өндірістік бақылау негіздері. 1 санат үшін: 1. Өндірістік бақылаудың әдіснамалық негізі. 2. Технологиялық процестің тұрақтылығын талдау әдістері. 3. Қалдықтарды сұрыптау бойынша ұлттық және корпоративтік стандарттардың талаптары. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды сұрыптауға қойылатын нормативтік талаптар. 2. Технологиялық параметрлерді бақылау әдістері. 3. Есептік құжаттаманы жүргізу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Персоналдың жұмыс сапасын және әзірлеу нормаларының орындалуын бақылау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістің жеке нормаларын орындау. 2. Еңбек нәтижелерін бухгалтерлік есептің қарапайым формаларында есепке алу. 3. Операцияларды орындаудың белгіленген сапасын қамтамасыз ету. 1 санат үшін: 1. Персонал бойынша және ауысым бойынша өндірістік көрсеткіштерді талдау. 2. Еңбек тиімділігін арттыру шараларын әзірлеу. 3. Басшылыққа есептер мен ұсыныстар беру. 2 санат үшін: 1. Ауысым бойынша өндіру нормаларының орындалуын тексеру. 2. Сұрыптаушылардың жұмыс сапасын бақылау. 3. Ауысым нәтижелері туралы есептер құрастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Еңбек өнімділігінің нормалары және өнімділік көрсеткіштері. 2. Бухгалтерлік есеп пен есептіліктің негізгі принциптері. 3. Сұрыптау сапасының өндіріс нәтижесіне әсері. 1 санат үшін: 1. Өндірістік талдаудың әдіснамалық негіздері. 2. Еңбек өнімділігін есептеу және нормалау әдістері. 3. Персоналды ынталандыру және тиімділігін бағалау жүйелері. 2 санат үшін: 1. Персоналдың жұмыс сапасын бағалау әдістері. 2. Ауысымдық есептерді рәсімдеу тәртібі. 3. Өндірістік көрсеткіштерді талдау негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану және оларды сақтау тәртібін сақтау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе учаске деңгейінде еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру. 2. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау. 2. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге бастапқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Апараттық және қауіпті жағдайлар туындаған кездегі жүріс-тұрыс қағидалары. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқарудың заманауи әдістері. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен жергілікті ережелерді әзірлеудің әдістемелік негіздері. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттар. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды жүргізу, есепке алу және құжаттаманы рәсімдеу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Алдын алу шараларын әзірлеу және енгізу өрттердің алдын алу және өрт қаупін азайту. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 2. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастыру.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт сөндіру құралдарының орналасқан жері және оларды пайдалану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер. 2. Өрт қаупін талдау және өртке қарсы іс-шараларды жоспарлау әдістері. 2 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар. 2. Персоналдың өрт кезіндегі іс-қимыл тәртібі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқаулықтар жүргізу.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Жұмыс орнында тазалықты сақтау және белгіленген талаптарға сәйкес жұмыс киімдерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастыру және бақылау. 2. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 2. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік үй-жайларға қойылатын негізгі санитарлық ережелер мен гигиеналық талаптар. 2. Қалдықтармен, ластанған ыдыстармен және жеке қорғаныс құралдарымен жұмыс істеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік санитарлық ережелер, нормалар мен стандарттар. 2. Өндірісті бақылау және санитарлық-гигиеналық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері. 2 санат үшін: 1. Өнеркәсіптік санитария және еңбек гигиенасы бойынша нормативтік құжаттар. 2. Үй-жайларды, жабдықтар мен жабдықтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Кеден одағының «Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы» техникалық регламенті	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Сұрыптау желісінің учаске шебері
	5	ҚТҚ (қатты тұрмыстық қалдықтар) полигонының шебері
	5	Престеу және брикеттеу учаскесінің шебері
	5	Эколог
	6	Инженер-эколог
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер
	7	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	7	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	7	Құрылыс қалдықтарын басқару жөніндегі бас инженер
	7	Өнеркәсіптік қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
16. Кәсіптің карточкасы «Эколог»:		
Топтың коды:	2133-1	
Қызмет атауының коды:	2133-1-009	
Кәсіптің атауы:	Эколог	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Параграф 64. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының Біліктілік анықтамалығының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженері (Эколог) (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді) Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер (Эколог)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Экология және табиғатты қорғау қызметі (түрлері бойынша)	Біліктілік: Экология және табиғатты қорғау қызметі қолданбалы бакалавры
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2133-2-001 - Қалдықтар жөніндегі кәсіби маман		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мамандандырылған ұйымның өндірістік қызметінің қоршаған ортаға кері әсерін болдырмау (азайту)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеу және енгізу 2. Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және алмастыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату, енгізу жоспарларын әзірлеуге қатысу аз қалдықты, қалдықсыз және экологиялық таза өндіріс технологиялары, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеу және енгізу	Дағды 1: Экологиялық тәуекелдер мен ҚОӘБ талдауын жүргізу (қоршаған ортаға әсерді бағалау)	Машықтар:	
		Санаты жоқ: 1. Кәсіпорын қызметінің қоршаған ортаға әсері туралы бастапқы деректерді жинау. 2. Ластанудың негізгі көздерін және ықтимал экологиялық қауіптерді анықтау. 3. Бақылау нәтижелерін есеп берудің қарапайым нысандарында рәсімдеу. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде қоршаған ортаға әсерді кешенді бағалауды ұйымдастыру. 2. Экологиялық тәуекелдерді талдау және оларды азайту шараларын әзірлеу. 3. Мемлекеттік және бақылаушы органдарда бағалау нәтижелерін ұсыну. 2 санат үшін: 1. Шығарындылар, төгінділер және қалдықтар көздеріне түгендеу жүргізу. 2. ҚОӘБ бөлімдерін дайындауға қатысу (қоршаған ортаға әсерді бағалау). 3. Жағымсыз әсерлерді азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу.	

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Экологиялық мониторинг негіздері. 2. Қоршаған ортаға әсер етудің негізгі түрлері. 3. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасының талаптары. 1 санат үшін: 1. Экологиялық аудиттің және ҚОӘБ әдіснамалық негіздері (қоршаған ортаға әсерді бағалау). 2. Экологиялық менеджмент саласындағы халықаралық стандарттар (ISO 14001 және т.б.). 3. Экологиялық тәуекелді сандық бағалау әдістері. 2 санат үшін: 1. Қоршаған ортаға әсерді бағалауды жүргізу әдістемесі. 2. Экологиялық есептер мен декларацияларды дайындау тәртібі. 3. Санитарлық, экологиялық және салалық стандарттардың талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Табиғатты қорғау іс-шараларының жоспарларын дайындауға қатысу. 2. Олардың орындалуын бақылау бойынша жеке тапсырмаларды орындау. 3. Табиғатты қорғау іс-шараларын орындау фактілерін тіркеу. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорында табиғатты қорғау іс-шараларының кешенді жүйесін ұйымдастыру. 2. Экологиялық тиімділікті арттыру бағдарламаларын енгізу. 3. Кәсіпорынның қоршаған ортаны қорғаудың ішкі стандарттарын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Жағымсыз әсерлерді азайту бойынша нақты іс-шараларды әзірлеу. 2. Бекітілген табиғатты қорғау жоспарларының орындалу барысын бақылау. 3. Табиғатты қорғау іс-шараларын орындау бойынша есептерді дайындау.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Кәсіпорынның табиғатты қорғау қызметінің негізгі бағыттары. 2. Экологиялық есептіліктің нысандары. 3. Өндірістік және экологиялық қауіпсіздік талаптары. 1 санат үшін: 1. Табиғатты қорғау бағдарламаларын әзірлеу мен енгізудің әдіснамалық негіздері. 2. Экологиялық менеджмент саласындағы мемлекеттік және халықаралық талаптар. 3. Табиғатты тұрақты пайдаланудың принциптері мен әдістері. 2 санат үшін: 1. ӨЭК жоспарларын (экологиялық бақылау жоспарын) әзірлеу тәртібі. 2. Табиғатты қорғау іс-шараларының тиімділігін есептеу әдістемесі. 3. Табиғатты ұтымды пайдалану саласындағы Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтердің сақталуын бақылау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жабдықтар мен аумақтың жай-күйіне қарапайым тексерулер жүргізу. 2. Бұзушылықтарды есепке алуды жүргізу және нәтижелерін журналдарда тіркеу. 3. Ақпаратты басшыға немесе жауапты экологқа жіберу. 1 санат үшін: 1. Ішкі экологиялық бақылау жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Тексерулердің нәтижелерін талдау және түзету шараларын әзірлеу. 3. Бақылаушы органдар үшін жиынтық есептерді дайындау. 2 санат үшін: 1. Әсер ету параметрлерінің бақылау өлшемдерін жүргізу. 2. Тексерулер нәтижелері бойынша актілер мен есептер құрастыру. 3. Анықталған бұзушылықтарды жою бойынша ұсыныстар әзірлеу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Негізгі экологиялық стандарттар (ШРК, ШРШ, ШРШ). 2. Өндірістік экологиялық бақылаудың есептілік нысандары мен журналдары. 3. Кәсіпорындағы ішкі бақылау ережелері. Кәсіпорындағы ішкі бақылау ережелері. 1 санат үшін: 1. Өндірістік экологиялық бақылаудың әдіснамалық негіздері (ӨЭБ). 2. Экологиялық бақылаудың ұлттық және халықаралық стандарттары. 3. Экологиялық қауіпсіздік көрсеткіштерін жүйелі талдау әдістері. 2 санат үшін: 1. Ішкі экологиялық бақылауды жүргізу тәртібі. 2. Экобақылау жөніндегі құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. 3. Қазақстан Республикасының нормативтік актілері және ластаушы заттарды өлшеу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Экология саласындағы нормативтік және жобалық құжаттаманы әзірлеуге қатысу	Машықтар:
		Санаты жоқ 1. Жобаларға енгізу үшін анықтамалық мәліметтер мен материалдарды дайындау. 2. Құжаттарды рәсімдеу кезінде техникалық тапсырмаларды орындау. 3. Нормативтік құжаттарға деректемелер мен сілтемелердің дұрыстығын тексеру. 1 санат үшін: 1. Экологиялық құжаттаманы әзірлеуге және сараптауға жетекшілік ету. 2. Келісу кезінде мемлекеттік органдармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру. 3. Экологиялық жобаларды рәсімдеу бойынша кәсіпорынның ішкі стандарттарын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Экологиялық құжаттаманың жекелеген бөлімдерін әзірлеу. 2. Жобалардың заңнама талаптарына сәйкестігін тексеру. 3. Жобалық құжаттарды бекітуге және бекітуге қатысу.

		Білімдер:
		Санаты жоқ 1. Экологиялық құжаттаманың негізгі түрлері. 2. Жобалық және есептік материалдарды ресімдеуге қойылатын талаптар. 3. Кәсіпорын ішінде құжаттарды келісу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Экологиядағы нормашығармашылық және жобалық қызметтің әдіснамалық негіздері. 2. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы нормалау және стандарттау туралы Қазақстан Республикасының заңнамасы. 3. Экологиялық стандарттар мен ережелерді әзірлеудегі халықаралық тәсілдер. 2 санат үшін: 1. Экологиялық нормативтер мен стандарттар. 2. Есептік материалдарды рәсімдеу әдістемесі. 3. Жобалық шешімдерді бекіту және мемлекеттік органдармен келісу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және алмастыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату, енгізу жоспарларын әзірлеуге қатысу аз қалдықты, қалдықсыз және экологиялық таза өндіріс технологиялары, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану.	Дағды 1: Экологиялық тиімділік тұрғысынан технологиялық процестерді талдау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Ресурстарды ластаудың және ұтымсыз пайдаланудың негізгі көздерін анықтау. 2. Өндірістің шығарындылары, төгінділері және қалдықтары туралы бастапқы деректерді жинау. 3. Технологиялық процестің көрсеткіштерін экологиялық стандарттармен салыстыру. 1 санат үшін: 1. Технологиялық процестерді кешенді талдауға жетекшілік ету және оларды жасылдандыру бойынша стратегиялық шараларды әзірлеу. 2. Енгізілетін шешімдердің экономикалық және экологиялық орындылығын бағалау. 3. Экологиялық қауіпсіз технологияларды енгізуді үйлестіру. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды азайту бойынша енгізілетін технологиялардың тиімділігіне бағалау жүргізу. 2. Экологиялық тұрғыдан технологиялық сызбаларды жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 3. Өндірістік бақылау және мониторинг материалдарын талдау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Экология және қоршаған ортаны қорғау негіздері. 2. Ресурстарды үнемдеудің негізгі принциптері. 3. Өндірістердің экологиялық тиімділігінің көрсеткіштері. 1 санат үшін: 1. Орнықты өндірістің халықаралық қағидаттары (ISO 14001, 14045 және т.б.). 2. Өнімнің өмірлік циклін бағалау құралдары (LCA-Life-cycle assessment). 2 санат үшін: 1. Экологиялық тәуекелді және энергия тиімділігін бағалау әдістері. 2. Экологиялық менеджменттің ұлттық және халықаралық стандарттары. 3. Өндірістік экологиялық бақылау негіздері (ӨЭБ).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Аз қалдықты және қалдықтарды енгізу бойынша ұсыныстар әзірлеу экологиялық таза технологиялар	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды қайта өңдеудің заманауи әдістері туралы ақпаратты жинау және жүйелеу. 2. Техникалық тапсырмаларды және енгізу жоспарларын дайындауға қатысу. 3. Жаңа материалдардың экологиялық қауіпсіздігін бағалау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорында экологиялық таза технологияларды әзірлеуге және енгізуге жетекшілік ету. 2. Компанияның ресурстық саясатын стратегиялық жоспарлауға қатысу. 3. Ғылыми және инженерлік ұйымдармен өзара іс-қимылды үйлестіру. 2 санат үшін: 1. Экологиялық көрсеткіштерді бағалай отырып, жаңа технологияларды енгізу жобаларын әзірлеу. 2. Экологиялық және ресурстық тиімділікті есептеу әдістерін қолдану. 3. Жобалардың экологиялық негіздемесінің бөлімдерін дайындау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттама. 2. Экология бойынша есептілік нысандары. 3. Өндірістік бақылау негіздері. 1 санат үшін: 1. Экологиялық қауіпсіздікті стратегиялық басқару. 2. Аспаптар ESG-есептілік. 3. Экологиялық комплаенстің халықаралық қағидаттары. 2 санат үшін: 1. Экологиялық аудиттің әдістері. 2. ӨЭБ стандарттары және мемлекеттік органдар алдындағы есептілік. 3. Кәсіпорындағы экологиялық менеджмент жүйесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану және оларды сақтау тәртібін сақтау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе учаске деңгейінде еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру. 2. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау. 2. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге бастапқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Апаттық және қауіпті жағдайлар туындаған кездегі жүріс-тұрыс қағидалары. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқарудың заманауи әдістері. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен жергілікті ережелерді әзірлеудің әдістемелік негіздері. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттар. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды жүргізу, есепке алу және құжаттаманы рәсімдеу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Өрттердің алдын алу және өрт қаупін азайту шараларын әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 2. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастыру.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт сөндіру құралдарының орналасқан жері және оларды пайдалану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер. 2. Өрт қаупін талдау және өртке қарсы іс-шараларды жоспарлау әдістері. 2 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар. 2. Персоналдың өрт кезіндегі іс-қимыл тәртібі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқаулықтар жүргізу.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Жұмыс орнында тазалықты сақтау және белгіленген талаптарға сәйкес жұмыс киімдерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастыру және бақылау. 2. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 2. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік үй-жайларға қойылатын негізгі санитарлық ережелер мен гигиеналық талаптар. 2. Қалдықтармен, ластанған ыдыстармен және жеке қорғаныс құралдарымен жұмыс істеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік санитарлық ережелер, нормалар мен стандарттар. 2. Өндірісті бақылау және санитарлық-гигиеналық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері. 2 санат үшін: 1. Өнеркәсіптік санитария және еңбек гигиенасы бойынша нормативтік құжаттар. 2. Үй-жайларды, жабдықтар мен жабдықтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Эмоциялық парасат Ауызекі сөйлеу дағдылары Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Сұрыптау желісінің учаске шебері
	5	ҚТҚ полигонының шебері
	5	Престеу және брикеттеу учаскесінің шебері
	5	Қалдықтарды сұрыптау бойынша ауысым шебері
	5	Қалдықтарды қайта өңдеу бойынша ауысым шебері
	6	Инженер-эколог
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жинауды және тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер
	6	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
	7	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Құрылыс қалдықтарын басқару жөніндегі бас инженер

	7	Өндірістік қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер	
17. Кәсіптің карточкасы «Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман»:			
Топтың коды:	2133-1		
Қызмет атауының коды:	2133-1-004		
Кәсіптің атауы:	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Параграф 64. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының Біліктілік анықтамалығының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженері (Эколог) (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді) Қоршаған ортаны қорғау инженері (Эколог)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	• I санатты қоршаған ортаны қорғау инженері (эколог): кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты қоршаған ортаны қорғау инженері (эколог) лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 2 жыл; • қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер (эколог) II санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ қоршаған ортаны қорғау инженері (эколог) лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл; • қоршаған ортаны қорғау инженері (эколог): еңбек өтіліне талап қойылмай, кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2133-1-003 - Инженер-эколог 2133-1-005 - Экологиялық ағарту жөніндегі маман		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мамандандырылған ұйымның өндірістік қызметінің қоршаған ортаға кері әсерін болдырмау (азайту)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеу және енгізу	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеу және енгізу			

	Дағды 1: Кешенді экобағдарламаларды әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Деректерді жинауға және экологиялық бағдарламаларға арналған материалдарды дайындауға қатысу. 2. Маманның басшылығымен құжаттама мен есептілікті рәсімдеу. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе аймақ деңгейінде кешенді экобағдарламаларды әзірлеу және енгізу. 2. Экологиялық іс-шаралардың орындалуын үйлестіру және олардың тиімділігін бағалау. 2 санат үшін: 1. Бөлімдерді әзірлеу экобағдарламалар қоршаған ортаға кері әсерді азайту бойынша. 2. Нәтижелерді талдау және экологиялық көрсеткіштерді жақсарту бойынша ұсыныстар дайындау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Экология және табиғатты тиімді пайдалану негіздері. 2. Типтік экологиялық бағдарламалардың құрылымы мен мақсаты. 1 санат үшін: 1. Экологиялық жобалауға және тұрақты дамуға заманауи тәсілдер. 2. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы нормативтік-құқықтық база және халықаралық стандарттар. 2 санат үшін: 1. Экологиялық нормалау және әсерді бағалау әдістері. 2. Табиғатты қорғау іс-шараларын әзірлеуге және іске асыруға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Экологиялық таза технологиялар мен әдістерді енгізу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмыс барысында экологиялық таза әдістер мен технологияларды қолдану. 2. Қоршаған ортаға кері әсерді азайту жөніндегі талаптарды сақтау. 1 санат үшін: 1. Қолданылатын технологиялардың экологиялық тиімділігін бағалау. 2. Шығарындылар мен қалдықтардың түзілуін азайту әдістерін таңдау 2 санат үшін: 1. Экологиялық таза технологиялық шешімдерді әзірлеу және енгізу. 2. Өндірістің экологиялық тиімділігін арттыру бойынша іс-шараларды ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Экологиялық қауіпсіз технологиялар негіздері. 2. Өндірістегі қоршаған ортаны қорғаудың нормалары мен ережелері. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеу мен кәдеге жаратудың заманауи әдістері мен технологиялары. 2. Табиғатты қорғау заңнамасының және экологиялық қауіпсіздік нормативтерінің талаптары. 2 санат үшін: 1. Экологиялық менеджмент және орнықты даму қағидаттары. 2. "Жасыл" технологияларды енгізудің халықаралық стандарттары мен инновациялық тәсілдері.

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану және оларды сақтау тәртібін сақтау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе учаске деңгейінде еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру. 2. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау 2. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге бастапқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Апаттық және қауіпті жағдайлар туындаған кездегі жүріс-тұрыс қағидалары. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқарудың заманауи әдістері. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен жергілікті ережелерді әзірлеудің әдістемелік негіздері. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттар. 2. Нұсқамаларды жүргізу, есепке алу және есепке алу тәртібі қауіпсіздік техникасы бойынша құжаттаманы ресімдеу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Өрттердің алдын алу және өрт қаупін азайту шараларын әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 2. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастырады.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт сөндіру құралдарының орналасқан жері және оларды пайдалану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер. 2. Өрт қаупін талдау әдістері және өртке қарсы іс-шараларды жоспарлау. 2 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар. 2. Персоналдың өрт кезіндегі іс-қимыл тәртібі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқаулықтар жүргізу
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Жұмыс орнында тазалықты сақтау және белгіленген талаптарға сәйкес жұмыс киімдерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастыру және бақылау. 2. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 2. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік үй-жайларға арналған негізгі санитарлық ережелер мен гигиеналық талаптар. 2. Қалдықтармен, ластанған ыдыстармен және жеке қорғаныс құралдарымен жұмыс істеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік санитарлық ережелер, нормалар мен стандарттар. 2. Өндірісті бақылау және санитарлық-гигиеналық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері. 2 санат үшін: 1. Өнеркәсіптік санитария және еңбек гигиенасы бойынша нормативтік құжаттар. 2. Үй-жайлар мен құрал-жабдықтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Эмоциялық парасат Ауызекі сөйлеу дағдылары Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Құрылыс қалдықтарын басқару жөніндегі бас инженер
	7	Өнеркәсіптік қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	6	Инженер-эколог
	6	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жинауды және тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер
	6	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер

18. Кәсіптің карточкасы «Инженер-эколог»:

Топтың коды:	2143-0		
Қызмет атауының коды:	2133-1-003		
Кәсіптің атауы:	Инженер-эколог		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Параграф 64. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының Біліктілік анықтамалығының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженері (Эколог) (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді) Инженер-эколог		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -

	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	• I санатты қоршаған ортаны қорғау инженері (эколог): кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты қоршаған ортаны қорғау инженері (эколог) лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 2 жыл; • қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер (эколог) II санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ қоршаған ортаны қорғау инженері (эколог) лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл; • қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инженер (эколог): еңбек өтіліне талап қойылмай, кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2133-1-004 - Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман 2133-1-005 - Экологиялық ағарту жөніндегі маман		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мамандандырылған ұйымның өндірістік қызметінің қоршаған ортаға кері әсерін болдырмау (азайту)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеу және енгізу 2. Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және алмастыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату, қалдығы аз, қалдықсыз және экологиялық таза өндіріс технологияларын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану саласындағы стандарттар мен нормативтерді сақтау жөніндегі заңнама талаптарын орындауға бағытталған іс-шараларды әзірлеу және енгізу	Дағды 1: Әсерді азайту бойынша бағдарламаларды әзірлеу	Машықтар:	
		Санаты жоқ: 1. Маманның басшылығымен табиғатты қорғау шараларының қарапайым жоспарларын дайындауға қатысу. 2. Экологиялық іс-шаралар бойынша бастапқы құжаттаманы жүргізу. 1 санат үшін: 1. Қоршаған ортаға техногендік әсерді азайту бойынша кешенді бағдарламалар әзірлеу. 2. Кәсіпорынның экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін жаңа технологиялар мен әдістерді енгізу. 2 санат үшін: 1. Табиғатты ұтымды пайдалану және шығарындыларды азайту бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлеу. 2. Табиғатты қорғау іс-шараларының орындалуын бақылау және олардың тиімділігін бағалау.	

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Экологиялық заңнаманың және табиғатты қорғау стандарттарының негіздері. 2. Қоршаған ортаны қорғау бойынша бастапқы құжаттарды рәсімдеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Экологиялық жобалаудың және әсерді бағалаудың заманауи әдістері. 2. Табиғатты қорғау іс-шараларының бағдарламаларына қойылатын нормативтік талаптар. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың шығарындылары, төгінділері және түзілу нормативтерін есептеу негіздері. 2. Экологиялық көрсеткіштер бойынша есептілікті жүргізуге қойылатын талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Экотехнологиялар мен әдістерді енгізу	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Маманның басшылығымен типтік экологиялық шешімдерді қолдану. 2. Қалдықтар мен энергия тұтынуды азайтудың стандартты әдістерін қолдану. 1 санат үшін: 1. Қоршаған ортаға кері әсерді азайтудың заманауи экологиялық таза технологиялары мен әдістерін енгізу. 2. Енгізілген экотехнологиялардың тиімділігін талдау және оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Зиянды шығарындыларды азайту және ресурстарды ұтымды пайдалану мақсатында қолданыстағы технологияларды бейімдеуге қатысу. 2. Жабдықты пайдалану кезінде экологиялық талаптардың сақталуын бақылау.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Экологиялық таза технологиялар туралы жалпы түсініктер. 2. Табиғатты ұтымды пайдаланудың негізгі принциптері. 1 санат үшін: 1. Қалдығы аз, қалдықсыз және ресурс үнемдейтін технологиялардың принциптері. 2. Экологиялық жобалау және технологияларды енгізу бойынша нормативтік талаптар мен стандарттар. 2 санат үшін: 1. Қайта өңдеу мен тазалаудың технологиялық процестерінің негіздері. 2. Өндірістік технологиялардың экологиялық тиімділігін бағалау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Экотехнологиялар мен әдістерді енгізу

Дағды 3: Кәсіпорынның регламенттері мен стандарттарын дайындау	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Регламенттер мен стандарттарды дайындау үшін материалдарды жинау және жүйелеу. 2. Белгіленген шаблондар бойынша құжаттарды рәсімдеу мен сақтауды жүзеге асыру. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорынның ішкі регламенттерін, стандарттарын және нормативтік-техникалық құжаттамасын әзірлеу және жаңарту. 2. Өндірістік процестерге регламенттердің келісілуін және енгізілуін қамтамасыз ету. 2 санат үшін: 1. Жетекші мамандардың басшылығымен регламенттер мен технологиялық нұсқаулықтардың жобаларын дайындау. 2. Кәсіпорынның нормативтік-техникалық құжаттамасына өзгерістер енгізу.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Құжаттаманы стандарттау мен ішкі бақылаудың жалпы принциптері. 2. Нормативтік құжаттарды толтырудың негізгі нысандары мен ережелері. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорынның нормативтік құжаттарының құрылымы мен ресімделуіне қойылатын талаптар. 2. Экология және қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік және салалық стандарттар. 2 санат үшін: 1. Кәсіпорындағы құжат айналымы және стандарттау негіздері. 2. Технологиялық регламенттерді және өндірістік нұсқаулықтарды ресімдеуге қойылатын талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 4: Жобаларға экологиялық сараптама жүргізу	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Экологиялық сараптаманы жүргізу үшін бастапқы деректерді дайындауға қатысу. 2. Ілеспе құжаттаманы ресімдеу және тексеру нәтижелерін тіркеу. 1 санат үшін: 1. Техникалық-экономикалық негіздемелерді талдауды қоса алғанда, жобалар мен технологиялардың толық экологиялық сараптамасын ұйымдастыру және жүргізу. 2. Экологиялық қауіпсіздікті арттыру және тәуекелдерді азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Жобалардың экологиялық сараптамасына қажетті деректерді жинауды, талдауды және жүйелеуді жүзеге асыру. 2. Экологиялық тәуекелдерді бағалау нәтижелері мен стандарттарға сәйкестігі туралы қорытындылар дайындау.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Экологиялық заңнаманың негізгі ережелері және қоршаған ортаны қорғау принциптері. 2. Сараптама материалдарын ресімдеу және сақтау тәртібі. 1 санат үшін: 1. Экологиялық жобалау мен сараптаманың заманауи тәсілдері мен стандарттары. 2. Экологиялық бағалаудың халықаралық принциптері және есептілікке қойылатын талаптар. 2 санат үшін: 1. Экологиялық сараптама жүргізу және қалдықтарды сыныптау қағидалары. 2. Қоршаған ортаға әсерді бағалау әдістері және жобалық құжаттамаға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Басшылық пен персоналға кеңес беру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Ағымдағы экологиялық талаптар мен нормативтік өзгерістер туралы ақпаратты басшылыққа жеткізу. 2. Қызметкерлерге қысқаша анықтамалық материалдар мен түсініктемелер дайындау. 1 санат үшін: 1. Экологиялық таза технологияларды енгізу және экологиялық көрсеткіштерді жақсарту мәселелері бойынша басшыларға кеңес беру. 2. Қызметкерлер арасында экологиялық қауіпсіздік стандарттарын қолдану бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізу. 2 санат үшін: 1. Ұйымның экологиялық саясатын жетілдіру бойынша басшылыққа ұсыныстар әзірлеу. 2. Экотехнологиялар және қалдықтарды басқару бойынша персоналға ішкі консультациялар мен оқыту іс-шараларын ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Экологиялық менеджменттің және қоршаған ортаны қорғаудың негізгі принциптері. 2. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы заңнаманың негізгі талаптары. 1 санат үшін: 1. Экологиялық аудит және ішкі бақылау әдістемелері. 2. Кәсіпорын және мемлекет деңгейіндегі экологиялық талаптардың нормативтік-құқықтық базасы. 2 санат үшін: 1. Экологиялық тәуекелдерді басқарудың және тұрақты дамудың заманауи тәсілдері. 2. Экологиялық менеджменттің халықаралық стандарттары (ISO 14001 стандарттары және т.б.).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Экологиялық материалдарға негізделген жаңа технологияларды енгізу, жаңартылмайтын ресурстарды үнемдеу және алмастыру, қалдықтарды азайту, қайта пайдалану, қайта өңдеу және кәдеге жарату, қалдығы аз, қалдықсыз және		

экологиялық таза өндіріс технологияларын енгізу, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеуге қатысу.	Дағды 1: Ресурс үнемдейтін технологияларды енгізудің кешенді жоспарларын әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Ресурстарды үнемдейтін технологияларды енгізу жоспарлары үшін бастапқы деректерді жинауға және материалдарды дайындауға қатысу. 2. Маманның басшылығымен есептеулер жүргізу және құжаттаманы рәсімдеу. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе сала деңгейінде ресурстарды үнемдеудің кешенді бағдарламаларын әзірлеу және енгізу. 2. Іс-шаралардың орындалуын үйлестіру және олардың өндірістік және экологиялық көрсеткіштерге әсерін бағалау. 2 санат үшін: 1. Ресурстарды үнемдеу және қалдықтарды кәдеге жарату бойынша кешенді жоспарлардың бөлімдерін әзірлеу. 2. Ұсынылатын іс-шаралардың тиімділігін бағалау және дайындау оңтайландыру бойынша ұсыныстар беру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Табиғи және энергетикалық ресурстарды ұтымды пайдалану негіздері. 2. Технологияларды енгізу жоспарларының дизайны мен құрылымына қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Ресурстарды үнемдеудің, қайта пайдаланудың және қайта өңдеудің заманауи технологиялары. 2. Энергия және ресурс тиімділігі саласындағы ұлттық және халықаралық стандарттар (соның ішінде ISO 50001 стандарты). 2 санат үшін: 1. Кәсіпорындағы материалдық және энергетикалық ағындарды талдау әдістері. 2. Ресурстарды үнемдейтін шешімдерді бағалаудың экономикалық және экологиялық критерийлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жөніндегі жобаларды ұйымдастыру және үйлестіру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды кәдеге жарату жобаларын іске асыру бойынша жекелеген операцияларды орындауға қатысу. 2. Жобаның орындалу барысы бойынша бастапқы құжаттаманы және есептілікті құрастыру. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорында қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату технологияларын енгізуді ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Ресурстарды үнемдейтін және экологиялық таза технологияларды енгізудің кешенді жоспарларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды азайтуға және ресурстарды қайта пайдалануға бағытталған технологияларды енгізу бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2. Қалдықтарды қайта өңдеу жобаларының міндеттері мен мерзімдерінің орындалуын бақылау.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Өндірістік цикл және қалдықтармен жұмыс істеу негіздері. 2. Қалдықтарды қайта өңдеу кезіндегі еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 1 санат үшін: 1. Жобалық басқару және өндірістік процестерді жоспарлау принциптері. 2. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы нормативтік-техникалық база және стандарттар. 2 санат үшін: 1. Жобалардың орындалуын жоспарлау және бақылау әдістері. 2. Мердігерлермен және жабдықты жеткізушілермен өзара әрекеттесуді ұйымдастыру негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Нормативтік-техникалық құжаттамалар мен регламенттерді дайындау	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Регламенттерді дайындау үшін мәліметтер мен материалдарды жинау. 2. Белгіленген шаблондар бойынша құжаттаманы ресімдеуді жүзеге асыру. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорынның нормативтік-техникалық құжаттамасы мен регламенттерін әзірлеу және өзектендіру. 2. Құжаттаманың экологиялық стандарттар талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету 2 санат үшін: 1. Техникалық регламенттер мен нұсқаулықтардың жобаларын дайындау. 2. Қолданыстағы процестердің белгіленген нормаларға сәйкестігін талдау.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Стандарттау мен құжат айналымының негізгі принциптері. 2. Нормативтік-техникалық құжаттардың негізгі нысандары. 1 санат үшін: 1. Нормативтік құжаттарды дайындау әдіснамасы. 2. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы экологиялық және өндірістік стандарттар 2 санат үшін: 1. Техникалық нормалау және стандарттау негіздері. 2. Технологиялық және экологиялық құжаттарды ресімдеуге қойылатын талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Технологияларға экологиялық сараптама және техникалық-экономикалық бағалау жүргізу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Экологиялық бағалауды жүргізу үшін бастапқы деректерді жинау. 2. Маманның басшылығымен талдау нәтижелері бойынша құжаттар мен есептерді дайындау. 1 санат үшін: 1. Технологиялар мен өндірістік процестерге толық экологиялық және техникалық-экономикалық баға беру. 2. Әсерді азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу және енгізілетін шешімдердің тиімділігін арттыру. 2 санат үшін: 1. Жобалар мен технологиялардың экологиялық сараптамасын дайындауға және жүргізуге қатысу. 2. Экономикалық және экологиялық тиімділікті бағалау үшін есептеулер мен деректерді талдауды жүзеге асыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Экологиялық сараптаманың жалпы принциптері. 2. Технологиялық процестерді экономикалық бағалау негіздері. 1 санат үшін: 1. Экологиялық сараптама жүргізу және қоршаған ортаға әсерді бағалау әдістемесі. 2. Техникалық-экономикалық талдау және экологиялық аудит принциптері. 2 санат үшін: 1. Экологиялық нормалау және жобалық сараптама негіздері. 2. Шешімдерді техникалық-экономикалық бағалау және экологиялық негіздеу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын қолдау және оларды сақтау тәртібін сақтау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе учаске деңгейінде еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру.. 2. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау. 2. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге бастапқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Апаттық және қауіпті жағдайлар туындаған кездегі жүріс-тұрыс қағидалары. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқарудың заманауи әдістері. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен жергілікті ережелерді әзірлеудің әдістемелік негіздері. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттар. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды жүргізу, есепке алу және құжаттаманы рәсімдеу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Өрттердің алдын алу және өрт қаупін азайту шараларын әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 2. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастыру.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт сөндіру құралдарының орналасқан жері және оларды пайдалану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер. 2. Өрт қаупін талдау және өртке қарсы іс-шараларды жоспарлау әдістері. 2 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар. 2. Персоналдың өрт кезіндегі іс-қимыл тәртібі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқаулықтар жүргізу.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Жұмыс орнында тазалықты сақтау және белгіленген талаптарға сәйкес жұмыс киімдерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастыру және бақылау. 2. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 2. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік үй-жайларға қойылатын негізгі санитарлық ережелер мен гигиеналық талаптар. 2. Қалдықтармен, ластанған ыдыстармен және жеке қорғаныс құралдарымен жұмыс істеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік санитарлық ережелер, нормалар мен стандарттар. 2. Өндірісті бақылау және санитарлық-гигиеналық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері. 2 санат үшін: 1. Өнеркәсіптік санитария және еңбек гигиенасы бойынша нормативтік құжаттар. 2. Үй-жайларды, жабдықтар мен жабдықтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Эмоциялық парасат Ауызекі сөйлеу дағдылары Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Құрылыс қалдықтарын басқару жөніндегі бас инженер
	7	Өнеркәсіптік қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	6	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жинауды және тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер
	6	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер
19. Кәсіптің карточкасы «Қалдықтарды жинауды және жоюды ұйымдастыру жөніндегі инженер»:		
Топтың коды:	2143-2	
Қызмет атауының коды:	2143-2-002	
Кәсіптің атауы:	Қалдықтарды жинауды және жоюды ұйымдастыру жөніндегі инженер	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Параграф 49. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының инженер-технологы (Технологы) (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді) Инженер-технолог (Технолог)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	• I санатты инженер-технолог: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты инженер-технолог лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 2 жыл; • II санатты инженер-технолог: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ инженер-технолог лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл; • санаты жоқ инженер-технолог: еңбек өтіліне немесе техникалық және кәсіптік білім талаптарына сәйкес кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, орта білімнен кейінгі тиісті мамандық (біліктілік) бойынша (орта арнаулы, орта кәсіптік) білімі және I санатты техник лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл болуы тиіс.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қалдықтарды қауіпсіз басқару жөніндегі жұмыстарды жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жиналған қатты тұрмыстық қалдықтар мен өнеркәсіптік қалдықтардың көлемін және (немесе) массасын есепке алуды жүргізу 2. Жинақталған қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару кестесін бақылауды ұйымдастыру және өнеркәсіптік қалдықтарды мамандандырылған көлікпен тасымалдау 3. Қатты тұрмыстық, ірі габаритті және өнеркәсіптік қалдықтарды жинақтау алаңдарына жиналатын қалдықтардың фракциялық және морфологиялық құрамды қалдықтарды басқару процесіне қатысушыларды бақылауды ұйымдастыру 4. Қатты тұрмыстық және өнеркәсіптік қалдықтарды жинау және жинақтау орындарын (алаңдарын) орналастырудың бекітілген сызбасына сәйкес қажетті мөлшерде ыдыстарды (контейнерлерді, бункерлерді) орналастыруды бақылау 5. Қатты тұрмыстық, ірі габаритті және өнеркәсіптік қалдықтарды жинауға, жинауға арналған контейнерлік алаңға жеткізілетін ыдыстардың сапасына бағалау жүргізу, (қақпақтар мен дөңгелектердің болуы, материалдың тиісті беріктігі) 6. Қатты тұрмыстық және өнеркәсіптік қалдықтарды бөлек жинақтау жүйесін ресімдеудің бірыңғай стандартына сәйкес келетін контейнерлерде таңбалаудың болуын бақылау	

	Қосымша еңбек функциялары:	1. Техникалық ақауы бар контейнерлер жеткізілген жағдайда ақау ведомостарын және оларды ресімдеу стандартын жасау 2. Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қатты тұрмыстық, ірі габаритті және өнеркәсіптік қалдықтарды жинақтау үшін техникалық жай-күйінің ақауларын жоюды және сыйымдылықтарды таңбалауды бақылауды ұйымдастыру 3. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау
Еңбек функциясы 1: Жиналған қатты тұрмыстық қалдықтар мен өнеркәсіптік қалдықтардың көлемін және (немесе) массасын есепке алуды жүргізу	Дағды 1: Тасымалдаудың логистикалық схемалары мен кестелерін әзірлеу және оңтайландыру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Операцияларды орындау кезінде тасымалдаудың бекітілген сызбалары мен кестелерін қолдану. 2. Орындалған рейстердің есебін жүргізу және кестедегі ауытқуларды тіркеу. 1 санат үшін: 1. Әкету маршруттары мен кестелерін жоспарлау. 2. Қалдықтардың түзілу динамикасын ескеру. 3. Ресурстарды қайта бөлу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік маршруттар мен кестелерді ескере отырып, қалдықтарды тасымалдау сызбаларын құрастыру және түзету. 2. Тоқтап қалуды азайту және тасымалдау тиімділігін арттыру үшін қозғалыс кестелерін оңтайландыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды тасымалдаудың үлгілік маршруттары мен схемалары. 2. Ішкі көліктік өзара іс-қимыл және тасымалдарды есепке алу қағидалары. 1 санат үшін: 1. Логистика негіздері. 2. Қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі нормалар мен талаптар. 3. Көлік маршруттарын оңтайландыру принциптері. 2 санат үшін: 1. Көлік ағындарын жоспарлау негіздері. 2. Көлік құралдарының жүру уақыты мен бағыттарын есептеу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қалдықтар ағынын жоспарлау және болжау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды шығарудың бекітілген жоспарлары мен кестелерін орындау. 2. Келіп түскен және әкетілген көлемдердің есебін стандартты нысандар бойынша жүргізу. 1 санат үшін: 1. Кезеңдегі көлемдерді бағалау. 2. Болжамды кестелер мен жоспарларды құрастыру. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың жинақталу динамикасын және маусымдық өзгерістерді талдау. 2. Ресурстарға қажеттіліктердің есептеулерін қалыптастыру.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды өңдеу мен жинақтаудың негізгі ережелері. 2. Бастапқы есептік құжаттаманы жүргізудің нысандары мен тәртібі. 1 санат үшін: 1. Маусымдылық пен өндірістік циклдарды есепке алу. 2. Қалдықтардың жинақталу нормативтері. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды статистикалық болжау және нормалау әдістері. 2. Өндірістік және көлік ағындарын жоспарлау принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Көлік жұмысының мониторингі	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Рейстердің орындалуын бақылауды жүзеге асыру. 2. Көлік жұмысындағы ауытқуларға талдау жүргізу. 1 санат үшін: 1. Маршруттарды салыстыру. 2. Айналып өту тәртібін оңтайландыру. 2 санат үшін: 1. Шығарудың нақты уақытын белгіленген мерзімдермен салыстыру. 2. Ауытқуларды анықтау және құжаттау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ; 1. Көлік тиімділігінің көрсеткіштері. 2. Қалдықтардың қозғалысын есепке алуға қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Маршруттар логистикасының негіздері. 2. Көлік құралдарының қозғалысын есепке алу және мониторингі жөніндегі құжаттаманың негіздері. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды тасымалдау кестесін бақылау регламенті. 2. Бақылау құжаттамасын жүргізу қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Пайдалану цифрлық жүйелердің қадағалау (GPS, ERP, экоплатформалар)	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Бақылау жүйелерінің дайын интерфейстері арқылы көлік қозғалысын бақылау. 2. Ақаулар мен дәлсіздіктер туралы ақпаратты операторға немесе инженерге жіберу. 1 санат үшін: 1. Цифрлық бақылау жүйелері мен аналитикалық модульдердің жұмысын конфигурациялау және бақылау. 2. Мониторинг деректерін талдау және тасымалдау мен кәдеге жаратудың тиімділігі туралы есептерді қалыптастыру. 2 санат үшін: 1. Маршруттарды бақылау және көлікті тиеу үшін GPS-мониторинг жүйелерін және корпоративтік экоплатформаларды пайдалану. 2. Жиынтық есептерді қалыптастыру және деректерді цифрлық журналдарға енгізу.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Цифрлық мониторинг жүйелерінің мақсаты мен негізгі функциялары. 2. Пайдаланушылық интерфейстермен және есептік нысандармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. 1 санат үшін: 1. GPS және ERP жүйелерін өндірістік процестермен интеграциялау принциптері. 2. Деректерді талдау және логистикалық жүйелерді құру әдістері. цифрлық платформалардағы көрсеткіштер. 2 санат үшін: 1. Маршруттарды бақылау және көлікті тиеу үшін GPS-мониторинг жүйелерін және корпоративтік экоплатформаларды пайдалану. 2. Жиынтық есептерді қалыптастыру және деректерді цифрлық журналдарға енгізу.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 5: Деректерді аналитикалық өңдеу	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Бастапқы деректерді бухгалтерлік есептің стандартты нысандарына енгізу және жүйелеу. 2. Деректерді визуализациялау үшін дайын есеп үлгілерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Үлкен деректер массивтерін өңдеу үшін аналитикалық құралдарды (Excel, ERP, экоплатформалар) қолдану. 2. Анықталған тенденциялар мен заңдылықтар негізінде модельдер мен ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік және көліктік көрсеткіштерге базалық талдау жүргізу. 2. Ішкі есеп беру үшін жиынтық кестелер мен диаграммаларды құрастыру.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Деректерді статистикалық өңдеу және есепке алу негіздері. 2. Есептік құжаттаманы толтырудың форматтары мен ережелері. 1 санат үшін: 1. Деректерді талдау, визуалдау және болжау әдістері. 2. Тиімділікті бағалау алгоритмдері технологиялық және логистикалық процестері. 2 санат үшін: 1. Бастапқы статистикалық талдау және ақпаратты құрылымдау әдістері. 2. Аналитикалық есептер мен есептеу кестелерін қалыптастыру принциптері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 6: Логистиканы жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Логистикалық операциялардың орындалуын қадағалау және анықталған ауытқуларды тіркеу. 2. Мүмкін болатын жақсартулар туралы ақпарат пен ұсыныстарды аға маманға жіберу. 1 санат үшін: 1. Логистикалық процестердің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстарды әзірлеу және негіздеу. 2. Өзгерістердің экономикалық тиімділігін модельдеу және бағалау үшін цифрлық құралдарды қолдану. 2 санат үшін: 1. Логистикалық маршруттарды талдау және қалдықтарды тасымалдау процесіндегі кедергілерді анықтау. 2. Кестелерді түзету және көлікті пайдалануды оңтайландыру бойынша ұсыныстарды тұжырымдау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік логистика және маршруттау негіздері. 2. Ақпаратты беру кезіндегі ішкі есептілік және өзара іс-қимыл ережелері. 1 санат үшін: 1. Стратегиялық жоспарлау және логистикалық жүйелерді оңтайландыру принциптері. 2. Логистикалық шешімдердің тиімділігін экономикалық және ресурстық талдау әдістері. 2 санат үшін: 1. Көлік ағындарын талдау және маршруттарды есептеу әдістері. 2. Логистикалық схемаларды жетілдіру бойынша ұсыныстарды әзірлеу және келісу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 7: Бөлімшелер мен мердігерлерді үйлестіру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Орындаушылар арасында ақпаратты белгіленген байланыс арналары арқылы беру. 2. Басқа бөлімшелермен өзара әрекеттесу кезінде жауапты тұлғалардың нұсқауларын орындау. 1 санат үшін: 1. Кешенді жобалар шеңберінде бөлімшелер мен мердігерлердің өзара іс-қимылын ұйымдастыру. 2. Логистикалық және технологиялық процестерді оңтайландыру үшін өзара әрекеттесу схемалары мен ережелерін әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Жұмыстарды орындау кестелері мен кезеңдерін мердігерлік ұйымдармен және ішкі қызметтермен үйлестіру. 2. Деректермен алмасудың уақтылығын және тапсырмалардың орындалу мерзімдерінің сақталуын бақылау.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Бөлімшелер арасындағы өзара іс-қимылдың ішкі регламенттері. 2. Қызметтік коммуникация және есептілік негіздері. 1 санат үшін: 1. Функцияаралық процестер мен мердігерлік құрылымдарды басқару әдістері. 2. Өндірістік жүйелердегі өкілдік, коммуникация және бақылау принциптері. 2 санат үшін: 1. Мердігерлік ұйымдармен және сабақтас бөлімшелермен өзара іс-қимыл тәртібі. 2. Жұмыстарды үйлестіру кезіндегі құжаттамалық және есептік рәсімдер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 8: Қалдықтардың көліктік логистикасы саласындағы жобаларды басқару	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жауапты маманның басшылығымен жоба аясында жеке тапсырмаларды орындау. 2. Есептік ақпаратты ұсынудың белгіленген мерзімдері мен тәртібін сақтау. 1 санат үшін: 1. Қалдықтардың көліктік логистикасын дамыту және оңтайландыру бойынша жобаларды басқару. 2. Іске асырылған шешімдердің тиімділігін бағалау және оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар қалыптастыру. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды тасымалдау жобаларының кезеңдерін жоспарлауға және жүзеге асыруға қатысу. 2. Орындаушылардың тапсырмаларды орындауын бақылау және ішкі қызметтермен өзара әрекеттесуді қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Жобалық іс-әрекеттің және құжат айналымының жалпы принциптері. 2. Жобалық тапсырмаларды орындау тәртібі мен реттілігіне қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Жобаларды басқару принциптері және олардың экология және логистика саласына бейімделуі. 2. Тәуекелдерді, ресурстарды және жобалық қызметтің нәтижелерін бағалау әдістері. 2 санат үшін: 1. Жобаларды басқару және жоспарлау негіздері. 2. Міндеттерді бөлу, мерзімдерді мониторингілеу және жобалар бойынша есептілік тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Жинақталған қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару кестесін бақылауды ұйымдастыру және өнеркәсіптік қалдықтарды мамандандырылған көлікпен тасымалдау		

	Дағды 1: Мамандандырылған көлікпен қалдықтарды шығару кестесін ұйымдастыру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды шығарудың белгіленген кестесі бойынша жұмыстарды орындау. 2. Жауапты тұлғаға кестедегі ауытқулар немесе кідірістер туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорынның өндірістік циклына кіріктірілген қалдықтарды жоюдың кешенді схемалары мен кестелерін әзірлеу. 2. Кестелердің орындалу тиімділігін талдау және оларды оңтайландыру шараларын ұсыну. 2 санат үшін: 1. Көлік жүктемесі мен басым бағыттарды ескере отырып, қалдықтарды шығару кестесін құру және түзету. 2. Кестелердің сақталуын қадағалау және қажет болған жағдайда шұғыл өзгерістер енгізу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды шығарудың бекітілген маршруттары мен кестелері. 2. Ішкі өндірістік тәртіптің және құжат айналымының негіздері. 1 санат үшін: 1. Стратегиялық жоспарлау және көлік ағындарын басқару әдістері. 2. Логистикалық процестерді цифрлық модельдеу және талдау құралдары (ERP, экоплатформалар және т.б.). 2 санат үшін: 1. Көлік операцияларының кестесін жоспарлау және оңтайландыру принциптері. 2. Кесте өзгерген кезде диспетчерлік және өндірістік қызметтермен өзара әрекеттесу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қалдықтардың көлемін болжау және ресурстарды жоспарлау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Келіп түсетін қалдықтардың есебін белгіленген нысандар бойынша жүргізу. 2. Әкету жоспарларын жасау үшін жинақталған көлемдер туралы мәліметтерді беру. 1 санат үшін: 1. Аналитикалық және цифрлық құралдарды пайдалана отырып, қалдықтар көлемінің болжамдарын әзірлеу. 2. Динамика мен өндірістік тәуекелдерді ескере отырып, ресурстарды (көлік, персонал, контейнерлер) бөлуді жоспарлау. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың жинақталу көлеміне және маусымдық өзгерістерге талдау жүргізу. 2. Жоспарланған экспорт көлемін қамтамасыз ету үшін көлік пен жабдыққа қажеттілікті анықтау.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды есепке алу және жіктеу негіздері. 2. Бастапқы есептіліктің нысандары және деректерді беру тәртібі. 1 санат үшін: 1. Статистикалық және цифрлық модельдерге негізделген болжау әдістері (ERP, BI, экоплатформалар). 2. Логистикалық жүйелердегі ресурстарды қамтамасыз етуді стратегиялық жоспарлау принциптері. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды статистикалық болжау және нормалау әдістері. 2. Өндірістік ресурстар мен логистикалық қуаттарды жоспарлау принциптері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Мониторингтің цифрлық жүйелерін басқару	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Орнатылған нұсқаулықтар бойынша мониторинг жүйелерінің интерфейсімен жұмыс істеу. 2. Ақаулар мен ауытқулар туралы деректерді жауапты мамандарға жіберу. 1 санат үшін: 1. Өндірістік процестерге интеграцияланған цифрлық бақылау жүйелерінің кешенін басқару. 2. Тиімділікті бағалау және жабдық пен логистиканың жұмысын оңтайландыру бойынша шешімдерді әзірлеу үшін деректерді талдау. 2 санат үшін: 1. Сандық бақылау жүйелерінің параметрлерін конфигурациялау және олардың жұмысының дұрыстығын бақылау. 2. Өндірістік көрсеткіштер және анықталған ауытқулар туралы есептерді қалыптастыру.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Цифрлық мониторинг жүйелерінің негізгі функциялары және олардың мақсаты. 2. Пайдаланушы интерфейстерімен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде цифрлық бақылау жүйелерін басқару және интеграциялау әдістері. 2. Аналитика және процестерді автоматтандыру құралдары. 2 санат үшін: 1. Қағидаттар жұмыс істеуі жүйелердің мониторингілеу (GPS, ERP, экоплатформалар). 2. Цифрлық жүйелерде деректерді жинау, сақтау және өңдеу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Үлкен деректерді аналитикалық өңдеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Бастапқы деректерді белгіленген цифрлық нысандарға енгізу және жүйелеу. 2. Ақпаратты қарау және сұрыптау үшін стандартты құралдарды пайдалану. 1 санат үшін: 1. Деректерді зияткерлік талдау әдістерін қолдану (data mining, машиналық оқыту) процестерді болжау және оңтайландыру үшін. 2. Ресурстардың тиімділігі мен жоспарлануын бағалау үшін аналитикалық модельдерді әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Деректердің үлкен көлемін өңдеу аналитикалық құралдарды (Excel, Power BI, ERP) пайдалану арқылы. 2. Көрсеткіштерге жиынтық талдау жүргізу және негізгі тенденцияларды анықтау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Электрондық кестелермен және дерекқорлармен жұмыс істеу негіздері. 2. Ақпаратты енгізудің дәлдігі мен толықтығына қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Big Data және талдау құралдарымен (Python, SQL Structured Query Language), BI-платформалар (Business Intelligence) жұмыс істеудің заманауи технологиялары. 2. Болжамды аналитика әдістері және өндірістік процестердің цифрлық модельдерін құру 2 санат үшін: 1. Статистикалық талдау және деректерді визуализациялау әдістері. 2. Ақпараттың үлкен көлемін ұйымдастыру және сақтау принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Бөлімшелер мен мердігерлердің өзара іс-қимылын басқару	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Басқа бөлімшелермен және мердігерлермен өзара әрекеттесу кезінде басшының нұсқауларын орындау. 2. Ақпаратты және есептік деректерді белгіленген байланыс арналары арқылы беру. 1 санат үшін: 1. Кешенді жобаларды жүзеге асыру үшін бөлімшелер мен мердігерлер арасындағы өзара іс-қимыл схемаларын әзірлеу және енгізу. 2. Сыртқы орындаушылардың қызметін үйлестіру және өзара әрекеттесудің тиімділігін бағалау. 2 санат үшін: 1. Ішкі қызметтер мен мердігерлік ұйымдар арасындағы ағымдағы өзара іс-қимылды ұйымдастыру. 2. Өзінің жауапкершілік саласы шегінде шарттық шарттар мен талаптардың орындалуын бақылау.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Ішкі коммуникация және қызметтік бағыныштылық негіздері. 2. Кәсіпорын бөлімшелері арасында ақпарат алмасу ережелері. 1 санат үшін: 1. Серіктестік қатынастарды басқару әдістері және функцияаралық процестермен жүзеге асырылады. 2. Ұйымдық құрылымдар мен өзара іс-қимыл регламенттерін құру принциптері. 2 санат үшін: 1. Мердігерлермен өзара іс-қимыл кезінде үйлестіру және құжат айналымы тәртібі. 2. Бірлескен жұмыстардың нәтижелері бойынша есеп беру және бақылау құжаттарын рәсімдеу ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Қатты тұрмыстық, ірі габаритті және өнеркәсіптік қалдықтарды жинақтау алаңдарына жиналатын қалдықтардың фракциялық және морфологиялық құрамды қалдықтарды басқару процесіне қатысушыларды бақылауды ұйымдастыру	Дағды 1: Нормативтік және әдістемелік материалдарды әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік міндеттерді орындау кезінде қолданыстағы нормативтік және әдістемелік құжаттарды қолдану. 2. Құжаттарды кейіннен әзірлеу үшін бастапқы деректер мен анықтамалық материалдарды дайындау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде нормативтік-әдістемелік құжаттарды әзірлеуді, өзектендіруді және енгізуді ұйымдастыру. 2. Стандарттау және құжаттаманың біркелкілігін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды үйлестіру. 2 санат үшін: 1. Белгіленген талаптар негізінде әдістемелік нұсқаулықтар мен технологиялық карталардың жобаларын әзірлеу. 2. Қолданыстағы нормативтік құжаттарға түзетулер енгізу бойынша ұсыныстар енгізу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Ұйымда қолданылатын нормативтік және әдістемелік құжаттардың негізгі түрлері. 2. Ішкі құжаттаманы ресімдеуге және есепке алуға қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Өндірістік процестерді нормалау, стандарттау және құжаттау әдістері. 2. Әдістемелік құжаттарды әзірлеу мен енгізудің нормативтік-құқықтық негіздері. 2 санат үшін: 1. Нормативтік және әдістемелік материалдарды құрастырудың құрылымы мен ережелері. 2. Ұйымдастырушылық-техникалық құжаттаманы келісу және бекіту тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Талдамалық есептер мен ұсыныстарды дайындау.	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Белгіленген нысандағы есептерге енгізу үшін деректерді жинау және рәсімдеу. 2. Дайындалған мәліметтерді талдау үшін жауапты мамандарға тапсыру. 1 санат үшін: 1. Деректерді өңдеудің цифрлық құралдарын пайдалана отырып, кешенді талдамалық есептерді әзірлеу. 2. Басқарушылық шешімдерді қабылдау үшін басшылыққа аналитикалық материалдар мен ұсыныстарды ұсыну. 2 санат үшін: 1. Жиналған деректер мен өндірістік көрсеткіштер негізінде аналитикалық есептерді дайындау. 2. Технологиялық және логистикалық процестерді жетілдіру бойынша негізделген ұсыныстарды тұжырымдау.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Ішкі есептіліктің негізгі түрлері және оларды ресімдеуге қойылатын талаптар. 2. Есеп нысандарын жүргізу және есептік құжаттарды тапсыру ережелері. 1 санат үшін: 1. Басқарушылық және стратегиялық есептілікті дайындау принциптері. 2. Қызметтің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстарды аналитикалық негіздеу және әзірлеу әдістері. 2 санат үшін: 1. Өндірістік және көліктік деректерді талдау және жүйелеу әдістері. 2. Талдамалық анықтамалар мен ұсыныстарды жасау тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Контейнерлік алаңдардың жағдайын бақылау.	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Контейнер алаңдарын тексеріп көрінетін ластануды немесе зақымдануды жазып алу. 2. Жауапты тұлғаларға санитарлық жағдайдың бұзылуы және тазалау қажеттілігі туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде контейнерлік алаңдардың жағдайын бақылау бойынша жұмыстарды жоспарлау және үйлестіру. 2. Тексерулердің нәтижелерін талдау және алаңдардың санитарлық және техникалық жағдайын жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Контейнерлік алаңдар мен жабдықтардың жай-күйін жүйелі түрде тексеруді ұйымдастыру. 2. Анықталған бұзушылықтардың есебін жүргізеді және олардың жойылуын бақылау.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Контейнерлік алаңдарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын негізгі талаптар. 2. Бұзушылықтар туралы ақпаратты тіркеу және беру ережелері. 1 санат үшін: 1. Контейнерлік алаңдардың жағдайын бақылау және бағалау әдістемесі. 2. Қалдықтарды басқару және аумақтарды санитарлық күтіп ұстау саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен стандарттар. 2 санат үшін: 1. Контейнерлік алаңдарды күтіп ұстау және пайдалану нормативтері. 2. Ішкі есептіліктің нысандары және тексеру нәтижелерін құжаттау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Ведомствоаралықөзара әрекеттесу (қалдықтарды басқару органдарымен, муниципалитеттермен, мердігерлермен).	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қызметтік және есептік ақпаратты белгіленген байланыс арналары арқылы беру. 2. Бөгде ұйымдардың өкілдерімен өзара іс-қимыл жасау кезінде басшының тапсырмаларын орындау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде билік органдарымен, мердігерлермен және серіктестермен өзара әрекеттесу бойынша жұмысты үйлестіру. 2. Келіссөздерде және жобаларды, келісім-шарттарды және есеп беру материалдарын келісу кезінде ұйымның атынан өкілдік ету. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды басқару органдарымен, муниципалдық құрылымдармен және мердігерлік ұйымдармен мәліметтер мен құжаттармен алмасуды ұйымдастыру. 2. Есептілікті және келісімдерді ұсыну мерзімдерінің сақталуын бақылау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Іскерлік және қызметтік қарым-қатынас негіздері. 2. Кәсіпорынның сыртқы ұйымдармен өзара іс-қимылын реттеу. 1 санат үшін: 1. Экология және қалдықтарды басқару саласындағы ведомствоаралық өзара іс-қимылдың заңнамалық және нормативтік-құқықтық негіздері. 2. Кәсіпорындар мен мемлекеттік органдар арасындағы серіктестік және әкімшілік өзара іс-қимылды ұйымдастыру әдістері. 2 санат үшін: 1. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы ведомствоаралық өзара іс-қимыл тәртібі. 2. Мемлекеттік және коммерциялық құрылымдармен өзара іс-қимыл кезінде құжаттамалық қамтамасыз етуге және есеп беруге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 4: Қатты тұрмыстық және өнеркәсіптік қалдықтарды жинау және жинақтау орындарын (алаңдарын)		

орналастырудың бекітілген сызбасына сәйкес қажетті мөлшерде ыдыстарды (контейнерлерді, бункерлерді) орналастыруды бақылау	Дағды 1: Контейнерлерді орналастыру сызбаларын талдау және оңтайландыру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Контейнерлік алаңдарды тексеруді орындау және контейнерлердің нақты орналасуын белгілеу. 2. Белгіленген сызбаларға сәйкессіздіктер туралы ақпаратты жауапты мамандарға беру. 1 санат үшін: 1. Қалдықтар ағыны мен логистикалық маршруттарды талдау негізінде контейнерлерді орналастыру сызбаларын әзірлеу және оңтайландыру. 2. Оңтайлы шешімдерді негіздеу және визуализациялау үшін цифрлық модельдеу құралдарын пайдалану. 2 санат үшін: 1. Контейнерлердің нақты орналастырылуының бекітілген сызбаларға сәйкестігіне талдау жүргізу. 2. Пайдаланудың ыңғайлылығы мен қауіпсіздігін ескере отырып, контейнерлердің орналасуын реттеу бойынша ұсыныстар әзірлеу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Алаңдарда контейнерлерді орналастыруға қойылатын негізгі талаптар. 2. Тексеру нәтижелері бойынша деректерді есепке алу және беру нысандарын толтыру ережелері. 1 санат үшін: 1. Кеңістікті жоспарлау және логистикалық оңтайландыру принциптері. 2. Цифрлық жобалау және талдау құралдары (ГАЖ, CAD, экоплатформалар және т.б.). 2 санат үшін: 1. Контейнерлерді орналастырудың тиімділігін бағалау әдістемесі. 2. Контейнерлік алаңдарды жобалауға және пайдалануға қойылатын нормативтік талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Әдістемелік материалдар мен нұсқаулықтарды әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік тапсырмаларды орындау кезінде қолданыстағы нұсқаулықтар мен әдістемелік құжаттарды қолдану. 2. Әдістемелік материалдарды дайындау үшін бастапқы мәліметтер мен бақылауларды жинау. 1 санат үшін: 1. Бөлімшелер мен кәсіпорындар деңгейінде әдістемелік материалдарды әзірлеуді, үйлестіруді және енгізуді ұйымдастыру. 2. Технологиялық процестер мен қалдықтарды басқару бойынша кешенді нұсқаулықтар мен нұсқаулықтарды әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Жекелеген өндірістік операциялар бойынша нұсқаулықтар мен нұсқаулықтардың жобаларын әзірлеу. 2. Қолданыстағы әдістемелік құжаттарды өзектендіруге және түзетуге қатысу.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Әдістемелік құжаттардың негізгі түрлері мен тағайындалуы. 2. Қызметтік нұсқаулықтар мен технологиялық карталарды ресімдеуге қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Өндірістік процестерді нормалау, стандарттау және құжаттау әдістері. 2. Әдістемелік құжаттарды әзірлеудің нормативтік-құқықтық негіздері мен стандарттары. 2 санат үшін: 1. Әдістемелік материалдар мен нұсқаулықтарды әзірлеу 2. Әдістемелік материалдар мен нұсқаулықтардың құрылымы мен мазмұны. 3. Кәсіпорындағы құжаттаманы келісу және бекіту тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: ЖӨБ (жергілікті өзін-өзі басқару) органдарымен және қалдықтарды басқару операторларымен өзара әрекеттесу	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Белгіленген есептік ақпаратты басшылықтың тапсырмасы бойынша ЖӨБ органдарының өкілдеріне және операторларға беру. 2. Ішкі нұсқаулықтарда белгіленген өзара іс-қимыл тәртібі мен нысандарын сақтау. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды басқару мәселелері бойынша кәсіпорынның ЖӨБ органдарымен және операторлармен өзара іс-қимылын ұйымдастырады және үйлестіруі. 2. Жиналыстарда, келіссөздерде және нормативтік немесе техникалық шешімдерді келісу кезінде кәсіпорынның атынан өкілдік ету. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды жинау және шығару мәселелері бойынша ЖӨБ органдармен және операторлармен жұмыс байланыстарын жүзеге асыру. 2. Мәліметтерді, есептерді және келісімдерді белгіленген мерзімде дайындайды және ұсыну.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Қызметтік және іскерлік хат алмасу негіздері. 2. Сыртқы ұйымдармен өзара іс-қимыл кезіндегі ішкі құжат айналымының ережелері. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды басқару саласындағы заңнамалар мен нормативтік құқықтық актілер және жергілікті өзін-өзі басқару органдарының өкілеттіктері. 2. Экологиялық және коммуналдық салалардағы ведомствоаралық және серіктестік өзара іс-қимыл принциптері. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды басқару жөніндегі ЖӨБ органдарымен және аймақтық операторлармен өзара әрекеттесу тәртібі. 2. Сыртқы ұйымдарға жіберілетін есептік құжаттардың мазмұны мен ресімделуіне қойылатын талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Талдамалық есептілікті дайындау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Бастапқы деректерді жинау және белгіленген үлгілер бойынша есеп беру нысандарын толтыру. 2. Дайындалған есептік материалдарды жауапты мамандарға тапсыру. 1 санат үшін: 1. Деректерді өңдеудің цифрлық құралдарын (Excel, ERP, BI-жүйелерін пайдалана отырып, кешенді аналитикалық есептерді әзірлеу. 2. Басқарушылық шешімдерді қабылдау үшін талдау нәтижелері мен ұсыныстарды басшылыққа ұсыну. 2 санат үшін: 1. Аналитикалық есептерді құрастыру үшін өндірістік деректерді өңдеу және талдау. 2. Есептік мәліметтер негізінде түсіндірме жазбалар мен ұсыныстар дайындау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Ішкі есептік құжаттаманың нысандары мен талаптары. 2. Есептік деректерді жүйелеу және сақтау негіздері. 1 санат үшін: 1. Стратегиялық талдау және басқарушылық есептілікті қалыптастыру принциптері. 2. Аналитикалық мәліметтерді өңдеудің, визуализациялаудың және интерпретациялаудың заманауи әдістері. 2 санат үшін: 1. Ақпаратты статистикалық және аналитикалық талдау әдістері. 2. Талдамалық есептерді ресімдеу және ұсыну тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 5: Қатты тұрмыстық, ірі габаритті және өнеркәсіптік қалдықтарды жинауға, жинауға арналған контейнерлік алаңға жеткізілетін ыдыстардың сапасына бағалау жүргізу, (қақпақтар мен дөңгелектердің болуы, материалдың тиісті беріктігі)	Дағды 1: Сыйымдылықтардың техникалық шарттар мен стандарттарға сәйкестігін бақылау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Ыдыстар мен контейнерлерді көзге көрінетін зақымданулар мен ластанулардың бар-жоғын тексеру. 2. Ыдыстың жай-күйінің анықталған сәйкессіздіктері мен бұзушылықтары туралы жауапты маманға хабарлау. 1 санат үшін: 1. Сыйымдылықтардың стандарттар мен техникалық құжаттама талаптарына сәйкестігін бақылауды ұйымдастыру. 2. Ыдыстардың конструкциясын, таңбалануын және пайдалану шарттарын жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Ыдыстардың белгіленген техникалық шарттарға және таңбалауға сәйкестігін тексеру. 2. Тексерулердің нәтижелерін есепке алу журналын жүргізу және сәйкессіздіктердің жойылуын бақылау.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды уақытша сақтауға арналған ыдыстардың негізгі түрлері мен мақсаты. 2. Ыдыстарды пайдалану кезіндегі қауіпсіздік пен санитарлық жағдайдың жалпы талаптары. 1 санат үшін: 1. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы техникалық стандарттар (ҚР СТ, СанЕмН). 2. Резервуарлардың нормативтік талаптарға сәйкестігін сынау және бағалау әдістері. 2 санат үшін: 1. Резервуарлардың конструкциясы мен жұмысын реттейтін нормативтік құжаттар мен стандарттар. 2. Көзбен шолып және аспаптық бақылауды жүргізу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Контейнерлердің сапасын бағалау жүйесін ұйымдастыру	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Контейнерлерді белгіленген чек-парақтар бойынша тексеруді орындау және көзге көрінетін ақауларды тіркеу. 2. Бастапқы тексеру нәтижелерін жауапты маманға тапсыру. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде контейнерлердің сапасын ішкі бақылау жүйесін әзірлеу және енгізу. 2. Тексерулердің нәтижелерін талдау және контейнерлердің құрылымы мен беріктігін жақсарту бойынша ұсыныстар қалыптастыру. 2 санат үшін: 1. Контейнерлердің сапасына жүйелі түрде тексерулер жүргізуді ұйымдастыру және тексеру актілерін жасау. 2. Анықталған ақаулар мен сәйкессіздіктердің жойылуын бақылау.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Контейнерлердің жағдайын визуалды бағалаудың негізгі критерийлері. 2. Тексеру және есеп беру нысандарында жазбаларды жүргізу ережелері. 1 санат үшін: 1. Сапаны бақылау және стандарттау жүйесін ұйымдастырудың әдістемесі. 2. Нормативтік-техникалық база және контейнерлік жабдықтардың сапасын басқарудың заманауи тәсілдері. 2 санат үшін: 1. Контейнерлердің сапасы мен техникалық жай-күйін бағалауды жүргізу тәртібі. 2. Контейнерлердің материалдары мен конструкцияларына қойылатын талаптарды реттейтін нормативтік құжаттар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Әдістемелік материалдар мен нұсқаулықтарды әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмыс тапсырмаларын орындау кезінде қолданыстағы нұсқаулықтар мен әдістемелік материалдарды қолдану. 2. Бастапқы деректер мен ұсыныстарды жинау нұсқаулықтарды кейіннен әзірлеу. 1 санат үшін: 1. Әдістемелік құжаттарды әзірлеу, бекіту және енгізу үдерісіне басшылық жасау. 2. Технологиялық және ұйымдастырушылық процестер бойынша кешенді нұсқаулықтар мен нұсқаулықтарды әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Жекелеген өндірістік процестер бойынша нұсқаулықтар мен әдістемелік материалдардың жобаларын әзірлеу. 2. Қолданыстағы әдістемелік құжаттарды қайта қарауға және түзетуге қатысу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Кәсіпорындағы әдістемелік құжаттардың негізгі түрлері мен мақсаты. 2. Технологиялық құжаттаманы рәсімдеу және сақтау ережелері. 1 санат үшін: 1. Өндірістік процестерді нормалау және стандарттау әдістері. 2. Әдістемелік құжаттарды әзірлеуге және бекітуге қойылатын нормативтік-құқықтық талаптар. 2 санат үшін: 1. Әдістемелік материалдар мен нұсқаулықтардың құрылымы мен мазмұны. 2. Өндірістік құжаттаманы келісу және бекіту тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Жүйелік ақауларды жою үшін жеткізушілермен және мердігерлермен өзара әрекеттесу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жабдықтың немесе контейнерлердің анықталған ақаулары туралы жауапты тұлғаларға хабарлау. 2. Жеткізілген материалдардың немесе бұйымдардың байқалған ақаулары туралы ақпарат беру. 1 санат үшін: 1. Жабдықтар мен материалдардағы ақауларды жүйелі түрде жою бойынша жеткізушілермен және мердігерлермен жұмысты үйлестіру. 2. Қайталанатын ақаулардың себептерін талдау және түзету шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Анықталған ақауларды жою бойынша мердігерлік ұйымдармен және жеткізушілермен жұмысқа қатысу. 2. Ақаулықтарды жою нәтижелері туралы актілерді, өтінімдерді және есептерді құрастыру.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қызметтік өзара іс-қимыл мен есептіліктің негізгі принциптері. 2. Техникалық ақаулар туралы ақпаратты тіркеу және беру тәртібі. 1 санат үшін: 1. Ақауларды талдау және жеткізу сапасын басқару әдістері. 2. Жабдықтаушылармен және мердігерлік ұйымдармен өзара іс-қимылдың нормативтік-шарттық негіздері. 2 санат үшін: 1. Сәйкессіздіктер анықталған жағдайда жеткізушілермен және мердігерлермен өзара іс-қимыл тәртібі. 2. Актілерді, өтінімдерді және техникалық есептерді ресімдеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Контейнерлердің сапасы туралы талдамалық есептерді дайындау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Контейнерлерді көзбен шолып тексеруді орындау және жай-күйі туралы деректерді жазып алу. 2. Тексеру нәтижелері бойынша бастапқы есептіліктің стандартты нысандарын толтыру. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды басқару органдары мен қадағалау құрылымдары үшін контейнерлердің сапасы туралы талдамалық материалдар мен есептерді қалыптастыру. 2. Контейнерлерді пайдаланудың сенімділігі мен тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Контейнерлерге техникалық байқаулар мен беріктік сынақтарын жүргізу, тексеру нәтижелерін рәсімдеу. 2. Ақаулар бойынша деректерді талдау және оларды жою бойынша ұсыныстар дайындау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарға арналған контейнерлерді пайдалануға қойылатын талаптар. 2. Ыдыстардың техникалық жағдайын санитарлық және экологиялық бағалау негіздері. 1 санат үшін: 1. Контейнерлік жабдықты пайдалануға қойылатын санитарлық және экологиялық талаптар. 2. Қазақстан Республикасының Ұлттық стандарттары және контейнерлердің техникалық жағдайын бағалау әдістері. 2 санат үшін: 1. Контейнерлік жабдықты қабылдау және мерзімді сапаны бақылау әдістері. 2. Контейнерлік конструкциялардың типтік ақаулары және оларды анықтау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 6: Қатты тұрмыстық және өнеркәсіптік қалдықтарды бөлек жинақтау жүйесін ресімдеудің бірыңғай стандартына сәйкес келетін контейнерлерде таңбалаудың болуын бақылау		

	Дағды 1: Таңбалаудың мемлекеттік және салалық стандарттарға сәйкестігін бақылау	Машықтар:
		Санат жоқ: 1. Бекітілген нысандар мен шаблондар бойынша контейнерлерде таңбалаудың болуын тексеру. 2. Бақылау парақтарында таңбалаудың болмауы немесе бүлінуі жағдайларын жазып алу. 1 санат үшін: 1. Таңбалаудың стандарттар мен техникалық құжаттама талаптарына сәйкестігін кешенді бақылауды ұйымдастыру. 2. Аймақтық немесе корпоративтік бағдарламалар шеңберінде таңбалау жүйесін жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Таңбалау элементтерін қолданыстағы мемлекеттік және салалық стандарттармен салыстыру. 2. Сәйкессіздік актілерін жасау және таңбалаудағы қателерді түзетуді бақылау.
		Білімдер:
		Санат жоқ: 1. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы контейнерлерді таңбалауға қойылатын негізгі талаптар. 2. Бақылау нәтижелерін көзбен шолып тексеру және құжаттау қағидалары. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды бөлек жинауға арналған контейнерлерді таңбалауға қойылатын әдіснамалық база және талаптар. 2. Кәсіпорын немесе муниципалитет деңгейінде таңбалауды бақылаудың заманауи стандарттары мен тәжірибелері. 2 санат үшін: 1. Контейнерлерді таңбалауды реттейтін мемлекеттік стандарттар (МЕМСТ, ҚР СТ) және салалық регламенттер. 2. Сәйкессіздіктерді тексеру және құжаттау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Кәсіпорын/өңір аумағында таңбалауды бақылау жүйесін ұйымдастыру	Машықтар:
		Санат жоқ: 1. Контейнерлердің таңбалануын визуалды тексеруге қатысу және тексеру нәтижелерін тіркеу. 2. Сәйкессіздіктер туралы ақпаратты жауапты тұлғаларға немесе есепті нысандарға жіберу. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе аймақ деңгейінде таңбалауды бақылау жүйесін әзірлеу және енгізу. 2. Тексеру нәтижелерін талдау және жүйені жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды жинақтау алаңдарында таңбалауды тұрақты тексеруді ұйымдастыру. 2. Бөлімшелер деңгейінде бақылау нәтижелері бойынша есептер мен актілер жасау.

	Білімдер:
	Санат жоқ: 1. Контейнерлерді таңбалауға және қалдықтарды бөлек жинақтау белгілеріне қойылатын негізгі талаптар. 2. Бұзушылықтарды бақылау және тіркеу журналын жүргізу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Контейнерлерді таңбалау саласындағы әдіснамалық база, нормативтік актілер және стандарттар. 2. Кәсіпорын/Муниципалитет деңгейінде таңбалауды кешенді бақылауды ұйымдастыру принциптері. 2 санат үшін: 1. Контейнерлерді таңбалауға және есепке алу жүйелеріне қойылатын мемлекеттік және корпоративтік талаптар. 2. Сәйкессіздіктерді құжаттау және таңбалауды бақылау дерекқорын жүргізу әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Таңбалау бойынша әдістемелік материалдарды әзірлеу	Машықтар:
	Санат жоқ: 1. Контейнерлерде міндетті таңбалаудың болуын анықтау. 2. Таңбалауды бекітілген үлгілермен және стандарттармен салыстыру. 3. Анықталған сәйкессіздіктерді тіркеу және тексеру актілерін ресімдеу 1 санат үшін: 1. Қалдықтар жиналатын жерлерде таңбалауды үнемі тексеріп отыру. 2. Белгілердің оқылуын, беріктігін және дұрыстығын тексеру. 3. Бұзушылықтардың есебін жүргізу және нәтижелерді талдау. 4. Халықты ақпараттандыруды жақсарту және таңбалаудың оқылуын арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Таңбалау жүйесі бойынша нұсқаулықтар мен әдістемелік материалдарды әзірлеу. 2. Таңбалаудың мемлекеттік және салалық стандарттарға сәйкестігін бақылау. 3. Кәсіпорын немесе муниципалитет деңгейінде таңбалауды кешенді бақылауды ұйымдастыру.
	Білімдер:
	Санат жоқ: 1. Қалдықтарды бөлек жинауға арналған контейнерлерді таңбалауға қойылатын талаптар. 2. Таңбалауды бақылауды ұйымдастыру туралы негізгі ұғымдар. 1 санат үшін: 1. Таңбалауды тексеру кезінде бақылау және құжат айналымы регламенттері. 2. Ақпараттық белгілердің тиімділігін талдау әдістері. 2 санат үшін: 1. Нормативтік құқықтық актілер және контейнерлерді таңбалаудың әдіснамалық негізі. 2. Таңбалауды ресімдеу бойынша мемлекеттік және салалық стандарттардың талаптары. 3. Бақылаушы ұйымдармен өзара іс-қимыл тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Персоналды таңбалау ережелеріне үйрету	Машықтар:
		Санат жоқ: 1. Таңбалау нұсқауларымен танысыңыз және оларды іс жүзінде қолдану. 2. Әріптестерге жауапты маманның басшылығымен таңбалау ережелері туралы ақпарат беру. 1 санат үшін: 1. Таңбалау ережелері бойынша оқыту бағдарламалары мен әдістемелік сабақтарды әзірлеу және өткізу. 2. Талаптарды меңгеру деңгейін бағалау және персоналды оқыту жүйесін жақсарту бойынша ұсыныстар дайындау. 2 санат үшін: 1. Қызметкерлерге таңбалау ережелерін қолдану бойынша нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру. 2. Таңбаланған контейнерлермен жұмыс істеу кезінде талаптардың сақталуын бақылау.
		Білімдер:
		Санат жоқ: 1. Контейнерлерді таңбалауға және қалдықтар фракцияларын белгілеуге қойылатын негізгі талаптар. 2. Таңбаланған ыдыспен жұмыс істеу бойынша кәсіпорынның ішкі регламенттері. 1 санат үшін: 1. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы қызметкерлерді оқытудың және білімдерін тексерудің заманауи әдістері. 2. Персоналды таңбалау мен даярлауға қойылатын талаптарды реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орнында бастапқы және қайталама нұсқамалар жүргізу тәртібі. 2. Контейнерлерді таңбалау және бөлек жинау белгілері бойынша әдістемелік материалдар мен стандарттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Аналитикалық есептерді дайындау және таңбалау жүйесін жетілдіру	Машықтар:
		Санат жоқ: 1. Контейнерлерді таңбалаудың нақты күйі туралы деректерді жинау. 2. Ішкі есептіліктің белгіленген нысандарына ақпарат енгізу. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе аймақ деңгейінде таңбалау жүйесін жетілдіру бойынша аналитикалық материалдар мен ұсыныстар әзірлеу. 2. Деректерді талдау және енгізілген шешімдердің тиімділігін бағалау үшін сандық құралдарды пайдалану. 2 санат үшін: 1. Таңбалауды тексеру нәтижелерін талдану және жиынтық есептер жасау. 2. Қайталанатын қателерді анықтану және оларды жою шараларын ұсыну.

		Білімдер:
		Санат жоқ: 1. Контейнерлерді таңбалауға қойылатын негізгі талаптар және есепке алу ережелері. 2. Ішкі есеп беру нысандары және талдау үшін деректерді беру тәртібі. 1 санат үшін: 1. Таңбалау сапасын және оның тиімділік көрсеткіштерін талдау әдістері. 2. Қалдықтарды таңбалау жүйесін жетілдірудің нормативтік-құқықтық және әдістемелік базасы. 2 санат үшін: 1. Деректерді талдау және аналитикалық есептерді қалыптастыру әдістері. 2. Таңбалау жүйесінің дұрыстығы мен тиімділігін бағалау критерийлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Техникалық ақауы бар контейнерлер жеткізілген жағдайда ақау ведомостарын және оларды ресімдеу стандартын жасау	Дағды 1: Ақау ведомостарын ресімдеудің дұрыстығын бақылау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Маманның басшылығымен ақаулар туралы есептердің белгіленген нысандарын толтыру. 2. Құжаттарды тексеруге және нақтылауға жауапты тұлғаларға тапсыру. 1 санат үшін: 1. Бөлім немесе кәсіпорын деңгейінде ақаулық туралы мәлімдемелердің дұрыс толтырылуын бақылау жүйесін ұйымдастыру. 2. Жабдықтардың сенімділігін арттыру бойынша ұсыныстар дайындау үшін ведомостардың деректерін талдау және жүйелік ақауларды жою. 2 санат үшін: 1. Белгіленген шаблондар бойынша ақау ведомостарының дұрыс толтырылуын тексеру. 2. Анықталған ақаулар туралы ақпараттың толықтығын және олардың жіктелуін бақылау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік және техникалық құжаттаманы ресімдеуге қойылатын негізгі талаптар. 2. Ақаулы ведомостардың мақсаты мен құрылымы. 1 санат үшін: 1. Ақауларды талдау және жабдықтың техникалық жағдайын бағалау әдістері. 2. Құжат айналымы және техникалық құжаттаманы ішкі бақылау стандарттары 2 санат үшін: 1. Техникалық құжаттарды және ақау актілерін ресімдеуге қойылатын нормативтік талаптар. 2. Түзетулерді енгізу және ведомостарды келісу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Құжаттаманы ресімдеу талаптарын әзірлеу және енгізу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Құжаттарды рәсімдеу кезінде қолданыстағы нұсқаулықтар мен шаблондарды қолдану. 2. Міндетті деректемелердің болуын және нысандарды толтырудың дұрыстығын тексеру. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде құжаттаманы ресімдеуге қойылатын талаптарды әзірлеуді, енгізуді және жаңартуды ұйымдастыру. 2. Ресімдеу стандарттарының сақталуына әдістемелік басшылықты және аудитті жүзеге асыру. 2 санат үшін: 1. Құжаттаманы рәсімдеу бойынша ішкі нұсқаулықтардың жобаларын әзірлеу. 2. Техникалық және есептік материалдарды дайындау кезінде белгіленген талаптардың сақталуын бақылау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Іс қағаздарын жүргізудің және ішкі құжат айналымының негізгі ережелері. 2. Бастапқы өндірістік және техникалық құжаттарды ресімдеуге қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік және корпоративтік стандарттар, халықаралық стандарттар, техникалық құжаттаманы ресімдеу бойынша. 2. Құжат айналымын стандарттау, біріздендіру және автоматтандыру әдістері. 2 санат үшін: 1. Қызметтік, өндірістік және есептік құжаттаманы ресімдеу стандарттары. 2. Ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды бекіту және енгізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Ақаулық статистикасын және жүйелік ақауларды талдау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Анықталған ақаулар туралы бастапқы деректерді жинау және стандартты есепке алу нысандарын толтыру. 2. Қайталанатын ақаулар туралы ақпаратты жауапты маманға беру. 1 санат үшін: 1. Ақаулар статистикасын талдау нәтижелері бойынша аналитикалық есептерді әзірлеу. 2. Жүйелік ақауларды жою және жабдықтың сенімділігін арттыру бойынша ұсыныстар қалыптастыру. 2 санат үшін: 1. Ақаулардың түрлері мен себептері бойынша деректерді өңдеуді және топтастыруды жүзеге асыру. 2. Жиынтық есептерді дайындау және қайталанатын жүйелік мәселелердің тенденцияларын анықтау.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Ақауларды статистикалық есепке алу және жіктеу негіздері. 2. Журналдарды жүргізу тәртібі және техникалық мәселелерді тіркеу нысандары. 1 санат үшін: 1. Істен шығуды болжау және талдау әдістері (Pareto, ABC-талдау, RCA және т.б.). 2. Сенімділікті басқару және қайталанатын ақаулардың алдын алу принциптері. 2 санат үшін: 1. Статистикалық талдау және аналитикалық есептерді құрастыру әдістері. 2. Жабдықтың техникалық ақауларын диагностикалау және жіктеу негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 2: Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қатты тұрмыстық, ірі габаритті және өнеркәсіптік қалдықтарды жинақтау үшін техникалық жай-күйінің ақауларын жоюды және сыйымдылықтарды таңбалауды бақылауды ұйымдастыру	Дағды 1: Шаруашылық жүргізуші субъектілермен өзара іс-қимылды ұйымдастыру және ақауларды жойғаннан кейін контейнерлерді тексеру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жөндеу немесе қалпына келтіру жұмыстарынан кейін контейнерлерді тексеруге қатысу. 2. Анықталған қайталама ақаулар мен сәйкессіздіктер туралы жауапты тұлғаларға хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе аймақ деңгейінде ақауларды жоюды бақылау және мердігерлермен өзара әрекеттесу бойынша жұмысты үйлестіру. 2. Қалпына келтірілген контейнерлердің сапасын тексеру және жөндеу жұмыстарының тиімділігін бағалау жүйесін әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде шаруашылық жүргізуші субъектілермен және мердігерлермен өзара іс-қимылды ұйымдастыру. 2. Ақауларды жою сапасын тексеріп, қайталама тексерулердің нәтижелері бойынша актілер жасау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Контейнерлердің техникалық жағдайына қойылатын негізгі талаптар. 2. Тексеру нәтижелерін тіркеу және ақпаратты беру тәртібі. 1 санат үшін: 1. Орындалған жұмыстардың сапасын бақылау және контейнерлік жабдықтардың беріктігін бағалау әдістері. 2. Қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы шаруашылық жүргізуші субъектілермен өзара іс-қимылдың нормативтік-құқықтық актілері мен стандарттары. 2 санат үшін: 1. Ақаулықтарды жою кезінде мердігерлік ұйымдармен өзара әрекеттесу тәртібі. 2. Контейнерлерді жөндеуден кейін қабылдауға қойылатын нормативтік құжаттарға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Актілер мен есептілікті құрастыру. Фото- және бейнетіркеулер	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Белгіленген нұсқаулықтар бойынша контейнерлік алаңдар мен жабдықтарды фото- және бейнетіркеуді орындау. 2. Тексеру актілерінің стандартты нысандарын толтырыңыз және оларды жауапты мамандарға тапсыру. 1 санат үшін: 1. Контейнерлер мен алаңдардың техникалық жай-күйін фото- және бейнетіркеу жүйесін ұйымдастыру. 2. Кәсіпорын немесе аймақ деңгейінде актілер мен аналитикалық есептердің сапасы мен толықтығын бақылау. 2 санат үшін: 1. Фото- және бейнематериалдарды қоса бере отырып, тексеру актілері мен ақау ведомостарын жасау. 2. Тексерулер нәтижелері және бұзушылықтарды жою бойынша есептерді ресімдеу және жүйелеу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Актілерді және ішкі есептерді құрастыруға қойылатын негізгі талаптар. 2. Өндірістік тексерулер кезінде фото және бейне жабдықтарды пайдалану ережелері. 1 санат үшін: 1. Құжат айналымы, фототүсірілім және электронды мәліметтер мұрағатының стандарттары. 2. Фото- және интеграциялау әдістері бейнеесеп берушілік ішкі бақылау және мониторинг жүйесіне. 2 санат үшін: 1. Актілер мен есептік құжаттарды ресімдеуге қойылатын нормативтік талаптар. 2. Есептік құжаттамада фото- және бейнематериалдарды сақтау және пайдалану тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 3: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану және оларды сақтау тәртібін сақтау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе учаске деңгейінде еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру. 2. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау. 2. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге бастапқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Апаттық және қауіпті жағдайлар туындаған кездегі жүріс-тұрыс қағидалары. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқарудың заманауи әдістері. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен жергілікті ережелерді әзірлеудің әдістемелік негіздері. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттар. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды жүргізу, есепке алу және құжаттаманы рәсімдеу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Өрттердің алдын алу және өрт қаупін азайту шараларын әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 2. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастыру.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт сөндіру құралдарының орналасқан жері және оларды пайдалану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер. 2. Өрт қаупін талдау және өртке қарсы іс-шараларды жоспарлау әдістері. 2 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар. 2. Персоналдың өрт кезіндегі іс-қимыл тәртібі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқаулықтар жүргізу
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Жұмыс орнында тазалықты сақтау және белгіленген талаптарға сәйкес жұмыс киімдерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастыру және бақылау. 2. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 2. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік үй-жайларға қойылатын негізгі санитарлық ережелер мен гигиеналық талаптар. 2. Қалдықтармен, ластанған ыдыстармен және жеке қорғаныс құралдарымен жұмыс істеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік санитарлық ережелер, нормалар мен стандарттар. 2. Өндірісті бақылау және санитарлық-гигиеналық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері. 2 санат үшін: 1. Өнеркәсіптік санитария және еңбек гигиенасы бойынша нормативтік құжаттар. 2. Үй-жайларды, жабдықтар мен жабдықтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Ауызекі сөйлеу дағдылары Бастамашылық Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Құрылыс қалдықтарын басқару жөніндегі бас инженер
	7	Өнеркәсіптік қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	6	Инженер-эколог
	6	Қалдықтарды жинауды және тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер
	6	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер
	6	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
20. Кәсіптің карточкасы «Қалдықтарды қайта өңдеу және пайдалану жөніндегі инженер-технолог»:		
Топтың коды:	2149-9	

Қызмет атауының коды:	2149-9-014		
Кәсіптің атауы:	Қалдықтарды қайта өңдеу және пайдалану жөніндегі инженер-технолог		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Параграф 49. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының инженер-технологы (Технологы) (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді) Инженер-технолог (Технолог)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	• I санатты инженер-технолог: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты инженер-технолог лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 2 жыл; • II санатты инженер-технолог: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ инженер-технолог лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл; • санаты жоқ инженер-технолог: еңбек өтіліне немесе техникалық және кәсіптік білім талаптарына сәйкес кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, орта білімнен кейінгі тиісті мамандық (біліктілік) бойынша (орта арнаулы, орта кәсіптік) білімі және I санатты техник лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл болуы тиіс.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қалдықтарды және қайталама материалдарды өндірісте қайта пайдалану мақсатында оларды қайта өңдеу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қалдықтардың құрамы мен қайта өңдеу мүмкіндіктерін анықтау үшін олардың әртүрлі түрлеріне талдау жүргізу. 2. Қалдықтарды қайта өңдеудің жаңа технологиялары мен әдістерін әзірлейді және олардың тиімділігін арттыру және шығындарды азайту үшін қолданыстағы қайта өңдеу процестерін оңтайландырады.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қайта өңделген қалдықтардан алынатын өнімдердің сапасын және олардың белгіленген стандарттарға сәйкестігін бақылауды ұйымдастыру. 2. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Қалдықтардың құрамы мен қайта өңдеу мүмкіндіктерін анықтау үшін олардың әртүрлі түрлеріне талдау жүргізу.			

	Дағды 1: Күрделі қалдықтарды талдау әдістемелерін әзірлеу.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Белгіленген нұсқаулықтар бойынша талдау үшін қалдықтардың үлгілерін дайындау. 2. Маманның басшылығымен ең қарапайым зертханалық операцияларды орындау 1 санат үшін: 1. Күрделі және көп компонентті қалдықтарды талдау әдістемелерін әзірлеу және енгізу. 2. Нәтижелердің дұрыстығын бағалау және талдаудың дәлдігін арттыру бойынша шараларды әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Стандартты әдістерді қолдана отырып, қалдықтардың құрамына зертханалық зерттеулер жүргізу. 2. Қолданыстағы аналитикалық әдістерді сынауға және түзетуге қатысу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтардың негізгі түрлері және олардың қауіптілігі бойынша жіктелуі. 2. Сынамаларды іріктеу және қалдықтардың үлгілерімен жұмыс істеу қағидалары. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды талдау үшін қолданылатын аналитикалық химияның, спектрометрияның және хроматографияның заманауи әдістері. 2. Нормативтік-әдістемелік база және стандарттар күрделі қалдықтарды зерттеуге арналған. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың химиялық және физика-химиялық құрамын талдау әдістемесі. 2. Зертханалық журналдарды және сынақ хаттамаларын ресімдеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Өңдеу технологияларын таңдау үшін қасиеттерді кешенді бағалау.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Белгіленген нұсқаулықтарға сәйкес талдау үшін қалдықтардың сынамаларын алу. 2. Өлшеулер мен бақылаулардың нәтижелерін кейіннен бағалау үшін жауапты мамандарға беру. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды өңдеудің оңтайлы технологияларын таңдау мақсатында олардың қасиеттерін кешенді бағалауды жүзеге асыру. 2. Қалдықтардың құрамы мен қасиеттерін ескере отырып, технологиялық процестерді қолдану бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың қайта өңдеуге жарамдылығын анықтау үшін олардың физика-химиялық қасиеттерін бағалауды жүргізу. 2. Алынған мәліметтерді нормативтік көрсеткіштермен және техникалық шарттармен салыстыру.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Қалдықтардың негізгі сипаттамалары және олардың қауіптілік түрлері мен сыныптары бойынша жіктелуі. 2. Қайта өңдеуді бағалау үшін сынамаларды іріктеу және сақтау тәртібі. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды техникалық-технологиялық бағалау әдістері және қайта өңдеу технологияларын таңдау критерийлері. 2. Қалдықтармен жұмыс істеуді және оларды кәдеге жаратуды реттейтін нормативтік және әдістемелік құжаттар. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың қасиеттерін (ылғалдылығы, тығыздығы, күлділігі, құрамы) талдау әдістемесі. 2. Қалдықтардың әртүрлі түрлерін өңдеудің технологиялық сызбаларын таңдау негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Қайталама пайдалану мүмкіндігі туралы қорытындылар дайындау.	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды пайдалану мүмкіндігін кейіннен бағалау үшін олардың құрамы мен жай-күйі туралы ақпаратты жинау және беру. 2. Сынамаларды іріктеу және тексеру нәтижелері бойынша бастапқы деректердің белгіленген нысандарын толтыру. 1 санат үшін: 1. Зертханалық және техникалық-экономикалық мәліметтер негізінде қалдықтарды қайта пайдалану мүмкіндігі туралы қорытындыларды әзірлеу және рәсімдеу. 2. Материалдарды қайта өңдеу және қайта пайдалану бағыттары бойынша ұсыныстар қалыптастыру. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың қасиеттеріне талдау жүргізу және оларды қайта пайдалану әлеуетін анықтау. 2. Қорытындыларды рәсімдеу үшін техникалық анықтамалар мен материалдарды дайындау.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Қайта пайдалануға жарамды қалдықтардың негізгі санаттары. 2. Бастапқы есепке алу құжаттамасын толтыру қағидалары. 1 санат үшін: 1. Қайталама ресурстарды бағалау критерийлері және қайта пайдаланудың техникалық-экономикалық негіздемесінің әдістері. 2. Қалдықтармен және қайталама материалдық ресурстармен жұмыс істеудің нормативтік-әдістемелік базасы. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың қайталама пайдалануға жарамдылығын талдау әдістемесі. 2. Қайталама ресурстарды бағалауға және жіктеуге қойылатын нормативтік құжаттарға қойылатын талаптар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Қайта өңдеу технологияларын жетілдіру бойынша ұсыныстарды қалыптастыру.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды қайта өңдеудің технологиялық процестерін қадағалау және анықталған ауытқуларды тіркеу. 2. Жабдықтың жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар мен ескертулерді жауапты мамандарға беру. 1 санат үшін: 1. Озық тәжірибелер мен инновациялық шешімдерді ескере отырып, қалдықтарды қайта өңдеу технологияларын жетілдіру бойынша стратегиялық ұсыныстарды қалыптастыру. 2. Ұсынылып отырған өзгерістердің экономикалық және экологиялық тиімділігін бағалау. 2 санат үшін: 1. Өндірістік процестерді талдау және тиімділігі төмен немесе ресурстарды ысырап ететін учаскелерді анықтау. 2. Жабдықтарды жаңарту және технологиялық режимдерді оңтайландыру бойынша ұсыныстар әзірлеу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды қайта өңдеудің технологиялық процестерінің негіздері. 2. Ақпаратты берудің ішкі тәртібі және жақсарту бойынша ұсыныстар. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеудің заманауи технологиялары және оларды жаңғырту әдістері. 2. Инновациялық шешімдер мен экологиялық тиімділікті техникалық-экономикалық талдау әдістері. 2 санат үшін: 1. Технологиялық процестерді талдау және кедергілерді анықтау әдістері. 2. Технологиялық желілерді оңтайландыру және өндіріс шығындарын азайту принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Қалдықтарға морфологиялық және химиялық талдау жүргізу, стандартты зертханалық әдістерді қолдану.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Маманның басшылығымен қалдықтардың сынамаларын талдауға дайындау және ең қарапайым өлшемдерді жүргізу. 2. Бекітілген нұсқауларға сәйкес стандартты зертханалық процедураларды орындау. 1 санат үшін: 1. Нәтижелердің дәлдігі мен дұрыстығын бақылауды қамтамасыз ете отырып, қалдықтарға морфологиялық және химиялық талдау жүргізуді ұйымдастыру. 2. Күрделі қалдықтарды зерттеудің зертханалық әдістерін әзірлеу және жетілдіру. 2 санат үшін: 1. Стандартты әдістерді қолдана отырып, қалдықтарға морфологиялық және химиялық талдау жүргізу. 2. Зерттеу нәтижелерін белгіленген талаптарға сәйкес рәсімдеу.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтардың морфологиялық классификациясының негіздері. 2. Химиялық заттармен және зертханалық жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. 1 санат үшін: 1. Аналитикалық химияның заманауи әдістері, қалдықтарды спектрлік және аспаптық талдау. 2. Нормативтік-әдістемелік база және қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы зертханалық бақылау стандарттары. 2 санат үшін: 1. Қалдықтардың физика-химиялық қасиеттерін (ылғалдылығы, күлділігі, құрамы, тығыздығы және т.б.) талдау әдістері. 2. Қалдықтарды зертханалық бақылауға арналған нормативтік құжаттар мен әдістемелік нұсқаулар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Қалдықтарды қайта өңдеудің жаңа технологиялары мен әдістерін әзірлейді және олардың тиімділігін арттыру және шығындарды азайту үшін қолданыстағы қайта өңдеу процестерін оңтайландырады.	Дағды 1: Қайта өңдеудің жаңа технологияларын әзірлеу және енгізу.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды белгіленген технологиялық схемалар бойынша орындау. 2. Қалдықтарды қайта өңдеу процесін қадағалау және регламенттерден ауытқуларды тіркеу. 1 санат үшін: 1. Ресурстарды үнемдеу мен экологиялық қауіпсіздікті ескере отырып, қайта өңдеудің жаңа технологияларын әзірлеу және енгізу. 2. Енгізілетін шешімдерге техникалық-экономикалық және экологиялық бағалау жүргізу. 2 санат үшін: 1. Жетілдірілген технологиялық шешімдерді сынақтан өткізуге және енгізуге қатысу. 2. Жабдықтың параметрлерін оңтайландыру және қайта өңдеу режимдерін түзету бойынша ұсыныстар енгізу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтардың әртүрлі түрлерін қайта өңдеудің технологиялық процестерінің негіздері. 2. Қалдықтармен жұмыс істеу кезіндегі еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. 1 санат үшін: 1. Термиялық, механикалық және биотехнологиялық әдістерді қоса алғанда, қалдықтарды өңдеу мен кәдеге жаратудың заманауи технологиялары. 2. Инновациялық жобалау, тиімділікті бағалау және жаңа технологиялық процестерді енгізу әдістері. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеу мен кәдеге жаратудың технологиялық сызбаларын құру принциптері. 2. Қалдықтарды қайта өңдеуді реттейтін нормативтік-техникалық құжаттама.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Цифрлық құралдарды пайдалана отырып, процестерді оңтайландыру.	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Деректерді цифрлық есепке алу нысандарына енгізу және толтырудың дұрыстығын бақылау. 2. Цифрлық платформалардың негізгі функцияларын белгіленген нұсқауларға сәйкес пайдалану. 1 санат үшін: 1. Цифрлық технологиялар мен аналитикалық платформаларды пайдалана отырып, өндірістік процестерді оңтайландыру бойынша шешімдерді әзірлеу және енгізу. 2. Процестерді цифрландырудың тиімділігін талдау және оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар қалыптастыру 2 санат үшін: 1. Өндірістік процестерді талдау және тиімсіз операцияларды анықтау үшін цифрлық құралдарды қолдану. 2. Цифрлық мониторинг деректері негізінде технологиялық және логистикалық процестерді оңтайландыру бойынша ұсыныстар әзірлеу.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Бухгалтерлік есеп пен мониторингтің цифрлық жүйелерімен жұмыс істеу негіздері (ERP, Excel, мамандандырылған платформалар). 2. Деректерді электронды түрде сақтау және беру ережелері. 1 санат үшін: 1. Өндірісті және логистиканы басқарудың заманауи цифрлық құралдары (BI (Business Intelligence), IoT (Internet Of Things), ERP (Enterprise Resource Planning), SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition). 2. Қалдықтарды қайта өңдеу және басқару тиімділігін арттыру үшін деректерді талдау және цифрлық жүйелерді жобалау әдістері. 2 санат үшін: 1. Деректерді цифрлық талдау әдістері (диспетчерлеу, өнімділікті бақылау, көрсеткіштерді талдау). 2. Қалдықтарды қайта өңдеу және логистика процестеріне цифрлық жүйелерді интеграциялау принциптері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Экономикалық және экологиялық тиімділікті бағалау.	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Ресурстарды тұтыну және қоршаған ортаға әсер ету көрсеткіштері бойынша есептеулер үшін бастапқы деректерді жинау. 2. Өндіріс процесі мен тиімділігінің динамикасын көрсететін көрсеткіштерді бекіту. 1 санат үшін: 1. Енгізілетін технологиялар мен процестердің экономикалық және экологиялық тиімділігін кешенді бағалауды әзірлеу. 2. Шығындар мен экологиялық тәуекелдерді азайтуды ескере отырып, технологияларды оңтайландыру бойынша ұсыныстар қалыптастыру. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеудің қолданыстағы процестерінің экономикалық және экологиялық тиімділігін бағалау. 2. Технологиялық параметрлер өзгерген кезде шығындар мен ресурстарға талдау жүргізу.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Техникалық-экономикалық есептеулер мен өнімділік көрсеткіштерінің негіздері. 2. Өндірістік процестерді экологиялық бағалаудың негізгі принциптері. 1 санат үшін: 1. Техникалық-экономикалық талдаудың және экологиялық аудиттің заманауи әдістері. 2. Қазақстан Республикасының экологиялық реттеу және табиғатты ұтымды пайдалану саласындағы нормативтік-әдістемелік базасы. 2 санат үшін: 1. Енгізілетін технологиялардың экономикалық тиімділігін есептеу әдістемесі. 2. Экологиялық нормалау және қоршаған ортаға әсерді бағалау принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Инновациялық жобаларды басқару.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Инновацияларды енгізу кезінде қосалқы операцияларды орындау. 2. Жұмыс барысы туралы мәліметтерді жинау және жүйелеу. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеу саласындағы инновациялық жобаларды іске асыру кезеңдерін жоспарлау және үйлестіру. 2. Жобаға қатысушылардың өзара іс-қимылын ұйымдастыру, мерзімдері мен ресурстарын бақылау. 2 санат үшін: 1. Инновациялық жобалардың жекелеген кезеңдерін орындауға қатысу. 2. Сынақ нәтижелерін талдау және түзетулерді ұсыну.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Инновациялық қызметтің базалық түсініктері. 2. Жобалық құжаттаманың түрлері және оны жүргізу ережелері. 1 санат үшін: 1. Жобалық және инновациялық менеджмент негіздері, инновациялардың тиімділігін бағалау әдістері. 2. Экологиялық технологияларды енгізу саласындағы нормативтік талаптар мен стандарттар. 2 санат үшін: 1. Жобалық жоспарлау және құжат айналымының принциптері. 2. Өндірістік процестерді технологиялық жаңарту негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Қайта өңделген қалдықтардан алынатын өнімдердің сапасын және олардың белгіленген стандарттарға сәйкестігін бақылауды ұйымдастыру.		

	Дағды 1: Сапаны бақылау әдістемелерін әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қайта өңделген қалдықтардан алынатын өнімдерге визуалды тексеру жүргізу. 2. Бақылау нәтижелерін жазып алу және деректерді жауапты маманға беру. 1 санат үшін: 1. Қайталама ресурстардан өндірілетін өнімнің сапасын бақылау әдістемелерін әзірлеу және енгізу. 2. Сапаны бағалау және экологиялық және өнеркәсіптік қауіпсіздік стандарттарына сәйкестік критерийлерін анықтау. 2 санат үшін: 1. Сапаны бақылаудың белгіленген әдістеріне сәйкес өнімдерге сынақтар жүргізу. 2. Параметрлердің ауытқуларын талдау және дайындау технологиялық процестерді түзету бойынша ұсыныстар дайындалу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтардан алынатын өнім сапасының негізгі көрсеткіштері. 2. Жазбаларды жүргізу және бастапқы бақылау нысандарын толтыру ережелері. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеу өнімдерін стандарттау және сертификаттау принциптері. 2. Зертханалық және аспаптық әдістерді қоса алғанда, сапаны бақылау жүйелерін әзірлеу және сынақтан өткізу әдістері. 2 санат үшін: 1. Қайта өңдеу өнімдерінің сапасын бақылау әдістері (физика-химиялық, механикалық, визуалды). 2. Қалдықтардан алынатын өнімдерге арналған нормативтік құжаттар мен стандарттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Өнімдердің стандарттарға сәйкестігін талдау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Таңбалаудың, ілеспе құжаттаманың және өнімнің белгіленген талаптарға сәйкестігінің негізгі белгілерінің болуын тексеру. 2. Анықталған сәйкессіздіктер туралы жауапты маманға хабарлау. 1 санат үшін: 1. Өнімдердің белгіленген стандарттарға сәйкестігін бағалау процесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Нормативтік талаптарға сәйкес сапаны бақылаудың ішкі ережелері мен өлшемдерін әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Өнімдердің мемлекеттік және салалық стандарттарға сәйкестігіне талдау жүргізу. 2. Тексерулер нәтижелерін актілер, қорытындылар және есептер түрінде ресімдеу.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтардан алынатын өнімдердің сапасы мен қауіпсіздігінің негізгі стандарттары. 2. Көзбен шолып бағалау және тексеру нәтижелерін ресімдеу қағидалары. 1 санат үшін: 1. Өнімнің сәйкестігін сертификаттау мен бағалаудың нормативтік-әдістемелік базасы. 2. Сәйкестікті растау нәтижелерін талдау, жіктеу және құжаттау әдістері. 2 санат үшін: 1. Қайта өңделген материалдардан жасалған өнімнің сапасы бойынша мемлекеттік және салалық стандарттар (МЕМСТ (мемлекетаралық стандарттар), ҚР СТ (ұлттық стандарттар), ISO (халықаралық стандарттар). 2. Сынамаларды іріктеу, сынақтар жүргізу және сәйкестік көрсеткіштерін бағалау әдістемелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Сапаны жақсарту және процестерді оңтайландыру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды бекітілген нұсқаулықтар мен сапа стандарттарына сәйкес орындау. 2. Басшыға технологиялық процестің немесе өнім сапасының анықталған бұзушылықтары туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын деңгейінде сапаны жақсарту және процестерді оңтайландыру бағдарламаларын әзірлеу және енгізу. 2. Тиімділік пен тұрақтылық көрсеткіштерін жақсартуға бағытталған іс-шараларды жүзеге асыру бойынша бөлімшелердің жұмысын үйлестіру. 2 санат үшін: 1. Технологиялық операцияларды талдау және өнім сапасының нашарлау себептерін анықтау. 2. Анықталған проблемаларды жою және процестердің тиімділігін арттыру бойынша шараларды ұсыну.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік процестер мен өнімдердің сапасына қойылатын негізгі талаптар. 2. Жұмыс барысындағы сәйкессіздіктерді бақылау және тіркеу ережелері. 1 санат үшін: 1. Сапа менеджменті жүйелері (ISO 9001, ISO 14001 халықаралық стандарттары). 2. Технологиялық және ұйымдастырушылық жетілдірулердің тиімділігін бағалау әдістемесі. 2 санат үшін: 1. Өндірістік көрсеткіштер мен ауытқуларды талдау әдістері (Pareto, Исикава диаграммасы және т.б.). 2. Технологиялық процестерді оңтайландыру және сапаны бақылау принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 2: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау		

	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын қолданыңыз және оларды сақтау тәртібін сақтау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе учаске деңгейінде еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін ұйымдастыру. 2. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау. 2. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге бастапқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Апатттық және қауіпті жағдайлар туындаған кездегі жүріс-тұрыс қағидалары. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқарудың заманауи әдістері. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен жергілікті ережелерді әзірлеудің әдістемелік негіздері. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттар. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды жүргізу, есепке алу және құжаттаманы рәсімдеу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Өрттің алдын алу және өрт қаупін азайту бойынша іс-шараларды әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 2. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастыру.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт сөндіру құралдарының орналасқан жері және оларды пайдалану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер. 2. Өрт қаупін талдау және өртке қарсы іс-шараларды жоспарлау әдістері. 2 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар. 2. Персоналдың өрт кезіндегі іс-қимыл тәртібі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқаулықтар жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Жұмыс орнында тазалықты сақтау және белгіленген талаптарға сәйкес жұмыс киімдерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастыру және бақылау. 2. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 2. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік үй-жайларға қойылатын негізгі санитарлық ережелер мен гигиеналық талаптар. 2. Қалдықтармен, ластанған ыдыстармен және жеке қорғаныс құралдарымен жұмыс істеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік санитарлық ережелер, нормалар мен стандарттар. 2. Өндірісті бақылау және санитарлық-гигиеналық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері. 2 санат үшін: 1. Өнеркәсіптік санитария және еңбек гигиенасы бойынша нормативтік құжаттар. 2. Үй-жайларды, жабдықтар мен жабдықтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дәлдік Аналитикалық ойлау Зейінді шоғырландыру және бақылау Шығармашылық және шығармашылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ҚР СТ ұлттық стандарттары	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Құрылыс қалдықтарын басқару жөніндегі бас инженер
	7	Өнеркәсіптік қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер

	6	Инженер-эколог
	6	Қалдықтарды жинауды және тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер
	6	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер
	6	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі инженер

21. Кәсіптің карточкасы «Қауіпті қалдықтарды өңдеуді басқару жөніндегі инженер»:			
Топтың коды:	2143-1		
Қызмет атауының коды:	2143-1-011		
Кәсіптің атауы:	Қауіпті қалдықтарды өңдеуді басқару жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Параграф 49. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының инженер-технологы (Технологы) (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді) Инженер-технолог (технолог)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Қоршаған орта	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	• I санатты инженер-технолог: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты инженер-технолог лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 2 жыл; • II санатты инженер-технолог: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ инженер-технолог лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл; • санаты жоқ инженер-технолог: еңбек өтіліне немесе техникалық және кәсіптік білім талаптарына сәйкес кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, орта білімнен кейінгі тиісті мамандық (біліктілік) бойынша (орта арнаулы, орта кәсіптік) білімі және I санатты техник лауазымындағы еңбек өтілі кемінде 3 жыл болуы тиіс.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қауіпті қалдықтарды қауіпсіз және тиімді басқару.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қауіпті қалдықтарды басқару саласындағы өндірістік процестерді жобалау 2. Технологиялық құжаттаманы әзірлеу. 3. Жұмыстарды орындау тәртібін және қалдықтарды басқарудың операциялық бағытын әзірлеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Қауіпті қалдықтарды басқару саласындағы өндірістік процестерді			

жобалау	Дағды 1: Кешенді процестерді жобалау.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Маманның басшылығымен технологиялық процестерді жобалауға қатысу. 2. Деректерді дайындау және жабдықтың жұмыс режимдері бойынша қарапайым есептеулерді орындау. 1 санат үшін: 1. Қалдықтарды қайта өңдеудің кешенді технологиялық процестерін жобалау және оңтайландыру. 2. Технологиялық процестің барлық кезеңдерінде жобалық шешімдерді әзірлеуге және енгізуге жетекшілік ету 2 санат үшін: 1. Технологиялық схемалар мен маршруттардың жеке элементтерін әзірлеу. 2. Ұсынылатын шешімдердің тиімділігі мен қауіпсіздігін бағалау.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Технологиялық процестерді жобалау негіздері. 2. Техникалық құжаттаманы ресімдеу қағидалары және еңбекті қорғау талаптары. 1 санат үшін: 1. Өндірісті жобалау және технологиялық дайындау ережелері. 2. Жобалау кезіндегі еңбекті ұйымдастыру, еңбекті қорғау және экологиялық қауіпсіздік принциптері. 2 санат үшін: 1. Технологиялық процестерді талдау және бағалау әдістері. 2. Технологиялық жабдықтау құралдары және операцияларды нормалау принциптері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Инновациялық шешімдерді әзірлеу.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Деректерді жинауға және технологиялық процестерді жақсарту бойынша ұсыныстарды дайындауға қатысу. 2. Іздеудің типтік әдістерін қолдану және инновациялық идеяларды бағалау. 1 санат үшін: 1. Тиімділік пен экологиялық қауіпсіздікті арттыруға бағытталған инновациялық шешімдерді әзірлеуге және енгізуге жетекшілік ету. 2. Апробацияны, нәтижелерді талдауды және енгізілген технологияларды түзетуді ұйымдастыру. 2 санат үшін: 1. Қолданыстағы технологиялық процестер шеңберінде инновациялық шешімдерді әзірлеу және негіздеу. 2. Жаңа тәсілдердің техникалық және экологиялық артықшылықтарын бағалау.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Инновациялық қызмет және техникалық шығармашылық негіздері. 2. Рационализаторлық ұсыныстар мен үнемді өндірістің негізгі принциптері. 1 санат үшін: 1. Инновациялық жобаларды басқарудың заманауи тәсілдері. 2. Ұлттық және халықаралық стандарттар инновациялық және ғылыми-техникалық қызмет. 2 санат үшін: 1. Инновацияларды іздеу, іріктеу және бағалау әдістері. 2. Техникалық-экономикалық талдау және инновацияларды енгізуді болжау негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 3: Техникалық-экономикалық негіздемені дайындау.	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Техникалық-экономикалық көрсеткіштерді есептеу үшін бастапқы деректерді жинау. 2. Белгіленген шаблондар бойынша кестелер мен құжаттарды дайындау. 1 санат үшін: 1. Жобалар мен технологиялардың толық техникалық-экономикалық негіздемелерін әзірлеу. 2. Техникалық, экономикалық және экологиялық көрсеткіштердің өзара байланысын талдау. 2 санат үшін: 1. Технологиялардың экономикалық және экологиялық тиімділігін есептеуді орындау. 2. Жобалардың техникалық-экономикалық негіздемелерін әзірлеуге қатысу.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Кәсіпорын экономикасының негіздері және өндірістік есептеулер. 2. Техникалық-экономикалық құжаттаманың нысандары мен құрылымы. 1 санат үшін: 1. Техникалық-экономикалық негіздеменің әдістемелері, қаржылық модельдеу және экологиялық талдау. 2. Жобалық-экономикалық құжаттаманы дайындауға қойылатын нормативтік талаптар. 2 санат үшін: 1. Өзіндік құн мен энергия тиімділігін талдау әдістері. 2. Қаржылық-экономикалық бағалау және экологиялық критерийлер негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 4: Жобалық құжаттаманы сараптау.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жобалық құжаттаманы оқып, үлгілік талаптарға сәйкессіздіктерді анықтау. 2. Жобаларды пысықтау бойынша ескертулер мен ұсыныстар дайындау. 1 санат үшін: 1. Технологиялық, экономикалық және экологиялық критерийлер бойынша жобалық құжаттамаға толық сараптама жүргізу. 2. Жобалардың қауіпсіздік және тұрақты даму талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды беру. 2 санат үшін: 1. Жобалық шешімдердің стандарттар мен стандарттарға сәйкестігіне талдау жүргізу. 2. Жобалық құжаттама бойынша сараптамалық қорытындыларды құрастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Техникалық құжаттаманың және жобалық мақұлдаудың негіздері. 2. Жобалық бөлімдердің құрылымы және жобалауға қойылатын талаптар. 1 санат үшін: 1. Жобалық материалдарды кешенді сараптау әдістемесі. 2. Жобалық құжаттаманы бағалаудың ұлттық және халықаралық стандарттары. 2 санат үшін: 1. Жобаларды техникалық және экологиялық сараптау әдістері. 2. Құжаттаманы сараптау бойынша нормативтік-құқықтық актілер мен регламенттер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 5: Жобалық шешімдерді әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Маманның нұсқауы бойынша қарапайым жобалық сызбалар мен сызбаларды орындау. 2. Жобалау кезінде үлгілер мен үлгілік шешімдерді пайдалану. 1 санат үшін: 1. Техникалық, экономикалық және экологиялық факторларды ескере отырып, кешенді жобалық шешімдерді әзірлеу. 2. Қолданылатын технологиялар мен материалдарды негіздеу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік талаптарды ескере отырып, күрделілігі орташа жобалық шешімдерді әзірлеу. 2. Технологиялық процестердің жабдықтары мен параметрлерін таңдау үшін есептеулер жүргізу.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Жобалау негіздері және жобалық құжаттаманы рәсімдеу ережелері. 2. Жабдықтардың типтік технологиялық сызбалары мен элементтері. 1 санат үшін: 1. Технологиялық жүйелерді жобалаудың заманауи әдістері. 2. Жобалық шешімдердің тиімділігін бағалаудың стандарттары мен әдістемелері. 2 санат үшін: 1. Инженерлік есептеулер мен жобалаудың негіздері. 2. Жобалық шешімдердің құрамы мен дизайнына қойылатын нормативтік талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 6: Тәуекелдерді бағалауды жүргізу және қорғау шараларын ұсыну.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Тәуекелдерді бағалау үшін бастапқы деректерді жинауға қатысу. 2. Маманның басшылығымен қарапайым есептеулерді орындау және нәтижелерді құрастыру. 1 санат үшін: 1. Тәуекелдерді кешенді бағалауды жүргізуді ұйымдастыру және персоналды және қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспарларын әзірлеу. 2. Іске асырылған қорғау шараларының тиімділігін бағалау және қауіпсіздік жүйесін жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Өндірістік тәуекелдерді талдауды және төтенше жағдайлардың ықтималдығын бағалауды жүзеге асыру. 2. Қауіпті факторларды азайту және еңбек жағдайларын жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік негіздері. 2. Тәуекелдердің түрлері және персонал мен жабдықты қорғаудың жалпы шаралары. 1 санат үшін: 1. Тәуекелдерді басқарудың және технологиялық процестердің қауіпсіздігінің заманауи тәсілдері. 2. Өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік саласындағы халықаралық стандарттар. 2 санат үшін: 1. Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау әдістері (FMEA, HAZOP, бақылау парақтары және т.б.). 2. Еңбекті қорғау, экология және өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Технологиялық құжаттаманы әзірлеу.		

	Дағды 1: Техникалық құжаттаманы әзірлеу.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Белгіленген шаблондар бойынша қарапайым техникалық құжаттарды рәсімдеу. 2. Маманның басшылығымен құжаттамаға өзгерістер енгізу. 1 санат үшін: 1. Технологияларды енгізу және пайдалану үшін техникалық құжаттаманың толық жиынтығын әзірлеу. 2. Бөлімшелер арасында техникалық құжаттарды дайындауды және келісуді үйлестіру. 2 санат үшін: 1. Жекелеген процестер мен жабдықтар үшін техникалық құжаттарды әзірлеу. 2. Құжаттаманың стандарттар мен нормалардың талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Техникалық құжаттаманы ресімдеудің негізгі нысандары мен ережелері. 2. Құжаттардың құрылымы мен белгіленуіне қойылатын жалпы талаптар. 1 санат үшін: 1. Техникалық құжаттама бойынша мемлекеттік және халықаралық стандарттар (МЕМСТ (мемлекетаралық стандарттар), ISO (халықаралық стандарттар), IEC (International electrotechnical Commission стандарттары). 2. Жобалық-техникалық құжаттарды әзірлеу, келісу және бекіту әдістемесі. 2 санат үшін: 1. Стандарттау және техникалық нормалау негіздері. 2. Технологиялық процестердің сызбаларын, схемаларын және сипаттамаларын жасау ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Нормативтермен және стандарттармен интеграциялау.	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Жұмыс тапсырмаларын орындау кезінде қолданыстағы нормативтік құжаттар мен стандарттарды қолдану. 2. Техникалық құжаттаманы белгіленген талаптарға сәйкес рәсімдеу. 1 санат үшін: 1. Нормативтік талаптарға сәйкестікті қамтамасыз ету процедураларын әзірлеу және енгізу. 2. Технологияларды жобалау және пайдалану кезінде стандарттардың қолданылуын бақылау. 2 санат үшін: 1. Кәсіпорынның ішкі процедураларын стандарттар мен стандарттардың талаптарымен салыстыру. 2. Белгіленген нормаларға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін құжаттамаға түзетулер енгізу.

		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Негізгі салалық және мемлекеттік стандарттар. 2. Өндірістік қызметте нормативтік құжаттарды қолдану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Сапаны, қауіпсіздікті және экологияны басқарудың халықаралық стандарттары (халықаралық стандарттар ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001). 2. Ұлттық стандарттарды халықаралық стандарттармен үйлестіру принциптері. 2 санат үшін: 1. Ұлттық және халықаралық стандарттар мен техникалық регламенттер жүйесі. 2. Стандарттарды технологиялық процестер мен құжаттамаға интеграциялау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Жұмыстарды орындау тәртібін және қалдықтарды басқарудың операциялық бағытын әзірлеу	Дағды 1: Кешенді маршруттарды әзірлеу	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Маршруттарды құрастыру кезінде стандартты карталар мен нұсқауларды қолдану. 2. Қарапайым көлік операцияларын негізгі оңтайландыруды жүзеге асыру. 1 санат үшін: 1. Аймақтар бойынша қалдықтарды тасымалдаудың кешенді маршруттары мен кешенді схемаларын әзірлеу. 2. Тиімділік критерийлерін белгілеу, тәуекелдерді талдау және маршруттардың орындалуын басқару. 2 санат үшін: 1. Техникалық шектеулер мен маршруттарды ескере отырып, қалдықтарды тасымалдау схемаларын әзірлеу және реттеу. 2. Құжаттама мен қозғалыс сызбаларын құрастырады, маршруттардың тиімділігін бағалауды жүзеге асыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Логистика және көлік ағындарын ұйымдастыру негіздері. 2. Қалдықтарды өңдеу және тасымалдау бойынша нормативтік құжаттар. 1 санат үшін: 1. Жүйелік логистика және ағындарды модельдеу принциптері. 2. Маршруттарды талдауға және басқаруға арналған заманауи цифрлық құралдар (ERP, GPS, экоплатформалар). 2 санат үшін: 1. Логистикалық схемалар мен маршруттау принциптерін жоспарлау әдістері. 2. Қалдықтарды тасымалдауға және қозғалыс кестесін оңтайландыруға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Интеграцияланған схемаларды қалыптастыру	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтармен жұмыс істеу маршруттарының қарапайым нұсқаулықтары мен сызбаларын құрастыру. 2. Технологиялық маршруттарды кестелік немесе схемалық түрде құрастыру. 1 санат үшін: 1. Қалдықтармен жұмыс істеудің интеграцияланған схемаларын әзірлеу және қалыптастыру. 2. Маршруттарды енгізу үдерісіне жетекшілік ету және тиімділік критерийлерін анықтау. 2 санат үшін: 1. Қалдықтарды тасымалдау, сұрыптау және сақтау бағыттарын әзірлеу. 2. Бақылау нүктелерін анықтау және операциялар бойынша нұсқаулықтар құрастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Қалдықтарды басқару негіздері және технологиялық маршруттарды құру принциптері. 2. Технологиялық құжаттама мен карталарды ресімдеуге қойылатын негізгі талаптар. 1 санат үшін: 1. Кешенді маршруттар мен интеграцияланған схемаларды жобалау әдістері. 2. Маршруттарды қадағалау органдарымен келісу ережелері және экоқауіпсіздік талаптары. 2 санат үшін: 1. Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілері және интеграцияланған маршруттарды құру принциптері. 2. Технологиялық сызбаларды талдау және түзету әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария талаптарын сақтау	Дағды 1: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша белгіленген ережелерге сәйкес жұмысты орындау. 2. Жеке қорғаныс құралдарын белгіленген талаптарға пайдалану. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесін кәсіпорын немесе учаске деңгейінде ұйымдастыру. 2. Бұзушылықтардың себептерін талдау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын әзірлеу. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау. 2. Қауіпсіз жұмыс тәжірибесі бойынша қызметкерлерге алғашқы нұсқаулықтар мен түсініктемелер беру.

	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Еңбекті қорғаудың, өндірістік санитарияның және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 2. Туындаған кездегі мінез-құлық қағидалары апаттық және қауіпті жағдайлардың алдын алу. 1 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқарудың заманауи әдістері. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар мен жергілікті ережелерді әзірлеудің әдістемелік негіздері. 2 санат үшін: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттар. 2. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды жүргізу, есепке алу және құжаттаманы рәсімдеу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Дағды 2: Жұмыс орнында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыстарды орындау кезінде белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау. 2. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану және жауапты тұлғаларға өрт белгілері туралы хабарлау. 1 санат үшін: 1. Кәсіпорын немесе объект деңгейінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру және үйлестіру. 2. Іс-шараларды әзірлеу және енгізу өрттердің алдын алу және өрт қаупін азайту бойынша. 2 санат үшін: 1. Бөлімшеде қызметкерлердің өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауын қадағалау. 2. Өрт сөндіргіштердің және эвакуациялау жолдарының жай-күйін тексеруді ұйымдастыру.
	Білімдер:
	Санаты жоқ: 1. Жұмыс орнындағы өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары. 2. Өрт сөндіру құралдарының орналасқан жері және оларды пайдалану тәртібі. 1 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер. 2. Өрт қаупін талдау және өртке қарсы іс-шараларды жоспарлау әдістері. 2 санат үшін: 1. Өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар 2. Персоналдың өрт кезіндегі іс-қимыл тәртібі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқаулықтар жүргізу
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Өнеркәсіптік санитария нормаларын сақтау	Машықтар:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік операцияларды орындау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. 2. Жұмыс орнында тазалықты сақтау және белгіленген талаптарға сәйкес жұмыс киімдерін пайдалану. 1 санат үшін: 1. Бөлімше немесе кәсіпорын деңгейінде санитарлық нормалардың сақталуын ұйымдастырады және бақылау 2. Санитарлық нұсқаулықтарды, тазалау кестелерін және санитарлық ережелерді әзірлеу және енгізу. 2 санат үшін: 1. Жұмыс орындары мен жабдықтардың санитарлық жағдайын бақылау. 2. Өндірістік аймақтарды тазалауды және дезинфекциялауды кестеге сәйкес ұйымдастыру.
		Білімдер:
		Санаты жоқ: 1. Өндірістік үй-жайларға қойылатын негізгі санитарлық ережелер мен гигиеналық талаптар. 2. Қалдықтармен, ластанған ыдыстармен және жеке қорғаныс құралдарымен жұмыс істеу тәртібі. 1 санат үшін: 1. Мемлекеттік санитарлық ережелер, нормалар мен стандарттар. 2. Өндірісті бақылау және санитарлық-гигиеналық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістері. 2 санат үшін: 1. Өнеркәсіптік санитария және еңбек гигиенасы бойынша нормативтік құжаттар.2. Үй-жайларды, жабдықтар мен жабдықтарды санитарлық күтіп ұстауға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Ауызекі сөйлеу дағдылары Бастамашылық Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қалдықтардың жекелеген түрлеріне арналған ұлттық стандарттар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Қауіпті қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	7	Құрылыс қалдықтарын басқару жөніндегі бас инженер
	7	Өнеркәсіптік қалдықтарды басқару жөніндегі бас инженер
	6	Инженер-эколог
	6	Қалдықтарды жинауды және тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер
	6	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы маман
	6	Қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды жою жөніндегі инженер
	6	Қауіпті емес қалдықтарды басқару жөніндегі инженер
	6	Ресурстарды қайталама пайдалану жөніндегі инженер
	6	Қалдықтарды сұрыптау жөніндегі инженер

22. Мемлекеттік органның атауы:
Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстары министрлігі
Орындаушы:
Рахымова Асель Рахымовна, +7 (771) 244 77 31, a.rakhymova@ecogeo.gov.kz
23. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):
Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
Жоба жетекшісі:
Тукенов Руслан Каримович
E-mail: r.tukenov@ecogeo.gov.kz
Телефон нөмірі: +7 (778) 493 72 31
Орындаушылар:
Рахымова Асель Рахымовна, +7 (771) 244 77 31, a.rakhymova@ecogeo.gov.kz
24. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 1 , 06.11.2025 ж.
25. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 08.12.2025 ж.
26. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -
27. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2025 ж.
28. Болжамды қайта қарау күні: 01.09.2028 ж.